

Številka: 0070-20/2016/83

Ljubljana, dne 17. novembra 2016

EVA 2013-2711-0020

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Zakon o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G in 65/14) je Vlada Republike Slovenije na seji dne ... pod točko ... sprejela naslednji

S K L E P

»Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov (EVA 2013-2711-0020) ter ga pošilja v obravnavo in sprejetje Državnemu zboru Republike Slovenije po rednem postopku.«

Mag. Lilijana Kozlovič
GENERALNA SEKRETARKA

Priloga:

- predlog Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov

Sklep prejmejo:

- Državni Zbor Republike Slovenije,
- Ministrstvo za zdravje,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo,
- Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

(Navedite razloge, razen za predlog zakona o ratifikaciji mednarodne pogodbe, ki se obravnava po nujnem postopku – 169. člen Poslovnika državnega zbora.)

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

Milojka Kolar Celarc, ministrica za zdravje

Nina Pirnat, državna sekretarka

Mojca Gobec, generalna direktorica Direktorata za javno zdravje

Vesna-Kerstin Petrič, vodja Sektorja za krepitev zdravja ter obvladovanje kroničnih nenalezljivih boleznih in stanj

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

(Navedite osebno ime zunanjega strokovnjaka ali firmo in naslov pravne osebe, ki je sodelovala pri pripravi predloga predpisa ali splošnega akta za izvrševanje javnih pooblastil.

(Navedite s tem povezane stroške, ki bremenijo javnofinančna sredstva ali navedite, da sodelovanje strokovnjaka ni povezano z javnofinančnimi izdatki.)

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

(Navedite imena in priimke ter funkcije ali nazive.)

5. Kratek povzetek gradiva:

V Republiki Sloveniji področje tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov ureja Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov (Uradni list RS, št. 93/07 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljnjem besedilu: ZOUTI), ki je bil nazadnje spremenjen in dopolnjen leta 2007 z uvedbo prepovedi kajenja v zaprtih javnih in delovnih prostorih.

Po letu 2007 se slovenska zakonodaja na področju tobaka ni spreminjala.

Predlog Zakona o omejevanju tobačnih in povezanih izdelkov v naš pravni red prenaša Direktivo 2014/40/EU o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o proizvodnji, predstavitvi in prodaji tobačnih in povezanih izdelkov in razveljavitvi Direktive 2001/37/ES (v nadaljnjem besedilu: direktiva) ter poleg določb direktive uvaja tudi dodatne ukrepe za zmanjševanje uporabe tobačnih in povezanih izdelkov med prebivalci Republike Slovenije.

Skladno z določbami direktive predlog zakona uvaja: najvišje vrednosti emisij ter obveznost poročanja o sestavinah in emisijah v tobačnih izdelkih, velika slikovno-besedilna zdravstvena opozorila, ki bodo morala prekrivati 65 % sprednje in zadnje strani cigaretnih škatlic, prepoved dajanja na trg tobačnih izdelkov z značilno aromo in izdelkov, ki vsebujejo dodatke določene vrste, celovito ureditev elektronskih cigaret, novih tobačnih izdelkov in zeliščnih izdelkov za kajenje, strožje ukrepe za preprečevanje ponarejanja in nezakonite trgovine s tobačnimi izdelki, ki vključujejo opremljanje vsakega zavojčka tobačnih izdelkov s posebno identifikacijsko oznako, ki bo omogočala sledljivost izdelka, in z varnostnim elementom za zaščito pred nedovoljenimi posegi v embalažo izdelka ter prepoved prodaje tobačnih in povezanih izdelkov na daljavo.

Predlog zakona skladno z določbami Okvirne konvencije Svetovne zdravstvene organizacije za nadzor nad tobakom uvaja tudi naslednje dodatne ukrepe: popolno prepoved oglaševanja, razstavljanja in promocije tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov, uvedbo dovoljenj za prodajo tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov, jasnejšo definicijo zaprtega prostora, prepoved prikazovanja in uporabe tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov na televiziji in v okviru javnih nastopov, razen v filmih, nadaljevanjih in nanizankah, prepoved kajenja v zasebnih vozilih v navzočnosti mladoletnih oseb, uvedbo enotne embalaže za cigarete in tobak za zvijanje, izenačitev obravnave elektronskih cigaret z drugimi tobačnimi izdelki ter posebno dajatev na vsak zavojček cigaret oziroma trideset gramov tobaka za zvijanje.

Cilji predlaganih ukrepov so preprečevati začetek in nadaljevanje kajenja med mladostniki in mladimi odraslimi, spodbujati opuščanje kajenja, zmanjševati izpostavljenost tobačnemu dimu med mladoletniki ter posledično zmanjšati obolevnost in (prezgodnjo) umrljivost in stroške zaradi rabe tobaka. Z implementacijo določb direktive v zakonodajo ter uvedbo celovite kombinacije dokazano učinkovitih ukrepov in prepovedi želimo celovito urediti področje nadzora nad uporabo tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov ter tako doseči opisane cilje, hkrati pa vzpostaviti zakonodajne okvire, ki bodo omogočili boljši nadzor in doslednejše sankcioniranje kršitev predpisov s tega področja. S predlaganimi ukrepi bomo v Republiki Sloveniji prispevali k boljšemu zdravju ljudi in ne nazadnje tudi k vzdržnosti zdravstvenega sistema v prihodnosti.

Skladno s predlogom Resolucije nacionalnega plana zdravstvenega varstva 2016–2025 »Skupaj za družbo zdravja« načrtujemo, da bomo kajenje do leta 2025 zmanjšali za 30 %. To je skladno z Globalno strategijo SZO za preprečevanje kroničnih nenalezljivih bolezni. V prihodnje želimo slediti zgledu držav, ki nameravajo ustvariti družbo brez tobaka, v kateri bo delež kadilcev pod petimi odstotki. Tak cilj so si zastavile že Nova Zelandija in Irska za leto 2025, Škotska za leto 2034 ter Finska in Norveška za leto 2040.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA/NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA/NE
c)	administrativne posledice	DA/NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA/NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	DA/NE

e)	socialno področje	DA/NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	DA/NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

Predlog zakona predvideva uvedbo nove dajatve, v višini 50 centov za vsak prodan zavoječek cigaret oziroma trideset gramov tobaka, ki bi bila namenjena financiranju preventivnih programov varovanja in krepite zdravja ter spodbujanja zdravega načina življenja, plačam in nadomestilom zdravnikov pripravnikov in sekundarijev, ki so državljani držav članic EU, plačam in nadomestilom pripravnikov zdravstvenih poklicev ter izobraževanju izvajalcev preventivnih programov in programov opuščanja kajenja. Glede na trenutne podatke o prodaji cigaret in tobaka za zvižanje v Sloveniji ocenjujemo, da bi se iz tega naslova v proračunski sklad ob nespremenjeni prodaji steklo okrog 103 milijone evrov na letni ravni.

Predlog zakona predvideva tudi obveznost pridobitve dovoljenj za prodaja tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov. Za izdajo dovoljenja bo potrebno plačati upravno takso. Iz tega naslova se bo ob predpostavki, da se ne bo spremenilo število prodajalcev tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov, v državni proračun steklo približno 100.000 evrov vsakih pet let. Za vzpostavitev registra prodajalcev tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov je predvidena ocena stroškov leta 2017 v višini 20.000 EUR. Glede na to, da oba zgoraj opisana ukrepa predstavljata nov vir za proračun, z njuno uvedbo ne bo novo nastalih bremen za državni proračun.

Ukrepi iz predloga zakona bodo prispevali k zmanjšanju stroškov, ki jih ima zdravstvena blagajna zaradi stroškov zdravljenja in nadomestila bolniških odsotnosti zaradi posledic kajenja. Te posledice so po podatkih študije »A study on liability and health costs of smoking; DG SANCO (2008/C6/046)« v letu 2009 znašale 1.771 milijonov EUR, kar je predstavljalo okoli 5 % BDP. Stroški zdravljenja bolezni, povzročenih s kajenjem so znašali 0,2 % BDP oziroma 3 % vseh stroškov za zdravstvo, kar je v letu 2009 pomenilo 72 milijonov EUR. V te stroške je vključenih šest ključnih kategorij bolezni, povzročenih s kajenjem, upoštevani pa so le stroški iz javnih sredstev, ne pa tudi stroški posameznika. Zmanjšanje produktivnosti zaradi absentizma je znašalo 6 milijonov EUR, ekonomske neaktivnosti zaradi nezmožnosti 23 milijonov EUR, kar skupaj pomeni 29 milijonov EUR. Stroški prezgodnje umrljivosti zaradi kajenja so bili ocenjeni na 1.670 milijonov evrov ali 4,73 % BDP.

Predlog zakona predvideva sprejem strategije na področju tobaka, za izvajanje ukrepov iz omenjene strategije bodo potrebna dodatna sredstva.

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna	/	103.000.000	103.100.000	103.000.000
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna	/	20.000	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva	/	/	/	/
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
Ministrstvo za zdravje	Programi varovanja zdravja in zdravstvena vzgoja, ukrep 2711-11-0009	PP 7083	/	20.000
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
/	/	/	/	/
/	/	/	/	/
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
/	/		/	
/	/		/	
/	/		/	
SKUPAJ				

OBRAZLOŽITEV:**I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu**

Predvideno povečanje prihodkov državnega proračuna:

Glede na trenutne podatke o prodaji cigaret in tobaka za zvijanje v Republiki Sloveniji ocenjujemo, da bi se z uvedbo posebne dajatve na cigarete in tobak za zvijanje v proračunski sklad ob nespremenjeni prodaji steklo okrog 103 milijone EUR na letni ravni.

V letu 2018 pa se bo v državni proračun dodatno steklo 100.000 EUR iz naslova taks za pridobitev dovoljenja za prodajo tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov.

Predvideno povečanje odhodkov državnega proračuna

V letu 2017 bo potrebno za vzpostavitev registra poslovnih prostorov, v katerih se prodajajo tobak, tobačni in povezani izdelki zagotoviti sredstva v enkratnem znesku v okvirni višini 20.000 EUR. Sredstva so zagotovljena na proračunski postavki 7083 Varovanje in krepitev zdravja.

V letu 2018 in naslednjih letih bo v proračun iz naslova za pridobitev oziroma podaljšanje dovoljenja za prodajo tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov predviden prihodek okrog 100.000 EUR na vsakih pet let.

II. Finančne posledice za državni proračun

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

PP 7083 **II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:**

/ **II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:**

/

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)

Kratka obrazložitev

/

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

DA/NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: DA/NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: DA/NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA/NE

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:
http://www.mz.gov.si/si/delovna_podrocja_in_prioritete/javno_zdravje/preprecevanje_tveg

DA/NE

anih_vedenj_in_zasvojenosti_tobak_in_povezani_izdelki_alkohol_droge/tobak_in_poveza ni_izdelki/za_druzbo_brez_tobaka/	

(Če je odgovor NE, navedite, zakaj ni bilo objavljeno.)

Datum objave: javna razprava je potekala med 4. marcem in 7. aprilom 2016.

V razpravo so bili vključeni: nevladne organizacije, predstavniki zainteresirane javnosti in predstavniki strokovne javnosti.

Upoštevani so bili:

- v celoti,
- večinoma,
- **delno**,
- niso bili upoštevani.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

V okviru javne razprave, ki je potekala od 4. 3. do 7. 4. 2016 smo na Ministrstvu za zdravje prejeli 96 predlogov in pripomb v zvezi z določbami predloga Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov.

Svojo podporo zakonu oziroma predloge za še strožje ukrepe so izrazili European Network for Smoking Prevention, Društvo za zdravje srca in ožilja, Zdravniško društvo, Nacionalni inštitut za javno zdravje, Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije - Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, Klinika Golnik, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Zveza društev upokoјencev, Športna unija Slovenije, Šolski center Velenje, Slovenska zveza za okolje, javno zdravje in tobačno kontrolo, Inštitut za raziskave in razvoj »utrip« in drugi posamezniki iz Republike Slovenije in tujine. Predlagani strožji ukrepi s strani naštetih organizacij so ukinitvev kadilnic (predlog ni bil upoštevan zaradi velikih finančnih vložkov, ki so bili narejeni s strani gostincev za postavitvev kadilnic), strožja definicija zaprtega prostora (predlog ni bil upoštevan, saj je bila definicija določena v sodelovanju z Zdravstvenim inšpektoratom Republike Slovenije in je skladna z dosedanjim izvajanjem inšpekcijskih nadzorov na terenu), prepoved kajenja pred vhodi večstanovanjskih stavb (predlog ni bil upoštevan, saj prepoved kajenja na skupnih prostorih stanovanjskih stavb urejajo stanovalci s hišnim redom), prepoved prodaje tobačnih izdelkov v okolici vzgojo-izobraževalnih in zdravstvenih ustanov in prodajo teh izdelkov samo v specializiranih trgovinah (predlog zakona ne uveljavlja tovrstnih omejitev prodaje, saj ni bilo doseženega soglasja za njihovo uveljavitev), strožji sistem podeljevanja dovoljenj za prodajo tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov z zaračunavanjem dodatnih zneskov za vsako blagajno, ki v okviru prodajnega mesta prodaja te izdelke (predlog ni bil upoštevan, dovoljenje za prodajo se izda za vsak poslovni prostor, ki prodaja tovrstne izdelke, ne glede na število blagajn v njem) in uvedba enotne embalaže ne samo za cigarete in tobak za zvijanje, ampak za embalažo vseh tobačnih izdelkov (predlog ni bil upoštevan, enotna embalaža se s podaljšanim prehodnim obdobjem uvede samo za cigarete in tobak za zvijanje).

Negativne pripombe so prodali proizvajalci tobačnih izdelkov oziroma papirja in filtrov za te izdelke iz Slovenije, Avstrije, Nemčije, Italije in Švice (Japan Tobacco International, Tobačna Ljubljana, British American Tobacco, Scandinavian Tobacco Group in Phillip Morris, Evropsko gospodarsko združenje, ki zastopa proizvajalce finega papirja), proizvajalci in prodajalci elektronskih cigaret, predstavniki interesnih združenj (Mednarodna oglaševalska zbornica, Slovenska oglaševalska zbornica, Gospodarska zbornica, Trgovinska zbornica, Obrtna zbornica, AmCam, Slovensko-nemška gospodarska zbornica, Združenje proizvajalcev tobačnih izdelkov iz Italije).

Pripombe so se nanašale predvsem na uvedbo enotne embalaže, izenačitev elektronskih cigaret s tobačnimi izdelki, popolno prepoved oglaševanja in razstavljanja tobačnih in povezanih izdelkov, na uvedbo sistema podeljevanja dovoljenj za prodajo teh izdelkov in tobačnega centa. Ministrstvo za zdravje je ohranilo vse našete ukrepe v besedilu zakona, saj verjame, da so odločilni za zmanjševanje razširjenosti kajenja med prebivalstvom in s tem škode, ki v Republiki Sloveniji nastaja zaradi uporabe tovrstnih izdelkov. Poročilo je bilo objavljeno na spletni strani Ministrstva za zdravje.

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA/NE
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	DA/NE
Milojka Kolar Celarc MINISTRICA	

ZAKON O OMEJEVANJU UPORABE TOBAČNIH IN POVEZANIH IZDELKOV

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJETJE PREDLOGA ZAKONA

Raba tobaka je vodilni preprečljivi vzrok smrti v svetu. Vsako leto zaradi bolezni, ki jih povzroči raba tobaka, umre skoraj 6 milijonov ljudi¹. S kajenjem povzročene bolezni so vzrok smrti okoli polovice kadilcev, ki v povprečju umrejo vsaj deset let prezgodaj. Polovica vseh umrlih zaradi kajenja umre že med 35. in 69. letom starosti².

Kajenju tobaka pripisujemo številne bolezni in zdravstvene težave pri kadilcih, predvsem številne vrste raka, bolezni srca in ožilja ter bolezni dihal, pa tudi sladkorno bolezen, motnje erekcije, sivo mreno, nizko kostno gostoto ter še mnoge druge bolezni in zdravstvene težave. Povezano je s splošno poslabšanim zdravstvenim stanjem, kar poveča odsotnost kadilcev z dela in njihove potrebe po zdravstvenih storitvah. Pri ženskah je kajenje vzročno povezano z zmanjšano plodnostjo, kajenje med nosečnostjo pa z manjšo rastjo še nerojenega otroka, nizko porodno težo, prezgodnjim porodom in kongenitalnimi malformacijami. Kajenje matere med nosečnostjo in po porodu je vzročno povezano z nenadno smrtjo dojenčka.

Opustitev kajenja pred 40. letom starosti pomembno zmanjša tveganje za smrt, koristno pa je v katerem koli obdobju življenja. Kajenje tudi pomembno prispeva k socialno-ekonomskim neenakostim v zdravju. Med skupinami z nižjim socialno-ekonomskim položajem je delež kadilcev v Sloveniji večji, kar v teh skupinah pripelje do večjega bremena bolezni, ki jih povzroča kajenje.

Tobak je v Sloveniji po podatkih Nacionalnega inštituta za varovanje zdravja (NIJZ) med različnimi dejavniki tveganja za zdravje najpomembnejši preprečljivi vzrok smrti in med najpomembnejšimi za breme bolezni. Rabi tobaka pripisujemo 19 % vseh smrti pri Slovencih, starih več kot 30 let (30–44 let: 15 % vseh smrti, 45–59 let: 31 % vseh smrti, 60–69 let: 25 % vseh smrti zaradi tobaka)³. V Sloveniji vsak dan zaradi bolezni, ki jih lahko pripišemo kajenju, umre 10 oseb, to pomeni 3.600 oseb na leto. Za primerjavo naj navedemo, da je zaradi prometnih nesreč v letu 2014 umrlo 108 oseb, zaradi samomorov 448, zaradi prepovedanih drog 28, zaradi AIDS-a v letu 2013 5 oseb, zaradi alkohola pa jih letno umre okrog 900. Četrtnina prebivalcev Slovenije, ki umrejo zaradi bolezni, povzročenih s tobakom (900 oseb), umre že pred 60. letom starosti. Približno vsako 7. (prezgodnjo) smrt v starosti 30–44 let in vsako 3. (prezgodnjo) smrt v starosti 45–59 let pripisujemo kajenju tobaka. Kadi skoraj vsak četrti Slovenec, star od 15 do 64 let (24 %), delež kadilcev pa je večji med moškimi (27 %) kot med ženskami (21 %). Med letoma 2008 in 2012 se je delež kadilcev povečal zaradi povečanja deleža kadilk. Podatki iz leta 2014 pa kažejo, da se na splošno delež kadilcev med odraslimi prebivalci Slovenije glede na leto 2007 ni spremenil⁴.

¹ WHO 2011. Tobacco Fact Sheet Tobacco N°339. Geneva: World Health Organization, 2011.

² Doll, R., Peto, R., Boreham, J., Sutherland, I. Mortality in relation to smoking: 50 years' observations on male British doctors. *BMJ* 2004; 328: 1519–1528.

³ World Health Organization. WHO global report: mortality attributable to tobacco. Geneva: World Health Organization, 2012.

⁴ Nacionalni inštitut za javno zdravje. Dan brez cigarete – Čimprejšnja opustitev kajenja pomembno izboljša zdravje in podaljša življenjsko dobo, 28. 1. 2016. Dostopno na <http://www.nijz.si/sl/dan-brez-cigarete-cimprejsnja-opustitev-kajenja-pomembno-izboljsa-zdravje-in-podaljsa-zivljenjsko>.

V Sloveniji je, tako kot v tujini, velika večina kadilcev začela kaditi kot mladostniki ali mladi odrasli. Med 35–44 let starimi prebivalci, ki so kadar koli v življenju kadili, jih je skoraj dve tretjini (63 %) prvič kadilo, ko so bili še mladoletni, skoraj vsi (99 %) pa so prvič prižgali cigareto v starosti 25 let ali manj⁵. Med 15-letniki so štirje od desetih že kdaj kadili⁶. Vsaj enkrat na teden ali pogosteje kadi skoraj vsak osmi 15-letnik, pri čemer ni razlik med spoloma. Vsak dan kadi 9 % 15-letnikov. Vsak šesti 15-letnik je prvič kadil v starosti 13 let ali manj. Med mladostniki obeh spolov, starimi enajst, trinajst in petnajst let, se je med letoma 2010 in 2014 razširjenost kajenja zmanjšala, kar lahko najverjetneje v največji meri pripišemo spremembam na področju obdavčitve in cen tobačnih izdelkov med letoma 2012 in 2014, saj so mladostniki po podatkih mednarodnih raziskav bolj cenovno občutljivi kot odrasli, uvedbi prepovedi kajenja v zaprtih javnih in delovnih prostorih v letu 2007 ter preventivnim programom, ki potekajo v tej starostni skupini.

Raba tobaka je povezana z visokimi stroški za družbo in posameznika. Po podatkih študije⁷, ki jo je naročila Evropska komisija, znašajo stroški zdravljenja bolezni, stroški izgube produktivnosti in prezgodnje umrljivosti 4,6 % bruto domačega proizvoda 27 držav članic Evropske unije, v Sloveniji pa 5 % BDP oziroma 1.800.000.000 evrov. Stroški zdravljenja bolezni, povzročenih s tobakom, so po podatkih navedene študije znašali 0,2 % BDP oziroma 3 % vseh stroškov za zdravstvo, kar je v letu 2009 pomenilo 72 milijonov evrov. V te stroške je vključenih šest ključnih kategorij bolezni, povzročenih s tobakom (pljučni rak, rak zgornjih dihalnih in prebavnih poti, druge oblike raka, srčno-žilne bolezni, kronična obstruktivna pljučna bolezen (KOPB) in akutne bolezni dihal), upoštevani pa so le stroški iz javnih sredstev, ne pa tudi stroški posameznika. Zmanjšanje produktivnosti zaradi absentizma je znašalo 6 milijonov evrov in ekonomske neaktivnosti zaradi nezmožnosti 23 milijonov evrov, kar je skupaj 29 milijonov evrov. Stroški prezgodnje umrljivosti zaradi kajenja so bili ocenjeni na 1.670 milijonov evrov ali 4,73 % BDP. V oceno niso vključene vse vrste morebitnih stroškov, povezanih s kajenjem, že ocenjeni stroški pa močno presegajo prilive iz tobačnih trošarin, ki na letni ravni dosega okrog 400 milijonov evrov.

Direktiva 2014/40/EU o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o proizvodnji, predstavitvi in prodaji tobačnih in povezanih izdelkov in razveljavitvi Direktive 2001/37/ES (v nadaljnjem besedilu: Direktiva) je bila sprejeta 3. aprila 2014. Po mnenju Evropske komisije je bilo treba prejšnjo Direktivo 2001/37/ES posodobiti tako, da bo nova direktiva izražala tržni, znanstveni in mednarodni razvoj ter zagotavljala usklajeno izvajanje mednarodnih obveznosti, ki izhajajo iz Okvirne konvencije Svetovne zdravstvene organizacije za nadzor nad tobakom (v nadaljnjem besedilu: Okvirna konvencija). Evropska komisija želi z Direktivo izboljšati delovanje notranjega trga, hkrati pa zagotoviti visoko raven varovanja zdravja. Odpravljajo se ovire, s katerimi se srečujejo države članice pri usklajevanju nacionalne zakonodaje s tržnim, znanstvenim in mednarodnim razvojem. Prav tako se želi zagotoviti enoten pristop na ravni EU do izdelkov, ki niso bili zajeti v Direktivi 2001/37/ES, kot so elektronske in zeliščne cigarete. Pri izbiranju med različnimi rešitvami so bile v Direktivi upoštevane tiste, ki omogočajo visoko raven varovanja zdravja s predpostavko, da gre pri tobačnih in povezanih izdelkih za izdelke, ki povzročajo zasvojenost ter katerih uporaba ima dokazano negativne

⁵ Koprivnikar, H., Korošec, A. Age at smoking initiation in Slovenia. *Zdrav Var* 2015; 54(4): 274–81.

⁶ Jeriček Klanšček, H., Bajt, M., Drev, A., Koprivnikar, H., Zupanič, T., Pucelj, V., editors. *Z zdravjem povezana vedenja v šolskem obdobju med mladostniki v Sloveniji*. Izsledki mednarodne raziskave HBSC 2014. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2015.

⁷ A study on liability and health costs of smoking; DG SANCO (2008/C6/046). Updated final report, april 2012.

⁸ Joossens, L., and Raw, M. *The Tobacco Control Scale 2013 in Europe*. Brussels: Association of European Cancer Leagues, 2014.

⁹ Joosens, L. *Effective tobacco control policies in 28 European countries*. European Network for Smoking Prevention, 2004.

¹⁰ Za primerjavo naj navedemo Francijo, kjer imajo 1 prodajno mesto na 450 kadilcev.

¹¹ Hibell, B., Guttormsson, U., Ahlström, S., Balakireva, O., Bjarnason, T., Kokkevi, A., Kraus, L. *The 2011 ESPAD Report: Substance Use Among Students in 36 European Countries*. Stockholm: The Swedish Ministry of Health and Social Affairs and the European and Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA).

posledice za zdravje. Direktiva želi predvsem preprečiti začetek kajenja pri mladih, kar se kaže v osredotočenosti na izdelke, kot so cigarete, tobak za zvijanje in brezdimni tobačni izdelki, drugačna ureditev pa se predvideva za cigare, cigarilose in tobak za pipe. Poleg tega določbe Direktive ustvarjajo pogoje, ki bodo vsem državljanom v EU omogočali, da sprejemajo odločitve o tobačnih in povezanih izdelkih na podlagi točnih informacij o sestavinah ter posledicah uporabe teh izdelkov za zdravje.

V Sloveniji področje tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov ureja Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov (Uradni list RS, št. 93/07 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljnjem besedilu: ZOUTI), ki je bil nazadnje spremenjen in dopolnjen leta 2007 z uvedbo prepovedi kajenja v zaprtih javnih in delovnih prostorih. S to prepovedjo smo zmanjšali izpostavljenost prebivalcev Slovenije tobačnemu dimu v teh prostorih in tudi v domačem okolju. Po letu 2007 se slovenska zakonodaja na področju tobaka ni spreminjala, se je pa skladno z določbami Zakona o trošarinah (Uradni list RS, št. 97/10 – uradno prečiščeno besedilo, 48/12, 109/12 in 32/14) spreminjala obdavčitev tobačnih izdelkov. V letih 2012, 2013 in 2014 so se ob zviševanju obdavčitve znatneje zvišale realne cene najboljše prodajane cenovnega razreda zavojčka 20 cigaret, pred tem so bile letne spremembe realnih cen precej nižje. Kljub zviševanju realnih cen so prodajne cene cigaret v Sloveniji še vedno med nižjimi v državah članicah EU. Med različnimi tobačnimi izdelki obstajajo večje razlike v cenah, kar kadilcem omogoča prehod na cenejše izdelke oziroma oblike kajenja, zato so manj motivirani za opustitev kajenja. Medtem ko po letu 2007 pri nas nismo uvajali novih ukrepov nadzora nad tobakom, so številne države sprejele vrsto učinkovitih ukrepov, ki omejujejo tobačno industrijo, preprečujejo kajenje in vsem zasvojenim lajšajo odločitev za življenje brez tobaka. Slovenija je tako leta 2013 po obsegu uvedbe učinkovitih ukrepov nadzora nad tobakom med 34 evropskimi državami zasedla 20. mesto, še leta 2004 pa smo bili med 28 evropskimi državami na 12. mestu^{8,9}. Štiri najvišje uvrščene države po obsegu uvedbe učinkovitih ukrepov nadzora nad tobakom so Združeno kraljestvo, Irska, Islandija in Norveška. V primerjavi s Slovenijo imajo te države precej višje cene tobačnih izdelkov, večinoma popolno prepoved oglaševanja tobačnih izdelkov (vključno s prepovedjo razstavljanja), kombinirana slikovno-besedilna zdravstvena opozorila ter dodatne ukrepe za zmanjševanje dostopnosti tobačnih izdelkov mladoletnikom v smislu regulacije maloprodajnega trga tobačnih izdelkov. V nadzor nad tobakom vlagajo več sredstev kot Slovenija. Rezultat v teh državah so ugodnejše spremembe razširjenosti kajenja med odraslimi in mladostniki, kot jih zaznamo v Sloveniji.

Tobačna industrija ima v Sloveniji še vedno veliko možnosti za trženje tobačnih izdelkov oziroma spodbujanje začetka kajenja med mladimi in za zmanjševanje opuščanja kajenja med obstoječimi kadilci.

V Sloveniji nimamo uradnega spiska prodajnih mest tobačnih izdelkov, tobačni izdelki se lahko prodajajo kjer koli, prav tako prodajalcem teh izdelkov za prodajo ni treba izpolnjevati posebnih pogojev.ocene kažejo, da je število prodajnih mest tobačnih izdelkov v Sloveniji veliko, eno na 309 polnoletnih prebivalcev oziroma eno na 80 kadilcev v starosti 15 let ali več¹⁰. Prodajna mesta najdemo blizu šol in mest, kjer se zbirajo mladostniki; ti navajajo, da so jim tobačni izdelki zlahka dostopni, in to kljub starostni omejitvi 18 let za nakup. Za prodajalce tobačnih izdelkov niso določene posebne omejitve, prodaja jih lahko vsakdo in kjer koli, ne glede na to, da gre za nevaren in škodljiv izdelek. Po podatkih nevladnih organizacij so lahko mladoletniki v okviru akcij »Skriti kupec« na skoraj vseh izbranih prodajnih mestih (95 %) brez težav kupili tobačne izdelke. Sicer v Sloveniji 71 % 16-letnikov navaja, da lahko ali zelo lahko pridejo do tobačnih izdelkov¹¹. Na prodajnih mestih je dovoljeno oglaševanje, določila zakona pa se zelo pogosto kršijo. Tobačni izdelki so na prodajnih mestih razstavljeni, kar je še dodatna oblika oglaševanja. Kazni za kršitve zakonodaje niso odvračljive.

Razširjenost in posledice uporabe tobaka lahko uspešno zmanjšamo le s celovitim programom učinkovitih in sodobnih ukrepov. S predlaganimi spremembami se v ZOUTI implementirajo določbe Direktive, poleg teh se strožje urejajo oglaševanje, promocija in sponzoriranje tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov, uvajata se enotna embalaža za cigarete in tobak za zvijanje, na novo se ureja tudi način prodaje tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov. Področje oglaševanja, promocije in

sponsoriranja tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov, njihova enotna embalaža in izdaja dovoljenj za prodajo teh izdelkov niso urejeni v sami Direktivi, temveč jih uvajamo skladno z določbami Okvirne konvencije in določbo Direktive, ki državam članicam omogoča, da ohranijo ali uvedejo nadaljnje zahteve, ki veljajo za vse izdelke, dane na njihov trg, v zvezi s standardizacijo embalaže tobačnih izdelkov, če obstajajo upravičeni razlogi z vidika javnega zdravja, pri čemer upoštevajo visoko raven varovanja zdravja ljudi, ki jo zagotavlja ta direktiva.

Različne raziskave javnega mnenja kažejo, da strožje ukrepe nadzora nad tobakom in povezanih izdelkov podpira večina polnoletnih prebivalcev Slovenije.

2. CILJI, NAČELA IN POGLABITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

a. Cilji

Cilji predlaganih ukrepov so preprečevati začetek in nadaljevanje kajenja med otroki, mladostniki in mladimi odraslimi, spodbujati opuščenje kajenja, zmanjševati izpostavljenost tobačnemu dimu med mladoletnimi in posledično zmanjšati obolevnost in (prezgodnjo) umrljivost ter družbene stroške zaradi rabe tobaka. Z implementacijo določb Direktive v našo zakonodajo ter uvedbo celovite kombinacije dokazano učinkovitih ukrepov in prepovedi želimo celovito urediti področje nadzora nad uporabo tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov ter tako doseči opisane cilje, hkrati pa vzpostaviti zakonodajne okvire, ki bodo omogočili boljši nadzor in doslednejše sankcioniranje kršitev predpisov s tega področja. S predlaganimi ukrepi bomo v Sloveniji prispevali k boljšemu zdravju ljudi in vzdržnosti zdravstvenega sistema v prihodnosti.

Skladno s predlogom Resolucije nacionalnega plana zdravstvenega varstva 2016–2025 »Skupaj za družbo zdravja« želimo do leta 2025 zmanjšati potrošnjo tobačnih izdelkov za 30 %, kar je tudi cilj Globalne strategije SZO za preprečevanje kroničnih nenalezljivih bolezni. Sledimo zgledu držav, ki stremijo k družbi brez tobaka, v kateri bo delež kadilcev pod 5 %. Tak cilj so si že zastavile Nova Zelandija in Irska za leto 2025, Škotska za leto 2034 ter Finska in Norveška za leto 2040.

2.2 Načela

Predlagani zakon temelji na načelih celovitosti in učinkovitosti ter načelu previdnosti.

Skladno z načelom celovitosti predlog zakona ureja celotno področje uporabe tobačnih in povezanih izdelkov, vključno z ukrepi za omejevanje uporabe teh izdelkov in ukrepi za preprečevanje njihovih škodljivih vplivov na zdravje, najvišjimi dovoljenimi mejami emisij tobačnih izdelkov in poročanjem o teh, embalažo in sledljivostjo teh izdelkov, prepovedjo oglaševanja, promocije in sponzoriranja teh izdelkov, načinom in omejitvami prodaje teh izdelkov ter prepovedjo kajenja oziroma uporabe tobačnih in povezanih izdelkov v zaprtih javnih in delovnih prostorih ter v zasebnih vozilih.

Načelo učinkovitosti je v predlogu zakona izraženo predvsem v določbah, ki pristojnim organom omogočajo boljši nadzor nad uporabo tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov. Gre za določbe o prodaji teh izdelkov, s katerimi se uvaja dovoljenje za prodajo tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov, za obveznost prodajalcev, da pri vsaki osebi, za katero ob nakupu predvidevajo, da še ni stara 18 let, zahtevajo, da izkaže svojo starost z javno listino, in druge prepovedi, ki jih uvaja zakon.

Skladno z načelom previdnosti, po katerem v primeru dvoma prevlada korist varovanja javnega zdravja, predlog zakona v primerih, ko je Direktiva državam članicam omogočila izbiro med različnimi rešitvami, uvaja tiste rešitve, ki zagotavljajo višjo stopnjo varovanja javnega zdravja. Tako predlog zakona uvaja prepoved prodaje tobačnih in povezanih izdelkov na daljavo, enotno embalažo in sestavljena zdravstvena opozorila na embalaži vseh tobačnih izdelkov za kajenje ter ureja področje elektronskih cigaret.

2.3 Poglavitne rešitve

- Predstavitev predlaganih rešitev

Predlog ZOUTI v našo zakonodajo prenaša določbe Direktive 2014/40/EU in uvaja druge novosti na področju:

- najvišjih vrednosti emisij ter poročanja o sestavinah in emisijah tobačnih izdelkov;
- prepovedi značilnih arom in določenih dodatkov v tobačnih izdelkih;
- označevanja in embalaže tobačnih izdelkov, vključno z zdravstvenimi opozorili in uvedbo enotne embalaže;
- sledljivosti in varnostnih elementov, ki se uporabljajo za tobačne izdelke;
- tobaka za oralno uporabo, novih tobačnih izdelkov, elektronskih cigaret in zeliščnih izdelkov za kajenje ter njihovega dajanja na trg;
- oglaševanja, promocije in sponzoriranja tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov;
- regulacije prodaje in omejitev prodaje tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov, vključno z uvedbo dovoljenj za prodajo teh izdelkov;
- prepovedi kajenja oziroma uporabe tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov v vseh zaprtih javnih in delovnih prostorih ter v zasebnih vozilih v navzočnosti mladoletnih oseb;
- zagotavljanja dodatnih sredstev za izvajanje javne službe obveznega zdravstvenega zavarovanja in za financiranje preventivnih programov varovanja in krepitev zdravja ter spodbujanja zdravega načina življenja.

Najvišje vrednosti emisij ter poročanje o sestavinah in emisijah v tobačnih izdelkih

Predlog zakona v skladu z Direktivo določa najvišje vrednosti emisij iz cigaret, in sicer 10 mg katrana na cigareto, 1 mg nikotina na cigareto in 10 mg ogljikovega monoksida na cigareto. Navedene vrednosti so veljale že na podlagi Direktive 2001/37/ES in ostajajo enake. Vrednosti navedenih emisij se ugotavljajo po metodi mednarodno priznanih standardov ISO, opravljal pa jih bo Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano (v nadaljnjem besedilu: NLZOH).

Za izvajanje regulativnih nalog so potrebni izčrpani podatki o sestavinah in emisijah iz tobačnih izdelkov, s katerimi se ocenijo privlačnost, zasvojljivost in toksičnost tobačnih izdelkov ter tveganje za zdravje, povezano z uporabo teh izdelkov. V ta namen predlog zakona v skladu z Direktivo določa strožje obveznosti poročanja o sestavinah in emisijah, kot trenutno obstajajo. Proizvajalci in uvozniki tobačnih izdelkov bodo morali NLZOH predložiti seznam vseh sestavin in njihove količine, uporabljene pri proizvodnji tobačnih izdelkov, vrednosti emisij katrana, nikotina in ogljikovega monoksida na cigareto ter informacije o drugih emisijah in njihovih vrednostih, če so te na voljo, ter izjavo s podrobno obrazloženimi razlogi za vključitev takih sestavin v tobačne izdelke.

V skladu z Direktivo so določene tudi dodatne strožje obveznosti poročanja o dodatkih, vključenih na prednostni seznam, da bi med drugim ocenili njihovo toksičnost, zasvojljivost, rakotvornost, mutagenost ali reproduktivno toksičnost (v nadaljnjem besedilu: lastnosti CMR), tudi v izgorelem stanju. Take obveznosti poročanja so v skladu z obveznostjo Evropske unije, da zagotovi visoko raven varovanja zdravja ljudi.

Prepoved značilnih arom in določenih dodatkov v tobačnih izdelkih

Tobačni izdelki vsebujejo več kot 600 različnih dodatkov. Dodatki lahko izboljšajo okus tobačnega dima, mu dajo značilno aromo, ublažijo rezkost in dražilnost tobačnega dima idr. Tako lahko povečajo privlačnost tobačnih izdelkov oziroma kajenja, povečajo potrošnjo tobačnih izdelkov, spodbujajo začetek kajenja in vztrajnost uporabe tobačnih izdelkov ter odvrčajo od opustitve kajenja.

Izdelki z dodanimi okusi in aromami so namenjeni določenim ciljnim skupinam, predvsem mladim in kadilcem, začetnikom in ženskam ter se tem skupinam tudi obsežno tržijo. Mladostniki, predvsem mlajši, so naklonjeni edinstvenim, sladkim in eksotičnim aromam in okusom ter inovativnim tehnologijam v povezavi z okusi in aromami. Dodajanje okusov in arom poveča privlačnost tobačnih izdelkov ter naredi kajenje prijetnejše, ker izboljša okus in vonj tobačnih izdelkov ter zmanjša rezkost

in dražilnost tobačnega dima. Zagotavlja specifičen okus in aromo izdelka, lajša začetke kajenja, spodbuja nadaljevanje kajenja oziroma ponavljajočo se uporabo izdelka, poveča pa lahko tudi zasvojljivost in strupenost izdelka. Nekateri podatki tudi kažejo, da mladostniki menijo, da so znamke z milejšim oziroma blagim okusom manj nezdrave. Dodatki, ki povečujejo privlačnost tobačnih izdelkov, lahko vodijo k izboru določenih znamk tobačnih izdelkov ali večji potrošnji tobačnih izdelkov.

V Sloveniji trenutno nimamo omejitev glede dodatkov v tobačnih izdelkih. Predlog zakona v skladu z Direktivo uvaja prepoved dajanja na trg tobačnih izdelkov z značilno aromo. Prepoved tobačnih izdelkov z značilnimi aromami ne izključuje uporabe posameznih dodatkov neposredno, temveč proizvajalce zavezuje k zmanjšanju dodatkov ali kombinacij dodatkov na tak obseg, da ne povzročajo značilne arome. Značilna aroma je jasno prepoznaven vonj ali okus, razen vonja ali okusa tobaka, ki nastane z dodatkom ali kombinacijo dodatkov, vključno (vendar ne izključno) z aromo sadja, začimb, zelišč, alkohola, bombonov, mentola ali vanilje, ki jo je mogoče zaznati pred uporabo tobačnega izdelka ali med njo. Uporaba dodatkov, potrebnih za proizvodnjo tobačnih izdelkov, na primer sladkorja, s katerim se nadomesti tisti, ki je bil izgubljen med sušenjem, je dovoljena, vendar le, če ne povzročajo značilne arome ali povečujejo zasvojljivosti, toksičnosti ali lastnosti CMR izdelka.

Nekateri dodatki v tobačnih izdelkih se uporabljajo za ustvarjanje vtisa, da so tobačni izdelki koristni za zdravje, da pomenijo zmanjšano tveganje za zdravje ali povečujejo umsko koncentracijo in telesno zmogljivost. Predlog zakona uvaja prepoved dajanja na trg tobačnih izdelkov z naslednjimi dodatki: vitamini ali drugimi dodatki, ki ustvarjajo vtis, da tobačni izdelek koristi zdravju ali da pomeni zmanjšano tveganje za zdravje; s kofeinom ali tavrinom in drugimi dodatki in poživili, povezanimi z energijo in vitalnostjo; dodatki, ki obarvajo emisije, olajšajo vdihavanje ali povečajo vnos nikotina; in dodatki, ki imajo v neizgoreli obliki lastnosti CMR. Prepovedani so tudi dodatki, ki povečujejo zasvojljivost in toksičnost.

Direktiva se pri uvajanju navedenih določb sklicuje na Smernice Okvirne konvencije o urejanju sestave tobačnih izdelkov in urejanju razkritja tobačnih izdelkov, ki zahtevajo zlasti odstranitev sestavin, ki okrepijo okus, ustvarjajo vtis, da so tobačni izdelki koristni za zdravje, povezani z energijo in vitalnostjo ali so obarvani.

Uvedbo ukrepa v Sloveniji podpira 66 % polnoletnih prebivalcev Slovenije.

Označevanje in embalaža tobačnih izdelkov, vključno z zdravstvenimi opozorili, in uvedba enotne embalaže

Zdravstvena opozorila na embalaži tobačnih izdelkov so eden ključnih elementov celovitega programa nadzora nad tobakom in glede na stroške zelo učinkovit ukrep nadzora nad rabo tobaka. So pomemben način izobraževanja kadilcev in nekadilcev o zdravstvenih in drugih tveganjih, povezanih z rabo tobaka. Spodbujajo opustitev kajenja in vzdrževanje abstinence po opustitvi, zmanjšajo potrošnjo tobačnih izdelkov, odvrtačajo nekadilce od začetka kajenja, zmanjšajo privlačnost embalaže tobačnih izdelkov in privlačnost kajenja ter zmanjšujejo družbeno sprejemljivost kajenja. Zelo učinkovita so velika zdravstvena opozorila, ki vključujejo sliko in besedilo, nameščena na zgornjih delih obeh glavnih strani embalaže, imajo jasna in preprosta sporočila, se redno menjavajo in vsebujejo informacije o opuščanju kajenja.

Na embalaži tobačnih izdelkov navedene vsebnosti nikotina, katrana in ogljikovega monoksida lahko potrošnika zavajajo, da je določen tobačni izdelek manj škodljiv v primerjavi z drugimi, zato so primernejša opozorila brez navedb vsebnosti v številkah. Tudi različne opisne navedbe na tobačnih izdelkih lahko potrošnika zavajajo k razmišljanju, da je določen tobačni izdelek manj škodljiv v primerjavi z drugimi. Mnoge tovrstne navedbe so že prepovedane, toda proizvajalci uporabljajo nove načine (barve) in navedbe («slim«, «smooth«, «refined«, «naravno«, «brez dodatkov« ipd.), pa tudi številke v imenih znamk, ki so prav tako povezane z zmotnim zaznavanjem manjše škodljivosti, zaradi česar je treba veljavno zakonodajo ustrezno posodobiti.

Večja zdravstvena opozorila na embalaži tobačnih izdelkov so že uvedli v številnih državah (Kanada, Brazilija, Avstralija, Singapur, Belgija, Nova Zelandija, Velika Britanija, Švica, Norveška, Islandija, Francija, Irska in številne druge). V Kanadi, kjer so jih uvedli že v letu 2001, ocenjujejo, da se je zaradi uvedbe tega ukrepa delež kadilcev pomembno zmanjšal.

V Sloveniji so trenutno na embalaži tobačnih izdelkov prikazana besedilna zdravstvena opozorila (brez slik), telefonska številka za pomoč pri opuščanju kajenja ter vsebnost nikotina, katrana in ogljikovega monoksida.

Okvirna konvencija navaja, naj vsaka država pogodbenica v skladu s svojo zakonodajo sprejme in izvaja učinkovite ukrepe, s katerimi bo zagotovila, da embalaža in označevanje tobačnih izdelkov ne bosta predstavljala tobačnega izdelka tako, da bi bil na kakršen koli način lažno, zavajajoče, varljivo ali podobno drugače ustvarjen zmoten vtis o njegovih lastnostih. Smernice za izvajanje Okvirne konvencije navajajo, da je enotna embalaža eden od načinov, kako to doseči.

Enotna embalaža zmanjša privlačnost izdelka (predvsem med mladimi in ženskami), poveča vidnost zdravstvenih opozoril in zmanjšuje napačno zaznavanje manjše škodljivosti določenega izdelka na podlagi značilnosti embalaže. Spodbuja k opustitvi kajenja in odvrča od njegovega začetka. Enotna embalaža je učinkovitejši dodatek oziroma nadgradnja velikih kombiniranih slikovno-besedilnih opozoril.

Enotno embalažo je leta 2012 prva uvedla Avstralija. Podatki, objavljeni na spletni strani njihovega ministrstva za zdravje, kažejo, da se je po uvedbi enotne embalaže delež tistih, ki kadijo vsak dan, zmanjšal s 15,1 % v letu 2010 na 12,8 % v letu 2013. V istem obdobju se je starost ob začetku kajenja zvišala s 14 na 16 let. Delež mladih, ki niso nikoli kadili, je ostal velik med mladimi, starimi od 12 do 17 let (95 %), ter se je povečal z 72 % na 77 % med mladimi, starimi od 18 do 24 let.

Posamezne raziskave iz Avstralije so pokazale zmanjšano privlačnost kajenja, višjo verjetnost, da kadilec razmišlja o opustitvi kajenja in ocenjuje opustitev kot prednostno nalogo v življenju, večje število klicev na telefonsko številko za pomoč pri opuščanju kajenja in zmanjšan obseg razstavljanja embalaže v javnosti (pakiranja, vidna na mizah lokalov). Kažejo tudi, da kadilci ocenjujejo, da je okus cigarete v enotni embalaži slabši in da ne ločijo več posameznih znamk, češ da imajo vse cigarete enak okus.

Zadnje avstralsko poročilo o učinkih uvedbe enotne embalaže, ki ga je februarja 2016 izdalo ministrstvo za zdravje¹², ugotavlja, da je ukrep prinesel načrtovane rezultate pri izboljševanju javnega zdravja in bo imel dolgoročno še izrazitejše pozitivne učinke. V poročilu je ugotovljeno, da se je v opazovanem obdobju 34 mesecev pred uvedbo tega ukrepa in po njej razširjenost kajenja, med prebivalci, starejšimi od 14 let, zmanjšala za 2,2 % (z 19,4 na 17,2 %). Na podlagi izračunov je bilo ugotovljeno, da se lahko ena četrtnina tega učinka pripiše uvedbi enotne embalaže. Avstralija je ob enotni embalaži uvedla tudi druge ukrepe za nadzor nad tobakom, kot so večja slikovna opozorila in zviševanje obdavčitve tobačnih izdelkov. Z uvedbo enotne embalaže so želeli doseči tri različne učinke, in sicer zmanjševanje privlačnosti embalaže, povečevanje učinkovitosti slikovnih zdravstvenih opozoril in zmanjševanje možnosti zavajanja potrošnikov z videzom embalaže tobačnih izdelkov. Poročilo na podlagi analize opravljenih raziskav ugotavlja, da se je med kadilci povečal odstotek tistih, ki od uvedbe enotne embalaže opazijo slikovna zdravstvena opozorila in zato več razmišljajo o škodljivih posledicah kajenja na zdravje. Kadilci pogosteje razmišljajo o opustitvi kajenja in pogosteje skrivajo svoj cigaretni zavojček pred drugimi, še zlasti otroki. Raziskave so pokazale upad odstotka polnoletnih Avstralcev, ki kadijo, z 22,4 % v letu 2001 na 14,5 % v letu 2015. Število prebivalcev, ki kadijo dnevno, se je med letoma 2011 in 2015 zmanjšalo z 2,8 milijona na 2,6 milijona v letu 2015. Zmanjšalo se je tudi število pokajenih cigaret s 111 na 96 na teden. Zaznali so dvig odstotka ljudi, ki niso nikoli kadili, z 58 % v letu 2010 na 60 % v letu 2013. Med mladimi se je povišala povprečna starost, pri kateri začnejo kaditi, in sicer s 15,4 leta v letu 2010 na 15,9 leta v letu 2013. Poročilo

¹² Post Implementation Review Tobacco Plain Packaging 2016; Australian Government, Department of Health, <https://ris.govspace.gov.au/2016/02/26/tobacco-plain-packaging/>.

ugotavlja, da po uvedbi enotne embalaže ni prišlo do sprememb na nezakonitem trgu s tobačnimi izdelki. Raziskave, opravljene med kadilci, pred uvedbo enotne embalaže in po njej niso pokazale sprememb v odstotku tistih, ki kadijo nezakonito pridobljene cigarete oziroma uporabljajo tako pridobljen rezani tobak. Prav tako se med kadilci ni povečal delež nakupov cigaret oziroma tobaka pri nepooblaščenih prodajalcih. Poročilo zaključuje z ugotovitvijo, da uvedba enotne embalaže ni imela pomembnejšega učinka na nezakonito trgovino s tobačnimi izdelki v Avstraliji.

Tudi iz letnega poročila avstralske carine¹³ je razvidno, da število zasegov sicer narašča, a skupna količina zaseženega tobaka in cigaret pada, že vse od leta 2012.

V letu 2016 bo enotna embalaža začela veljati tudi na Irskem, v Veliki Britaniji, Franciji in na Madžarskem. O uvedbi enotne embalaže razmišljajo še številne druge države (Norveška, Belgija, Finska, Kanada, Nova Zelandija idr.).

Rezultati raziskave, opravljene leta 2010 v Franciji, so pokazali, da je kar 77 % sodelujočih zavojčke cigaret v enotni embalaži opisalo kot dolgočasne in 63 % kot grde. 66 % sodelujočih je izjavilo, da ne bi kupili cigaret v taki embalaži, 60 % jih je potrdilo, da tovrstna embalaža ne pritegne njihove pozornosti. Predvsem ženske in mladi v starosti pod 25 let so navajali, da jih taka embalaža odbija ter da jih embalaža, ki vsebuje znamke, bolj spodbuja h kajenju in jim posreduje pozitivne občutke o uporabi tobačnih izdelkov.

Tudi raziskava iz Velike Britanije, v kateri so kadilci, stari od 18 do 35 let, dva tedna uporabljali cigarete v enotni embalaži, je pokazala, da ta oblika embalaže pri uporabnikih vzbuja negativna čustva ter dojemanje embalaže tobačnega izdelka in kajenja samega. Večina sodelujočih je enotno embalažo označila za nemoderno, ceneno, nepriljubno in slabe kakovosti. Ob kajenju cigaret iz take embalaže so se sodelujoči počutili bolj osramočene in nesprejete pri prijateljih kot takrat, ko so kadili cigarete iz originalne embalaže.

Predlog zakona v skladu z Direktivo in Okvirno konvencijo uvaja obveznost splošnih opozoril, informativnih sporočil in sestavljenih zdravstvenih opozoril na embalaži tobačnih izdelkov za kajenje. Predpisani sta vsebina teh sporočil in tudi delež površine embalaže, ki ga morajo ta sporočila pokrivati. Zdravstvena opozorila morajo biti navedena na vsakem zavojčku in zunanji embalaži tobačnih izdelkov, zapisana morajo biti v slovenskem jeziku, pokrivati morajo celotno površino zunanje embalaže ali zavojčka, ki jim je namenjena, in ne smejo vsebovati nobenih pripomb, razlag ali sklicevanj. Natisnjena morajo biti tako, da jih ni mogoče odstraniti, biti morajo popolnoma vidna ter sestavljena iz besedila in ustrezne barvne fotografije, ki morata ob odpiranju embalaže ostati nepoškodovana. Uvedena je tudi obveznost označevanja brezdimnih tobačnih izdelkov. Na zavojčkih in njihovi zunanji embalaži mora biti navedeno predpisano zdravstveno opozorilo. Predlog zakona prepoveduje tudi vse elemente na zavojčkih ali zunanji embalaži, ki promovirajo tobačni izdelek ali spodbujajo njegovo uporabo z ustvarjanjem napačnih predstav o njegovih lastnostih, učinkih na zdravje ali emisijah, namigujejo na to, da je določen izdelek manj škodljiv od drugih, ali skušajo zmanjšati učinek nekaterih škodljivih komponent njegovega dima ali spodbujati vitalnost, energijo, zdravje, njegove pomlajevalne, naravne ali organske lastnosti. Zavojčki in zunanja embalaža ne smejo namigovati na finančne koristi nakupa izdelka z vključevanjem bonov, ponudb popustov, brezplačne distribucije, ponudbe »dva za ceno enega« ali drugih podobnih ponudb. Zavojčki cigaret morajo biti iz kartona ali mehkega materiala, kvadraste oblike, zavojčki tobaka za zvijanje pa so lahko v obliki kvadra, cilindrične oblike ali v obliki vrečke. Cigaretni zavojček mora vsebovati vsaj 20 cigaret in zavojček tobaka za zvijanje najmanj 30 g tobaka za zvijanje.

Z enotno embalažo cigaret in tobaka za zvijanje se uvaja standardizirana embalaža za vse znamke

¹³ Australian Customs and Border Protection Service: Annual Report 2014–2015, https://www.border.gov.au/ReportsandPublications/Documents/annual-reports/Part-3_ACBPS_Annual-report-2014-15.pdf.

¹⁴ Nacionalni inštitut za javno zdravje. Zdravje in vedenjski slog prebivalcev Slovenije (CINDI) – neobjavljeni podatki.

¹⁵ <http://apps.who.int/ftc/implementation/database/>

teh izdelkov, predpisujejo se njihova oblika, barva in druge značilnosti zunanje in notranje površine posameznih zavojčkov. S predlogom zakona se določajo tudi oblika, pozicija in vsebina besedila, ki je lahko natisnjeno na zunanji embalaži teh izdelkov (znamka), ter videz posameznih cigaret.

Uvedbo zdravstvenih opozoril s slikami v Sloveniji podpira prek 73 % polnoletnih prebivalcev, uvedbo enotne embalaže pa okoli 67 % polnoletnih prebivalcev Slovenije.

Sledljivost in varnostni elementi, ki se uporabljajo za tobačne izdelke

Predlog zakona v skladu z Direktivo uvaja obveznost označevanja zavojčkov tobačnih izdelkov s posebnimi identifikacijskimi oznakami in podatke, ki jih bo mogoče na podlagi te oznake določiti (npr. datum in kraj proizvodnje, proizvodni obrat, napravo za proizvodnjo, trajanje proizvodnje, opis izdelka, namembni maloprodajni trg, pot pošiljke in identiteto vseh kupcev od proizvodnje do prvega prodajnega mesta). Vzpostavil se bo celovit sistem sledljivosti tobačnih izdelkov, v katerega bodo vključeni vsi gospodarski subjekti, vključeni v trgovino s tobačnimi izdelki, od proizvajalca do zadnjega gospodarskega subjekta pred prvo prodajo na prodajnem mestu, vključno z uvozniki, skladišči in prevoznimi podjetji. Določbe tega člena se bodo za cigarete in tobak za zvijanje začele uporabljati 20. maja 2019 in za druge tobačne izdelke 20. maja 2024. Poleg posebne identifikacijske oznake bodo morali imeti zavojčki tobačnih izdelkov tudi varnostni element, zaščiten pred nedovoljenimi posegi ter sestavljen iz vidnih in nevidnih elementov. Natisnjen ali pritrjen mora biti tako, da se ne da odstraniti, izbrisati, prekriti ali prekiniti z davčnimi znamkami, oznakami cene ali drugimi elementi, določenimi v zakonodaji. Določbe tega člena se bodo za cigarete in tobak za zvijanje začele uporabljati 20. maja 2019, za druge tobačne izdelke pa 20. maja 2024.

Določbe o sledljivosti in varnostnem elementu so bile sprejete zaradi nedovoljenih izdelkov, ki negativno vplivajo na prost pretok legalnih izdelkov. Poleg tega Okvirna konvencija od pogodbenic zahteva, da kot del celovite politike za nadzor nad tobakom uvedejo ukrepe za preprečevanje trgovanja z nedovoljenimi tobačnimi izdelki, vključno s tistimi, ki so nezakonito uvoženi.

Tobak za oralno uporabo, novi tobačni izdelki, elektronske cigarete in zeliščni izdelki za kajenje ter njihovo dajanje na trg

Vsi tobačni izdelki lahko povzročijo umrljivost, bolewnost in invalidnost. Zato je pomembno spremljati razvoj novih tobačnih izdelkov. Predlog zakona zato v skladu z Direktivo uvaja tudi obvezno obveščanje o novih tobačnih izdelkih, ki ga morajo proizvajalci oziroma uvozniki predložiti šest mesecev pred nameranim dajanjem izdelka na trg.

Predlog zakona ohranja prepoved prodaje tobaka za oralno uporabo, kot je bila uvedena z Direktivo 2001/37/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2001 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o izdelavi, predstavitvi in prodaji tobačnih izdelkov.

V skladu z Direktivo je urejeno tudi področje elektronskih cigaret. Proizvajalci in uvozniki elektronskih cigaret bodo morali šest mesecev pred začetkom prodaje novega izdelka o tem obvestiti pristojni organ, za izdelke, ki so že na trgu, bodo morali podatke predložiti v zakonskem roku. Določeni so pogoji, ki jih morajo izpolnjevati elektronske cigarete in posodice za ponovno polnjenje, informacije, ki jih morajo vsebovati navodila za uporabo teh izdelkov, in informacije, ki morajo biti navedene na embalaži elektronskih cigaret. Uvaja se obveznost poročanja proizvajalcev in uvoznikov elektronskih cigaret o obsegu prodaje, preferencah različnih skupin potrošnikov in načinu prodaje teh izdelkov ter predložitve povzetkov raziskav trga, izvedenih v zvezi z navedenim. Če elektronska cigareta ali posodica za polnjenje kljub izpolnjevanju zakonskih pogojev pomeni resno tveganje za zdravje ljudi, se ta lahko odstrani s trga. Direktiva prepoveduje tudi neposredno ali posredno promocijo elektronskih cigaret in posodic za ponovno polnjenje na internetu in v drugih medijih.

Da bi zagotovili pravilno delovanje notranjega trga in boljše obveščanje potrošnikov, predlog zakona v

skladu z Direktivo določa tudi, da mora biti na vsakem zavojčku in zunanji embalaži zeliščnega izdelka za kajenje navedeno zdravstveno opozorilo, embalaža ne sme vsebovati promocijskih in zavajajočih elementov, določena pa so tudi pravila poročanja o sestavinah zeliščnih izdelkov za kajenje.

Oglaševanje, promocija in sponzoriranje tobaka, tobачnih in povezanih izdelkov

Oglaševanje in promocija tobачnih in povezanih izdelkov povečujeta verjetnost, da bo posameznik postal kadilec, povečujeta potrošnjo tobачnih in povezanih izdelkov ter zmanjšujeta verjetnost opustitve kajenja. Vsesplošna prisotnost tobачnih izdelkov in sporočil v povezavi z njimi krepi prepričanje, da je kajenje normalno in družbeno sprejemljivo vedenje. V državah, kjer veljajo prepovedi tradicionalnih oblik oglaševanja tobачnih izdelkov, se je tobачna industrija intenzivno usmerila v marketinške aktivnosti na prodajnih mestih, kar opazamo tudi v Sloveniji. Te aktivnosti imajo iste cilje kot tradicionalno oglaševanje. Dosežejo velik delež prebivalstva oziroma vse potrošnike, ne glede na starost in kadilski status, obstoječe in bodoče kupce ter zagotovijo veliko število izpostavitve posameznika oglaševanju. Izpostavljenosti mladih se v tem primeru pravzaprav ni mogoče izogniti. Potrošniki zaznavajo prisotnost tobачnih izdelkov na prodajnih mestih kot znak priljubljenosti teh izdelkov, velik oglas in razstavljena embalaža tobачnih izdelkov pa jim poleg posebnih ponudb, cenovnih ugodnosti in podobe znamk sporočata tudi, da je kadilcev veliko. Promocija in oglaševanje tobачnih izdelkov na prodajnih mestih sta pri mladih povezana z začetkom kajenja, dovzetnostjo za kajenje in nadaljevanjem kajenja. Povečata zaznavanje mladostnikov, da so tobачni izdelki lahko dostopni, da so to normalni potrošniški izdelki in da kadi večji delež njihovih vrstnikov, kot je to dejansko res. Pri odraslih povečata verjetnost kajenja in večjega števila pokajenih cigaret ter verjetnost impulzivnega nakupa in otežujeta uspešno opustitev kajenja. Z marketinškimi aktivnostmi za (navidezno) zniževanje cen tobачnih izdelkov tobачna industrija zmanjša tudi učinke ukrepa višanja obdavčitve in cen tobачnih izdelkov. Prepovedi oglaševanja in razstavljanja tobачnih izdelkov ter cenovnih marketinških akcij na prodajnih mestih lahko pomembno zmanjšajo izpostavljenost marketinškim aktivnostim tobачne industrije, zmanjšajo obseg kajenja med mladostniki (zmanjšajo začetek kajenja in nadaljevanje) ter olajšajo opuščanje kajenja med obstoječimi kadilci. Mednarodni podatki kažejo, da bi prepoved razstavljanja tobачnih izdelkov zmanjšala izpostavljenost prikazom znamk med mladostniki za več kot 80 %. Posebej bi radi poudarili pomen razstavljanja tobачnih izdelkov, saj je to dejansko oblika oglaševanja. Ob prepovedi oglaševanja na prodajnih mestih postanejo razstavljeni tobачni izdelki z uporabo ustreznih oblikovalskih in tehničnih rešitev ključni in edini način oglaševanja teh izdelkov, zato so zelo vidni in privlačni. V Združenem kraljestvu je učinke omejitve oglaševanja tobачnih izdelkov tobачna industrija zmanjšala prav s povečanjem obsega razstavljanja tobачnih izdelkov na prodajnih mestih, kar je še povečalo obveščenost mladostnikov o novih vrstah embalaže in velikostih pakiranja. Prepoved razstavljanja tobачnih izdelkov na prodajnih mestih je novejši ukrep, za katerega so se v zadnjih letih odločile številne države, ki že poročajo o ugodnih učinkih ukrepa, denimo Kanada, Združeno kraljestvo in Avstralija.

Popolno prepoved oglaševanja na prodajnih mestih brez izjem ima na svetu uvedenih vsaj 36 držav (med njimi Islandija, Norveška, Poljska, Turčija, Nova Zelandija), prepoved oglaševanja na prodajnih mestih z nekaterimi izjemami pa še vsaj 18 držav sveta (med njimi Velika Britanija, Irska, Švedska, Španija, Kanada, Avstralija). Prepoved razstavljanja tobачnih izdelkov brez izjem je uvedlo vsaj 14 držav sveta (med njimi Irska, Nova Zelandija), z določenimi izjemami pa še vsaj 25 držav sveta (med njimi Velika Britanija, Islandija, Norveška, Turčija, Avstralija). Držav, ki imajo uvedeno prepoved marketinških akcij ob nakupu tobачnih izdelkov, je v svetu po nekaterih virih vsaj 50 (med njimi Velika Britanija, Islandija, Irska, Poljska, Švedska, Turčija, Kanada, Nova Zelandija). Držav, ki so uvedle popolno prepoved programov spodbud za trgovce s strani tobачne industrije, pa je vsaj 24 (med njimi Irska, Francija, Turčija, Nova Zelandija). Popolna prepoved oglaševanja, razstavljanja in drugih marketinških aktivnosti na prodajnih mestih je nedvoumna, preprosta in jasna ter se, kot kažejo primeri iz Islandije, Norveške, Irske, Kanade in Avstralije, v primerjavi z delno prepovedjo lažje izvaja in nadzoruje ter zagotovi večje upoštevanje in izvrševanje zakonodaje.

Po uvedbi prepovedi razstavljanja tobačnih izdelkov na prodajnih mestih sta se v Kanadi v vseh starostnih skupinah pomembno zmanjšala delež tistih, ki kadijo vsak dan, in število cigaret, ki jih v povprečju pokadijo na dan. Zvišala se je povprečna starost ob začetku kajenja, zmanjšali pa sta se izpostavljenost marketingu tobačnih izdelkov in pogostost impulzivnih nakupov tobačnih izdelkov. Učinki ukrepa se s časom povečujejo.

V Avstraliji sta se po uvedbi prepovedi razstavljanja tobačnih izdelkov na prodajnih mestih znižali izpostavljenost marketingu tobačnih izdelkov in pogostost impulzivnih nakupov tobačnih izdelkov.

Po uvedbi prepovedi razstavljanja tobačnih izdelkov na prodajnih mestih je v Veliki Britaniji 25 % mladih bivših kadilcev, starih od 18 do 24 let, navedlo, da jim je pri opustitvi kajenja pomagala prav ta prepoved, 17 % kadilcev te starosti pa, da jim je prepoved pomagala pri zmanjšanju obsega kajenja.

Na Irskem se je po uvedbi prepovedi razstavljanja tobačnih izdelkov pomembno zmanjšal delež odraslih in mladostnikov, izpostavljenih razstavljenim tobačnim izdelkom, in obseg precenjevanja kajenja med mladostniki. Pred uvedbo prepovedi razstavljanja tobačnih izdelkov je 62 % mladostnikov verjelo, da kadi več kot petina njihovih vrstnikov, po prepovedi pa 46 %. Obenem je pred prepovedjo 32 % otrok menilo, da lahko uspešno kupijo tobačne izdelke, po njej pa 25 %. Prepoved je najverjetneje prispevala tudi k denormalizaciji kajenja.

Prepoved razstavljanja tobačnih izdelkov je na Norveškem otežila izbiro znamke približno tretjini kupcev, predvsem mlajšim, približno petini kupcev pa je otežila tudi nakup tobačnih izdelkov. Prepoved je prispevala k denormalizaciji kajenja.

Pomemben vir izpostavljenosti mladih prikazom kajenja so tudi mediji. Ti oblikujejo in odražajo družbene norme glede kajenja, so neposreden vir novih informacij o kajenju različnim ciljnim skupinam, vključno z mladimi, omogočajo učenje z opazovanjem oseb, ki so lahko vzor mladim in ki jih ti lahko posnemajo, izpostavljenost sporočilom o kajenju pa lahko spodbuja kajenje.

Mednarodne raziskave kažejo, da je izpostavljenost podobam kajenja med nekadilkami, starimi 14 do 17 let, spodbudila razmišljanja o tem, da bi začele kaditi. Ugotavljajo tudi, da oglaševanje in promocija tobačnih izdelkov v medijih povzročata začetek in nadaljevanje kajenja pri mladostnikih.

Področje oglaševanja, promocije in sponzoriranja tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov je v predlogu zakona urejeno skladno z usmeritvami, podanimi v Okvirni konvenciji, in s Smernicami za izvajanje 13. člena te konvencije. Slovenija je Okvirno konvencijo ratificirala maja 2005.

Predlog zakona uvaja prepoved doniranja in sponzoriranja dogodkov, dejavnosti ali posameznikov ter kakršno koli posredno ali neposredno oglaševanja tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov, vključno prek storitev informacijske družbe. Za neposredno oglaševanje se šteje razstavljanje izdelkov na prodajnem mestu; prodajalci in ponudniki morajo navedene izdelke hraniti tako, da niso niti vidni niti dostopni javnosti. Prepovedujejo se promocijska darila, darilni boni, znamkice in kuponi za popust ali kakršne koli druge ponudbe v povezavi z nakupom tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov. Prepovedano je tudi spodbujanje njihove prodaje. Popolna prepoved je glede na mednarodne raziskave učinkovitejša in omogoča boljši nadzor kot delne prepovedi oglaševanja, saj se s prepovedjo razstavljanja tobačnih izdelkov zmanjša izpostavljenost prebivalstva (predvsem mladih) tem izdelkom ter tako preprečuje začetek kajenja in poveča verjetnost opustitve kajenja.

Veljavni ZOUTI sicer prepoveduje oglaševanje, promocijo in sponzoriranje, vendar v 11. členu dovoljuje oglaševanje tobaka in tobačnih izdelkov v obliki in podobi zaščitene znamke na priboru za kajenje, v in na prostorih gospodarskih družb, ki se ukvarjajo s proizvodnjo, distribucijo in prodajo teh izdelkov na debelo v skupni površini do 7 m², ter na zunanjih in notranjih izveskih prodajaln tobačnih izdelkov v skupni površini do 7 m². Prostora za oglaševanje je pravzaprav več kot 7 m², saj se razstavljeni tobačni izdelki za prodajo lahko štejejo kot vrsta oglaševanja. Veliko število prodajnih mest, v Sloveniji jih je prek 5.000, tobačni industriji omogoča velikanski prostor za oglaševanje, hkrati pa otežuje učinkovit nadzor upoštevanja obstoječe zakonodaje, kar tobačna industrija spretno

izkorišča za povečevanje prodaje svojih izdelkov.

Tržni inšpektorji so v letih od 2009 do 2013 zaznali izjemno agresivno oglaševanje tobačnih izdelkov na prodajnih mestih, predvsem bencinskih servisih, in veliko število kršitev. V letu 2013 so v eni od akcij med 96 pregledanimi prodajnimi mesti zaznali kršitve v več kot 68 %. V letu 2014 je bilo skupaj na bencinskih servisih in v drugih prodajalnah z mešanim blagom v večjih trgovskih centrih ter v trafikah opravljenih 645 pregledov. Tobak in tobačne izdelke se je na nedovoljen način oglaševalo kar v 346 prodajalnah, kar je 54 % prodajaln. Oglaševanje se je še vedno izvajalo prek različnih pultnih stojal in osvetljenih kovinskih okvirjev, v katerih so bili izpostavljeni tobačni izdelki le določenih znamk, ter z različnimi plakati in izveski, osvetljenimi tablam nad prodajnimi policami oziroma boksi, v katerih so nameščeni tobačni izdelki. Ugotovljenih je bilo več primerov oglaševanja tobačnih izdelkov določenih znamk (novi okusi, nove oblike, nova imena) z različnimi izveski in plakati ter na svetlobnih tablah v trafikah, za katere se je naknadno ugotovilo, da še niso zaščitene oziroma registrirane.

Podatki tržnega inšpektorata kažejo, da se praksa nedovoljenega oglaševanja tobačnih izdelkov na prodajnih mestih kljub izrečenim globam nadaljuje. Avgusta 2015 je bilo na območju celotne Slovenije opravljenih 177 inšpekcijskih pregledov, pri katerih so inšpektorji zaznali kršitve v 62 primerih. Inšpektorji ugotavljajo, da tudi trgovci, ki so bili že obravnavani v inšpekcijskih postopkih ter so jim bile izdane upravne odločbe in odločbe o prekršku, še naprej oglašujejo tobačne izdelke na nedovoljen način. Pri nadzorih so inšpektorji zaznali nov nedovoljen način oglaševanja v trafikah, kjer se ne oglašuje neposredno tobak oziroma tobačni izdelek, pač pa papirčki za zvijanje tobaka v obliki registrirane znamke. Obravnavali so tudi prijavo v zvezi z nagrajevanjem kupcev cigaret določenih znamk z žvečilnimi gumiji in bomboni na določenih bencinskih servisih.

Predlog zakona uvaja tudi prepoved prikazovanja in uporabe tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov na televiziji ter v okviru javnih nastopov, razen v filmih, nadaljevankah in nanizankah. Namen uvedbe tega ukrepa je preprečiti prikazovanje in uporabo tobačnih izdelkov v televizijskih oddajah in v okviru javnih nastopov ter tako zaščititi mlade pred izpostavljenostjo podobam, ki prikazujejo kajenje kot nekaj priljubljenega in družbeno sprejemljivega. Mladi so namreč zelo dojemljivi za vplive iz okolja, večina jih spremlja različne zabavne in resničnostne oddaje, ki se predvajajo na televizijskih programih. S prikazovanjem tobačnih izdelkov in kajenja v teh oddajah se pri mladih vzbujata želja po začetku kajenja in zavest, da je kajenje družbeno sprejemljivo in priljubljeno.

Prepoved prikazovanja in uporabe tobačnih izdelkov v medijih so že uvedli v Avstriji, na Hrvaškem, v Španiji, v Italiji, na Islandiji, v Franciji in Grčiji.

Popolno prepoved oglaševanja, razstavljanja in promocije tobačnih izdelkov v Sloveniji podpira 69 % polnoletnih prebivalcev.

Prodaja in omejitev prodaje tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov

Velika dostopnost tobačnih in povezanih izdelkov vodi v njihovo večjo porabo. Mladostnikovo zaznavanje, da so tobačni izdelki lahko dostopni, je eden pomembnejših napovedovalcev eksperimentiranja s tobačnimi izdelki in s tem tudi poznejšega kajenja. Ukrepi za zmanjševanje dostopnosti tobačnih in povezanih izdelkov iz komercialnih virov mladostnikom prinašajo pomembno sporočilo o tem, da ti izdelki niso kot drugi običajni potrošniški izdelki ter zato prispevajo k denormalizaciji tobačnih izdelkov in kajenja. Učinkovita omejitev dostopa do tobačnih in povezanih izdelkov preprečuje razvoj zasvojenosti z nikotinom, zmanjša obseg kajenja med mladostniki in omeji število priložnosti za pridobitev tobačnih izdelkov. V Sloveniji mladostniki zlahka pridejo do tobačnih izdelkov. Poročila nevladnih organizacij kažejo, da v akcijah »Skriti kupec« mladoletniki lahko kupijo tobačne izdelke na okrog 95 % prodajnih mest, vključenih v akcijo. V Sloveniji imamo veliko število prodajnih mest (1 na 80 kadičev), kar še dodatno povečuje verjetnost, da bo mladostnik lahko kupil tobačni izdelek. Trenutno v Sloveniji tudi ni omejitev glede tega, kdo in kje lahko prodaja tobačne izdelke, čeprav gre za izdelek, ki uporabnika zasvoji ter povzroča obsežne in resne škodljive posledice.

Predlog zakona prepoveduje prodajo tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov mlajšim od 18 let ter prepoveduje, da bi te izdelke prodajale osebe, ki še niso dopolnile 18. leta starosti. Prepoved prodaje izdelkov mlajšim od 18 let mora biti na prodajnem mestu vidno označena. Predlog zakona uvaja tudi obveznost prodajalca, da mora od vsake osebe, ki kupuje tobačne izdelke in za katero domneva, da še ni stara 18 let, zahtevati, da izkaže svojo starost z veljavno javno listino. Če oseba odkloni, se ji izdelek ne sme prodati. Veljavni zakon navaja, da sme prodajalec zahtevati, da oseba, ki kupuje tobačne izdelke in za katero domneva, da še ni stara 18 let, izkaže svojo starost z veljavno javno listino. V praksi je to pripeljalo do neučinkovitega izvajanja te določbe, saj trgovci tudi v primeru očitno mlajših kupcev niso preverjali njihove starosti. Z uvedbo obveznosti preverjanja se pričakujeta doslednejše upoštevanje te določbe s strani trgovcev ter lažji nadzor nad izvajanjem in kršitvami s strani tržnih inšpektorjev. Rutinsko preverjanje starosti je pomembno tudi zato, ker je neredno preverjanje starosti kupca pomemben napovedni dejavnik uspešnega nakupa tobačnega izdelka pri mladoletniku.

Predlog zakona prepoveduje prodajo tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov iz avtomatskih naprav in tak način prodaje, ki omogoča neposredno dostopnost teh izdelkov. Prepoveduje se prodaja tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov z začasnih prodajnih mest in prodajnih mest, ki se lahko premikajo. Prav tako sta prepovedani prodaja posameznih cigaret ter prodaja tobačnih in povezanih izdelkov zunaj izvorne embalaže proizvajalca.

Prepoveduje se dajanje na trg ali čezmejna prodaja na daljavo, prodaja prek interneta, telekomunikacij ali katere koli druge razvijajoče se tehnologije, ki velja tako za tobak, tobačne in povezane izdelke kot za sladkarije, prigrizke, igrače ali druge predmete v obliki tobačnih izdelkov, ki privlačijo mladoletnike. Navedeni prepovedi se uvajata skladno z obveznostmi, ki izvirajo iz Okvirne konvencije, ter sta namenjeni predvsem omejevanju prodaje tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov med mladostniki in preprečevanju posnemanja dejanja kajenja med otroki z uporabo igrač in drugih predmetov, ki spominjajo na tobačne izdelke.

V Sloveniji 77 % polnoletnih prebivalcev podpira prepoved prodaje izdelkov, ki s svojo obliko ali načinom uporabe spominjajo na tobačne izdelke, in 68 % prepoved prodaje prek interneta.

Uvedba dovoljenj za prodajo tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov

Uvedba dovoljenj za prodajo tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov je ukrep, namenjen učinkovitejšemu nadzoru nad maloprodajnim trgovom ter zmanjšanju števila kršitev relevantne zakonodaje pri nas. Ta sistem je močan mehanizem izvrševanja zakonodaje za zmanjševanje dostopnosti tobačnih izdelkov mladoletnim in za zmanjšanje številnih zgoraj opisanih kršitev prepovedi oglaševanja.

Licenciranje oziroma regulacijo prodajnega trga tobačnih izdelkov so že uvedle Irska, Anglija, Wales, Škotska, Islandija, Francija, Finska, Madžarska, Avstralija, večina zveznih držav v Združenih državah Amerike, vse kanadske province in Nova Zelandija. Tiste sheme licenciranja, ki so prisotne že dlje časa, kažejo, da je ukrep, kadar ga podpira učinkovit nadzor, zelo učinkovit.

Z uvedbo dovoljenj želimo doseči učinkovitejši nadzor nad prodajalci tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov. Vsi poslovni prostori, ki prodajajo tovrstne izdelke, bodo morali pridobiti dovoljenje in bodo vpisani v poseben register. Inšpekcijske službe bodo v primeru ugotovljenih kršitev zakonodaje od pristojnega organa zahtevale odvzem dovoljenj in s tem prodajalcu preprečile prodajo tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov.

Dovoljenja bo izdajalo Ministrstvo za zdravje.

Za dovoljenje bo lahko zaprosil vsak prodajalec tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov, obnavljalo pa se bo na pet let. Dovoljenje bo ob kršenju obstoječe zakonodaje na področju tobaka (npr. pri prodaji mladoletnim ali kršenju prepovedi oglaševanja in razstavljanja tobaka, tobačnih in povezanih

izdelkov) lahko odvzeto. Ministrstvo za zdravje bo, če bo pristojni inšpektorat ugotovil kršitve Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov, kršitelju odvzel dovoljenje za določen čas, ob ponavljajočih se kršitvah pa trajno. Ob odvzemu dovoljenja bo moral prodajalec tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov iz poslovnega prostora, za katerega mu je bilo dovoljenje odvzeto, odstraniti vse tovrstne izdelke. Pri prodaji brez dovoljenja, predlog zakona določa visoko globo in trajno prepoved pridobitve dovoljenja za prodajo v tem poslovnem prostoru.

Kar 80 % polnoletnih prebivalcev Slovenije podpira boljši nadzor nad prodajalci tobačnih izdelkov z uvedbo dovoljenj za prodajo, ki se ob ponavljajočih se kršitvah zakonodaje lahko odvzamejo.

Prepoved kajenja oziroma uporabe tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov v vseh zaprtih javnih in delovnih prostorih

Predlog zakona ohranja prepoved kajenja tobačnih izdelkov v vseh zaprtih javnih in delovnih prostorih ter širi omenjeno prepoved tudi na povezane izdelke (elektronske cigarete in elektronske cigarete brez nikotina, zeliščni izdelki za kajenje in novi tobačni izdelki).

Različne raziskave kažejo, da elektronske cigarete niso varne za zdravje. Ena od glavnih sestavin tekočine in aerosola elektronskih cigaret je nikotin. Ta lahko uporabnika zasvoji in ima škodljive učinke na njegovo zdravje. Med glavnimi sestavinami tekočine in aerosola so še vlažilci (propilen glikol, glicerol) in različne arome. Učinki dolgotrajnega vdihavanja vlažilcev ali arom na zdravje niso znani. Znano pa je, da vlažilca, ki ju vsebujejo elektronske cigarete (tudi tiste brez nikotina), pri kratkotrajni uporabi lahko dražita oči in dihala, predvsem pri občutljivih posameznikih ali tistih z boleznimi dihal. V tekočini in aerosolu elektronskih cigaret so našli tudi rakotvorne, dražilne in strupene snovi, vsebnost teh pa je v različnih elektronskih cigaretah različna. V primerjavi s tobačnim dimom je koncentracija teh snovi v aerosolu elektronskih cigaret sicer nižja, a so podatki o tem še omejeni. Aerosol elektronskih cigaret, tako kot tobačni dim, vsebuje tudi različne delce, ki prav tako škodujejo zdravju. Aerosol elektronskih cigaret vsebuje podobno število in velikost delcev kot tobačni dim. Ne gre le za navadno paro, v njem so škodljive snovi in delci, ki jih v zaprtih prostorih vdihavajo tudi osebe v bližini uporabnika elektronske cigarete.

Poleg tega raziskave kažejo, da so mladi, ki nikoli v življenju niso kadili navadnih cigaret, so pa že kdaj uporabili elektronsko cigareto, bolj podvrženi tveganju za kajenje običajnih cigaret v prihodnosti. Dovoljenje uporabe elektronskih cigaret v zaprtih javnih in delovnih prostorih prispeva tudi k ponovni normalizaciji akta kajenja kot takega.

Države, ki nameravajo prepovedati uporabo elektronskih cigaret povsod tam, kjer je prepovedano kajenje tobačnih izdelkov, so: Avstrija, Malta, Madžarska, Italija (prepoved v šolah), Latvija, Portugalska, Norveška, Estonija, Finska, Hrvaška, Litva, Belgija in Islandija.

Izenačitev elektronskih cigaret s tobačnimi izdelki je zaradi neraziskanosti učinkov dolgotrajne izpostavljenosti aerosolu elektronskih cigaret in posledic dolgotrajne uporabe teh izdelkov nujna. S prepovedjo oglaševanja elektronskih cigaret, prepovedjo njihove prodaje mladostnikom, prepovedjo uporabe teh izdelkov v zaprtih javnih in delovnih prostorih ter nadzorom nad prodajalci želimo preprečiti začetek uporabe teh izdelkov predvsem med mladimi.

Enako obravnavo elektronskih cigaret, kot velja za vse druge tobačne izdelke, podpira 67 % polnoletnih prebivalcev Slovenije.

Prepoved kajenja oziroma uporabe tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov v zasebnih vozilih v navzočnosti mladostnikov oseb

Pri osebi, ki sicer ne kadi, se lahko ob dolgotrajni izpostavljenosti tobačnemu dimu razvijejo podobne bolezni in zdravstvene težave kot pri kadilcih. Varne meje izpostavljenosti tobačnemu dimu ni.

Dojenčki in otroci so med najranljivejšimi skupinami glede škodljivih učinkov pasivnega kajenja na zdravje. Kajenje v tako majhnem prostoru, kot je avtomobilska kabina, pripelje do zelo visokih koncentracij škodljivih snovi iz tobačnega dima, ki so lahko podobne tistim v zakajenem gostinskem lokalu ali pa te celo presežejo.

V letu 2012 je 12,9 % polnoletnih prebivalcev navajalo, da sami ali njihov(i) družinski član(i) redno kadi(jo) v bivalnih prostorih, čeprav prebiva z njimi en ali več mladoletnikov. V vseh gospodinjstvih z mladoletnimi otroki je bilo tobačnemu dimu izpostavljenih 11,9 % mladoletnikov¹⁴. O izpostavljenosti mladoletnikov v zasebnih prevoznih sredstvih v Sloveniji podatka nimamo, toda glede na delež izpostavljenih mladoletnikov v domačem bivalnem okolju lahko predvidevamo, da je znaten delež teh izpostavljen tudi v zasebnih vozilih.

Za zmanjšanje izpostavljenosti otrok tobačnemu dimu in s tem preprečevanje škodljivih posledic za zdravje ter zmanjšanje s tem povezanih stroškov so prepoved kajenja v avtomobilih z otroki oziroma mladoletniki že uvedli na Irskem, oktobra 2015 je prepoved začela veljati v Angliji in Walesu, nameravajo pa jo uvesti tudi na Škotskem in Severnem Irskem. Februarja 2016 so v Italiji prepovedali kajenje v avtomobilih, v navzočnosti mladoletnih in nosečnic. O uvedbi ukrepa razmišljajo tudi na Finskem, v Italiji in na Nizozemskem. Države s prepovedjo poročajo o zmanjšanju izpostavljenosti otrok in mladoletnikov tobačnemu dimu v zasebnih vozilih.

Predlog zakona uvaja prepoved kajenja oziroma uporabe tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov v zasebnih vozilih v navzočnosti mladoletnih oseb. S to prepovedjo želimo zaščititi mladoletnike pred škodljivimi vplivi vdihavanja tobačnega dima, saj ti nimajo možnosti, da bi se izognili vdihavanju tobačnega dima v vozilih svojih skrbnikov, ki kadijo.

Med polnoletnimi prebivalci Slovenije uživa ukrep prepovedi kajenja v zasebnih vozilih v navzočnosti mladoletnih otrok zelo visoko podporo, to je 91 %.

Zagotavljanje sredstev za financiranje preventivnih programov varovanja in krepitev zdravja ter spodbujanja zdravega načina življenja in sredstev za plače in nadomestila zdravnikov pripravnikov oziroma zdravnic pripravnic in sekundarijev, ki so državljani članic EU, ter plač in nadomestil pripravnikov oziroma pripravnic zdravstvenih poklicev

Zvišanje stopnje obdavčitve in s tem cen tobačnih izdelkov je najučinkovitejša sestavina celovitih programov nadzora nad tobakom ter glede na stroške najučinkovitejši ukrep med ukrepi nadzora nad tobakom. Številne raziskave in primeri držav potrjujejo, da višanje stopnje obdavčitve in cen tobačnih izdelkov vodi do pomembnega zmanjšanja potrošnje cigaret zaradi zmanjšanja števila pokajenih cigaret in upada števila kadilcev. Raziskave kažejo tudi, da ima pri tem, ali in koliko bodo ljudje kadili, pomembno vlogo cena. Te študije so pokazale, da 10 % povečanje cene cigaret vodi k zmanjšanju njihove potrošnje za 2,5 % do 5 %. Višanje obdavčitve skoraj vedno pripelje do višjih prihodkov za državo. V Franciji so od leta 1990 do leta 2005 cene cigaret potrojili (vsako leto so jih zvišali za vsaj 5 % nad stopnjo inflacije). S tem so uspeli prepолоviti potrošnjo cigaret na prebivalca, hkrati pa podvojiti prilive iz trošarin na cigarete.

Zvišanje obdavčitve in s tem cen tobačnih izdelkov zmanjšuje pogostost kajenja med odraslimi in mladimi. Raziskave kažejo, da bi v razvitih državah 10 % zvišanje cen pripeljalo do 1-2 % upada pogostosti kajenja, med mladostniki pa do 5 % zmanjšanja pogostosti kajenja.

Po drugih ocenah bi se v razvitih državah ob 10 % zvišanju cen tobačnih izdelkov zmanjšalo število kadilcev za 2 %, število smrti zaradi tobaka pa za 1,5 %. Ocenjuje se, da bi v zahodni Evropi ob 10 % povišanju cen tobačnih izdelkov kajenje opustila približno 2 % kadilcev, v centralni in vzhodni pa skoraj 4 %, s čimer bi preprečili 1,5 % oziroma 3 % smrti zaradi bolezni, povezanih s kajenjem.

Raziskava Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju med mladostniki v Sloveniji (HBSC) 2014 je pokazala, da se je med mladostniki obeh spolov, starimi enajst, trinajst in petnajst let, med

letoma 2010 in 2014 razširjenost kajenja zmanjšala, kar lahko pripišemo tudi spremembam na področju obdavčitve in cen tobačnih izdelkov v tem časovnem obdobju. Med 15-letniki se je delež tistih, ki so že kdaj poskusili kaditi, zmanjšal s 53 % na 40 %, delež 15-letnikov, ki kadijo najmanj enkrat na teden, se je zmanjšal z 19 % na 13 %, delež vsakodnevnih kadilcev med 15-letniki pa se je zmanjšal s 14 % na 9 %.

Podatki raziskave European Health Interview Survey (EHIS), ki se izvaja med državami članicami EU, so pokazali, da se delež kadilcev v Sloveniji med letoma 2007 in 2014 ni statistično značilno spremenil. Se je pa pomembno zmanjšalo povprečno število pokajenih cigaret (tovarniško in ročno zvite cigarete) v istem obdobju, in sicer s 16,3 (2007) na 14,9 (2014). Gre za približno 10 % upad števila pokajenih cigaret. Ta upad lahko v določeni meri pripišemo tudi zvišanju cen po letu 2012.

Okvirna konvencija, katere pogodbenica je Slovenija od leta 2005, v 6. členu govori o cenah in davčnih ukrepih za zmanjšanje povpraševanja po tobaku ter navaja, da države pogodbenice soglašajo, da so cene in davčni ukrepi učinkovito in pomembno sredstvo za zmanjšanje porabe tobaka pri različnih delih prebivalstva, še zlasti pri mladini. Ne glede na suvereno pravico pogodbenic, da določajo in oblikujejo svojo davčno politiko, bi morala vsaka pogodbenica upoštevati svoje nacionalne zdravstvene cilje glede nadzora nad tobakom ter po potrebi sprejeti ali ohraniti ukrepe, ki lahko vključujejo tako izvajanje davčne politike, in po potrebi cenovne politike za tobačne izdelke, da prispevajo k zdravstvenim ciljem, katerih namen je zmanjšanje porabe tobaka ter po potrebi prepoved ali omejitev brezcarinske prodaje in/ali omogočanja uvoza tobačnih izdelkov mednarodnim potnikom.

Smernice za izvajanje 6. člena Okvirne konvencije o cenovnih in davčnih ukrepih za zmanjšanje povpraševanja po tobaku državam pogodbenicam tudi priporočajo, da bi se del prihodkov od obdavčitve tobačnih izdelkov namenil programom nadzora nad tobakom.

V poročilu Analize zdravstvenega sistema Slovenije, natančneje v Oceni financiranja zdravstva, je bilo ugotovljeno, da bo glede na demografske trende, ki jih imamo v Sloveniji, in premik prebivalstva v kategorije nižjih prispevkov za socialno zavarovanje težko zagotoviti vzdržnost financiranja zdravstvenega sistema. V poročilu se predlaga večja raznolikost virov za zdravje, saj se Slovenija uvršča med države, ki iz proračuna namenijo najmanj sredstev za zdravstvo. Eno od priporočil je tudi, da se okrepijo prizadevanja za krepitev in ohranjanje zdravja prebivalstva.

Tudi po mnenju Evropske komisije so izboljšave zdravstvenega statusa prebivalstva ključne za obvladovanje odhodkov za zdravstvo. Evropska komisija nas v osnutku Poročila za Slovenijo (februar 2016), ki vključuje poglobljen pregled preprečevanja in odpravljanja makroekonomskih neravnovesij, opozarja, da se bo Slovenija v prihodnje spopadala s precejšnjim izzivom zagotavljanja fiskalne vzdržnosti v zdravstvu. Staranje prebivalstva in obstoječi način financiranja zdravstvenega sistema pomenita veliko tveganje za vzdržnost financiranja zdravstva v prihodnje. Zaradi povečanja starostne odvisnosti in skupin prebivalstva z nižjimi prispevki Evropska komisija pričakuje, da se bodo prihodki za zdravstvo iz zdravstvenih prispevkov zmanjšali. Poročilo ugotavlja, da imamo enega največjih razkorakov med pričakovano življenjsko dobo in pričakovanimi leti zdravega življenja v EU za moške in tudi ženske. Poleg tega imamo v primerjavi z drugimi državami članicami tudi očitno čezmerno umrljivost zaradi raka ter bolezni srca in ožilja. K takemu stanju pomembno prispeva kajenje.

Zmanjšanje škode zaradi tobaka bo pomenilo pomemben prihranek za delodajalce (bolezni in zmanjšana produktivnost) in tudi za zdravstveno blagajno. Sredstva, namenjena preprečevanju in zdravljenju bolezni, ki bi jih lahko z zmanjšanjem kajenja prihranili, se bodo lahko usmerila v zagotavljanje novih zdravstvenih programov in novih zdravstvenih tehnologij.

Države, ki namenjajo del sredstev iz obdavčitve tobačnih izdelkov za preventivo in zdravljenje¹⁵:

Avstrija letno nameni okrog 12,4 milijona evrov iz trošarin prodaje tobačnih izdelkov v posebna sklada za promocijo zdravja in preventivne zdravstvene preglede ter financiranje bolnišnic in drugih zdravstvenih ustanov.

Poljska programu za zmanjševanje porabe tobačnih izdelkov ter zdravstvenim, socialnim in ekonomskim politikam, ki temeljijo na tem programu, namenja 0,5 % trošarin iz prodaje tobačnih izdelkov.

Romunija del trošarin, pridobljenih iz prodaje tobačnih izdelkov, porabi za preventivne zdravstvene programe in izvajanje nadzora nad uporabo tobačnih izdelkov.

Islandija nameni 0,9 % celotne vrednosti prodanega tobaka (ne le odstotka trošarin) preventivnim programom s področja tobačnih izdelkov in nadzoru njihove uporabe.

Cilji uvedbe tega ukrepa so zvišati cene tobačnih izdelkov in zagotavljati dodatna sredstva za zdravljenje in preventivne aktivnosti ter spodbujati zdrav način življenja ter s tem lažje zagotavljati fiskalno vzdržnost na področju zdravstva.

S predlogom zakona uvajamo posebno dajatev na tobačne izdelke ter s tem nov vir za zdravljenje s tobakom povezanih bolezni, za preprečevanje začetka kajenja in za programe opuščanja kajenja. Dajatev bi znašala 50 centov na vsako prodano škatlico cigaret oziroma 30 g rezanega tobaka in bi pomenila dodatno obremenitev kupcev tobačnih izdelkov. Prihodki iz te dajatve bi se stekali v novoustanovljeni proračunski sklad, ki bi ga upravljalo ministrstvo, pristojno za zdravje. Glede na trenutne podatke o prodaji cigaret in tobaka za zvijanje v Sloveniji ocenjujemo, da bi se iz tega naslova na letni ravni zbralo približno 103,3 milijona evrov. Ta sredstva bi se lahko porabila izključno za financiranje preventivnih programov varovanja in krepitev zdravja ter spodbujanja zdravega načina življenja, plač in nadomestil zdravnikov pripravnikov in sekundarijev, ki so državljani držav članic EU, plač in nadomestil pripravnikov zdravstvenih poklicev ter izobraževanja izvajalcev preventivnih programov in programov opuščanja kajenja..

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona predvideva uvedbo nove dajatve, v višini 50 centov za vsak prodan zavojček cigaret oziroma trideset gramov tobaka, ki bi bila namenjena financiranju preventivnih programov varovanja in krepitev zdravja ter spodbujanja zdravega načina življenja, plačam in nadomestilom zdravnikov pripravnikov in sekundarijev, ki so državljani držav članic EU, plačam in nadomestilom pripravnikov zdravstvenih poklicev ter izobraževanju izvajalcev preventivnih programov in programov opuščanja kajenja. Glede na trenutne podatke o prodaji cigaret in tobaka za zvijanje v Sloveniji ocenjujemo, da bi se iz tega naslova v proračunski sklad ob nespremenjeni prodaji steklo okrog 103 milijonov EUR na letni ravni.

Predlog zakona predvideva tudi obveznost pridobitve dovoljenj za prodajo tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov. Za izdajo dovoljenja bo potrebno plačati upravno takso. Iz tega naslova se bo ob predpostavki, da se ne bo spremenilo število prodajalcev tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov, v državni proračun steklo približno 100.000 EUR vsakih pet let. Za vzpostavitev registra prodajalcev tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov je predvidena ocena stroškov leta 2017 v višini 20.000 EUR. **Glede na to, da oba zgoraj opisana ukrepa predstavljata nov vir za proračun, z njuno uvedbo ne bo novo nastalih bremen za državni proračun.**

Predlog zakona predvideva sprejem strategije na področju tobaka, za izvajanje ukrepov iz te bodo potrebna dodatna sredstva.

Predlog zakona ne predvideva finančnih posledic za druga javna finančna sredstva.

3. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

V letu 2017 bo potrebno za vzpostavitev registra poslovnih prostorov, v katerih se prodajajo tobak, tobačni in povezani izdelki zagotoviti sredstva v enkratnem znesku v okvirni višini 20.000 EUR. Sredstva so zagotovljena na proračunski postavki 7083 Varovanje in krepitev zdravja.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlog zakona v slovenski pravni red prenaša Direktivo 2014/40/EU.

Irska

Na Irskem področje tobaka ureja več zakonov, ki obravnavajo prepovedi in omejitve glede uporabe tobačnih izdelkov, oglaševanje, sponzoriranje in prodajo tobačnih izdelkov, prikazovanje teh izdelkov in njihove uporabe v medijih ter določajo obliko in videz embalaže tobačnih izdelkov. Irska je postala podpisnica Okvirne konvencije leta 2006, sprejela je tudi poseben akcijski načrt Tobacco Free Ireland, v okviru katerega si je zastavila cilj, da bo do leta 2025 irska družba postala družba brez tobaka, v kateri bo prevalenca kajenja pod 5 %.

Temeljni zakon na področju omejevanja uporabe tobačnih izdelkov je Public Health (Tobacco) Act, ki je bil sprejet leta 2002 in nato večkrat dopolnjen. Uvedel je prepoved kajenja v zaprtih javnih prostorih, na delovnih mestih in javnih prevoznih sredstvih. Kajenje je pod zakonsko predpisanimi pogoji dovoljeno v zaporih, določenih vrstah zdravstvenih in negovalnih ustanov ter v hotelih. Zakon prepoveduje posredno in neposredno oglaševanje tobačnih izdelkov, spodbujanje prodaje tobačnih izdelkov z darili ob nakupu, kuponi in podobnimi ugodnostmi za potrošnika ter sponzorstva s strani tobačne industrije. Na prodajnih mestih je prepovedano razstavljanje tobačnih izdelkov, vsako prodajno mesto mora biti opremljeno z znakom, ki potrošnike opozarja na to, da se na tem mestu prodajajo tobačni izdelki. Prepovedana je prodaja tobačnih izdelkov osebam, mlajšim od 18 let. Skladno z zakonom se morajo vsi prodajalci tobačnih izdelkov na Irskem registrirati, za registracijo je treba izpolniti poseben obrazec in plačati določen znesek. Ob ugotovljenih kršitvah zakonodaje s področja tobaka je prodajalec lahko izbrisan iz registra in se mu tako onemogoči prodaja tobačnih izdelkov. Junija 2014 je irska vlada začela pripravljati zakonodajo, ki bo uvedla licenciranje prodajalcev tobačnih in povezanih izdelkov, vključno z elektronskimi cigaretami. Med cilji predvidenih zakonodajnih ukrepov vlada navaja zmanjšanje števila mladih kadilcev, denormalizacijo kajenja, pomoč ljudem pri opuščanju kajenja, vzpostavitev pravnega okvira za nadzor nad prodajo novih nikotinskih izdelkov, vključno z elektronskimi cigaretami, in boljši nadzor nad prodajo tobačnih izdelkov.

S.I. No. 258/2010 - European Communities (Audiovisual Media Services) Regulations 2010 prepoveduje sponzoriranje televizijskih in radijskih programov s strani tobačne industrije in oglaševanje ter prikazovanje tobačnih izdelkov v teh programih.

Public Health (Standardised Packaging of Tobacco) Bill 2014 uvaja enotno embalažo tobačnih izdelkov od 20. maja 2016 naprej. Za izdelke, dane na trg pred tem datumom, zakon uvaja enoletno prehodno obdobje, v katerem se še lahko prodajajo v obstoječi embalaži. Namen zakona je zmanjšati privlačnost tobačnih izdelkov, izboljšati učinkovitost zdravstvenih opozoril na embalaži in zmanjšati možnosti za zavajanje potrošnikov z navedbami o škodljivih učinkih kajenja na embalaži. Zakon predpisuje obliko, barvo in material, iz katerega mora biti izdelana embalaža cigaret, določa tudi karakteristike ovitka, v katerega je zavita njihova embalaža. Na embalaži je dovoljena navedba znamke, firme ali imena proizvajalca tobačnega izdelka, zunanja stran embalaže mora vsebovati z zakonom predpisana zdravstvena opozorila. Zakon določa tudi videz posamezne cigarete, na kateri je dovoljen napis z imenom znamke oziroma vrste cigarete, in prepoveduje prikazovanje znamk na posameznih cigaretah. Enako zakon ureja tudi embalažo tobaka za zvijanje in embalažo drugih tobačnih izdelkov. Noben del embalaže tobačnih izdelkov ne sme vsebovati elementov, ki bi lahko proizvajali zvok ali oddajali vonj in tako spodbujali promocijo tobačnih izdelkov. Prepovedani so tudi vsi elementi, ki bi lahko spremenili videz embalaže po prodaji (ob odprtju), kot so potiski, ki se aktivirajo na toploto ali so vidni ob posebni svetlobi, potiski, ki se prikažejo po poteku določenega časa, ter prevleke, ki jih potrošnik lahko spraska s površine embalaže in na ta način razkrije določeno besedilo ali simbole. Zakon v kazenskih določbah za posamezne prekrške določa denarne in zaporne kazni.

Velika Britanija

Velika Britanija je podpisnica Okvirne konvencije od leta 2004, področje tobačnih izdelkov ureja več zakonov, država je leta 2011 sprejela tudi strateški načrt z naslovom Healthy Lives, Healthy People: A Tobacco Control Plan for England, v katerem so zapisani ukrepi, s katerimi želi vlada do leta 2015 zmanjšati uporabo tobačnih izdelkov med prebivalstvom.

The Health Act 2006 ureja prepoved kajenja v zaprtih javnih in delovnih prostorih, v javnih prevoznih sredstvih in delovnih vozilih. Kajenje je skladno z zakonskimi pogoji dovoljeno v hotelskih kadalnicah, zaporih ter zdravstvenih in negovalnih ustanovah.

Oglaševanje tobačnih izdelkov ureja Tobacco Advertising and Promotion Act 2002, ki je bil večkrat dopolnjen. Uvedel je popolno prepoved oglaševanja tobačnih izdelkov na prodajnih mestih in v medijih, razen v specializiranih prodajalnah za tobak, v katerih je oglaševanje sicer dovoljeno, a morajo biti oglasi potrošnikom vidni šele ob vstopu v prodajni prostor in morajo vsebovati predpisana zdravstvena opozorila. Prepovedana je prodaja tobačnih izdelkov iz avtomatskih naprav, prav tako sta prepovedana razstavljanje tobačnih izdelkov na prodajnih mestih in prodaja tobačnih izdelkov osebam, mlajšim od 18 let. Prodajalec lahko kupcu le na njegovo izrecno zahtevo pokaže posamezne zavojčke tobačnih izdelkov, če je izpolnjen pogoj, da je kupec starejši od osemnajst let. Izjema je določena le za specializirane trgovine s tobakom, v katerih je dovoljeno razstavljanje tobačnih izdelkov.

The Smoke-free (Private Vehicles) Regulations 2015 je uvedel prepoved kajenja v zasebnih vozilih v navzočnosti otrok, mlajših od 18 let. Z majem 2016 je začel veljati The Standardised Packaging of Tobacco Products Regulations 2015, ki uvaja enotno embalažo za cigarete in tobak za zvijanje. Cilj zakona je izboljšati javno zdravje, predvsem z zmanjševanjem razširjenosti kajenja med mladimi, spodbujanjem opuščanja kajenja in preprečevanjem ponovnega začenjanja kajenja med prebivalci, ki so kajenje že opustili. Z uresničitvijo teh ciljev želi vlada zmanjšati prevalenco kajenja in obseg izpostavljenosti tobačnemu dimu, predvsem pri otrocih, ki so ena najranljivejših skupin. Z uvedbo enotne embalaže želi vlada zmanjšati privlačnost kajenja in same embalaže tobačnih izdelkov za mlade, preprečiti različne zavajajoče navedbe, ki se lahko pojavljajo na embalaži tobačnih izdelkov, ter izboljšati učinkovitost informativnih in zdravstvenih opozoril, navedenih na embalaži teh izdelkov.

Norveška

Norveška je prva država, ki je leta 2003 podpisala Okvirno konvencijo, področje omejevanja uporabe tobačnih izdelkov ureja Act of 9 March 1973 relating to the prevention of the harmful effects of tobacco, ki je bil nazadnje dopolnjen leta 2013. Norveška je sprejela tudi strategijo A tobacco-free future, National strategy for tobacco control 2013-2016, v kateri si je država zastavila cilj vzpostaviti družbo brez tobaka.

Zakon v svojih uvodnih določbah določa, da so njegovi nameni omejevanje škodljivih vplivov na zdravje, ki jih povzroča uporaba tobačnih izdelkov, preprečevanje začetkov kajenja med otroki in mladimi, spodbujanje opuščanja kajenja, zaščita prebivalstva pred tobačnim dimom in postopna vzpostavitev družbe brez tobaka. Zakon uvaja prepoved prodaje tobačnih izdelkov mlajšim od 18 let, kadar pa prodajalec dvomi o kupčevi starosti, lahko zahteva, da jo ta izkaže z osebnim dokumentom. Tudi prodajalci tobačnih izdelkov morajo biti starejši od 18 let. Prepovedana je prodaja tobačnih izdelkov iz avtomatskih naprav, razen v specializiranih prodajalnah za tobak in brezcarinskih prodajalnah. Zakon prepoveduje tudi brezplačno razdeljevanje tobačnih izdelkov, izdelkov, ki jih posnemajo, in drugih izdelkov, ki se uporabljajo podobno kot tobačni, a ne vsebujejo tobaka.

Na Norveškem je uveljavljena popolna prepoved sponzoriranja in oglaševanja tobačnih izdelkov, pripomočkov za kajenje in izdelkov, ki spominjajo na tobačne izdelke. Prepovedane so tudi vse oblike posrednega oglaševanja, ki vključujejo prikazovanje tobačnih izdelkov ali njihovih znamk v okviru promocije drugih vrst izdelkov.

Kajenje je prepovedano na javnih prevoznih sredstvih, na delovnih mestih in v prostorih, kjer se streže hrana ali pijača. Prepoved kajenja velja tudi na vhodih v zdravstvene in javne ustanove, v vrtcih in šolah ter njihovi okolici.

Finska

Finska je podpisala Okvirno konvencijo leta 2005, področje omejevanja uporabe tobačnih izdelkov ureja Tobacco Act (No. 693/1976), ki je bil nazadnje dopolnjen leta 2014. Zakon določa ukrepe za

preprečevanje začetka kajenja in spodbujanje opuščanja kajenja med prebivalci ter ukrepe za zaščito prebivalstva pred izpostavljenostjo tobačnemu dimu.

Zakon določa podrobnejše pogoje za uvoz in prodajo tobačnih izdelkov, vključno s številom cigaret oziroma grami tobaka, ki morajo biti vsebovani v posameznem zavojčku, zdravstvenimi in informativnimi sporočili, ki jih mora vsebovati embalaža teh izdelkov, ter identifikacijsko oznako, ki zagotavlja sledljivost posameznih zavojčkov. Na embalaži in mestih prodaje tobačnih izdelkov je prepovedano prikazovati izraze, znamke in znake, ki namigujejo, da je določen tobačni izdelek manj škodljiv oziroma varnejši od drugih.

Neposredno in posredno oglaševanje tobačnih izdelkov na Finskem je prepovedano. Prepoved velja tudi za izdelke, ki s svojim videzom spominjajo na tobačne izdelke, izdelke, ki se uporabljajo za enak namen kot tobačni, a ne vsebujejo tobaka, in za pripomočke za kajenje. Zakon prepoveduje tudi sponzoriranje s strani tobačne industrije in druge promocijske aktivnosti za spodbujanje prodaje teh izdelkov. Prepovedano je razstavljanje tobačnih izdelkov in njihovih znamk na vseh prodajnih mestih, razen v prodajalnah, ki so specializirane za prodajo tobačnih izdelkov in imajo ločen vhod, tako da so razstavljeni izdelki vidni samo obiskovalcem specializirane prodajalne. Prodajalec tobačnih izdelkov lahko kupcu, na njegovo zahtevo, pokaže katalog s slikami in opisom tobačnih izdelkov, ki so na voljo, ali cenik teh izdelkov. Prepoved razstavljanja velja tudi za izdelke, ki s svojim videzom spominjajo na tobačne izdelke, izdelke, ki se uporabljajo za enak namen kot tobačni, a ne vsebujejo tobaka ter za pripomočke za kajenje.

Zakon prepoveduje prodajo tobačnih izdelkov in pripomočkov za kajenje osebam, mlajšim od 18 let. Tudi oseba, ki prodaja te izdelke, mora biti starejša od 18 let, izjemoma je lahko tudi mlajša, če se prodaja opravlja pod nadzorom polnoletne osebe. Prepovedana je prodaja tobačnih izdelkov iz avtomatskih naprav. Prepovedana sta uvoz in posest tobačnih izdelkov s strani oseb, mlajših od 18 let.

Zakon določa sistem licenciranja prodajalcev tobačnih izdelkov, ki morajo od pristojnih lokalnih oblasti pridobiti dovoljenje za prodajo. Licenca se izda za vsako posamezno prodajno mesto za dobo največ enega leta, država pa vodi register izdanih licenc. Vsak prodajalec mora med pridobitvijo licence pripraviti poseben načrt, s katerim izkaže, da bo prodaja tobačnih izdelkov ves čas pod nadzorom primerne polnoletne osebe ter da njegovo prodajno mesto izpolnjuje določbe zakona o prepovedi oglaševanja in razstavljanja tobačnih izdelkov. Veljavna licenca mora biti na prodajnem mestu vidno razstavljena.

Zakon določa, da tobačni dim vsebuje rakotvorne snovi in skladno s tem uvaja ukrepe za zaščito ljudi pred pasivnim kajenjem. Kajenje je prepovedano v vseh zaprtih javnih prostorih, kot so vrtci, šole, fakultete, študentski in dijaški domovi, javne ustanove, bari, restavracije, zdravstvene ustanove, na delovnih mestih, javnih prevoznih sredstvih in na javnih prireditvah, čeprav so te organizirane zunaj. Prepoved kajenja velja tudi v okolici vzgojno-izobraževalnih ustanov. Zakon posameznim stanovanjskim skupnostim omogoča uvedbo prepovedi kajenja v prostorih in na balkonih ter otroških igriščih v skupni rabi.

Hrvaška

Področje omejevanja uporabe tobačnih izdelkov na Hrvaškem ureja Zakon o omejevanju uporabe duhanskih proizvodov (pročiščeni tekst zakona NN 125/08, 55/09, 119/09, 94/13; v nadaljnjem besedilu: zakon), prav tako je Hrvaška podpisnica Okvirne konvencije od leta 2008.

Zakon določa najvišje dovoljene vrednosti emisij določenih snovi, vsebovanih v tobačnih izdelkih, in obveznost poročanja o sestavinah teh izdelkov. Določa obvezna zdravstvena opozorila, ki morajo biti natisnjena na zunanji embalaži tobačnih izdelkov, njihovo vsebino in obliko. Prepovedana sta sponzoriranje dogodkov, dejavnosti in posameznikov zaradi promocije tobaka ali tobačnih izdelkov, neposredno in posredno oglaševanje tobačnih izdelkov, vključno z razstavljanjem na prodajnem mestu. Edina izjema od prepovedi oglaševanja je objavljjanje podatkov o kakovosti in drugih lastnostih tobaka in tobačnih izdelkov v strokovnih revijah ter revijah in publikacijah, namenjenih izključno obveščanju proizvajalcev oziroma prodajalcev teh izdelkov.

Zakon prepoveduje prodajo tobačnih izdelkov osebam, mlajšim od 18 let, mladoletne osebe tudi ne smejo prodajati tovrstnih izdelkov. Na vseh prodajnih mestih mora biti na vidnem mestu objavljena prepoved prodaje tobačnih izdelkov mlajšim od 18 let. Tobačnih izdelkov ni dovoljeno prodajati prek interneta, iz avtomatskih naprav in zunaj izvorne embalaže proizvajalca.

Zakon prepoveduje uporabo tobačnih izdelkov med javnimi nastopi in prikazovanje kajenja na

televiziji, razen v filmskem in umetniškem programu. Prepovedano je objavljanje slik in risb, ki prikazujejo tobačne izdelke oziroma njihovo uporabo zaradi oglaševanja v tiskanih medijih.

Kajenje v zaprtih javnih prostorih je na Hrvaškem prepovedano. Za zaprt prostor se šteje vsak prostor, ki ima streho in popolnoma zaprto več kot polovico površine pripadajočih sten. Kajenje je prepovedano tudi v prostorih, ki sicer ne izpolnjujejo definicije zaprtega javnega prostora, a so del pripadajočih funkcionalnih zemljišč prostorov, v katerih se opravlja dejavnost vzgoje in izobraževanja. Kajenje je prepovedano na mestih, ki so manj kot 20 metrov oddaljeni od vhoda v zdravstvene ustanove, v teh ustanovah prav tako niso dovoljene kadilnice. Prepoved kajenja ne velja v posebej za to določenih prostorih v nastanitvenih objektih ter pri ponudnikih nočitev, v psihiatričnih bolnišnicah in prostorih drugih izvajalcev zdravstvene obravnave duševnih bolnikov, v zaporih in kadilnicah. Zakon določa tudi podrobnejše pogoje, ki jih morajo izpolnjevati kadilnice.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMELO SPREJETJE ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Skladno z določbami direktive se bodo uvedli nekateri novi postopki, povezani s poročanjem oziroma obveščanjem o sestavinah in emisijah tobačnih in povezanih izdelkov. Pristojnosti na področju poročanja in obveščanja o sestavinah tobačnih in povezanih izdelkov bo pridobil NLZOH.

Na podlagi določb o podeljevanju dovoljenj za prodajo tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov bo Ministrstvo za zdravje pridobilo nove pristojnosti.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Proizvajalci in uvozniki tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov bodo morali poročati oziroma obveščati NLZOH o sestavinah tovrstnih izdelkov ter predložiti opravljene raziskave trga glede vseh teh izdelkov.

Prodajalci tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov bodo morali pridobiti dovoljenje, ki bo podeljena v upravnem postopku. Oddati bodo morali vlogo v elektronski obliki. Dovoljenje se bo izdalo za pet let z možnostjo podaljšanja vsakokrat za pet let.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Z ukrepi bomo izboljšali kakovost zraka v zaprtih prostorih, še zlasti v zasebnih vozilih, v katerih so navzoči mladoletni.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

S sprejetjem zakona bodo nastali stroški zaradi plačevanja upravne takse ob oddaji vloge za dovoljenje ter za določena prodajna mesta tudi morebitni stroški v zvezi s prepovedjo razstavljanja tobačnih in povezanih izdelkov.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

a) javno zdravje

Predlog zakona bo imel pozitivne učinke na področju javnega zdravja v Sloveniji, saj bodo ukrepi, namenjeni zmanjševanju uporabe tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov, prispevali k zmanjšanju bremen bolezni in prezgodnjih smrti ter s tem povezanih stroškov posameznikov, zdravstvenega sektorja in celotne družbe.

Dolgoročno se bodo pomembno zmanjšali delež kadilcev med mladimi in odraslimi, obolevnost in (prezgodnja) umrljivost zaradi tobaka, bolniška odsotnost z dela zaradi tobaka in upad produktivnosti zaradi kajenja. Kratko- in srednjeročno se bo zmanjšalo število novih kadilcev med mladimi ter

povečalo število tistih, ki opustijo kajenje. Še nadalje se bo zmanjšala izpostavljenost tobačnemu dimu, predvsem otrok.

Rezultati raziskave Sim Smoke model, ki ocenjuje učinke uvedbe posameznih ukrepov za nadzor nad tobakom na javno zdravje in jo za SZO opravlja prof. David Levy, Georgetown University Washington, je za Slovenijo pokazala, da bi dvig trošarin na tobačne izdelke v petih letih pripeljal do 10,5 % znižanja prevalence kajenja in v 40 letih do 21 % znižanja. Uvedba popolne prepovedi kajenja v zaprtih javnih prostorih bi v petih letih prevalenco kajenja znižala za 6,7 % in v 40 letih za 8,4 %.

Velike medijske kampanje o ozaveščanju bi prevalenco kajenja v petih letih znižale za 5,5 %, v 40 letih pa za 6,6 %. Velika slikovna zdravstvena opozorila bi prevalenco v 5 letih znižala za 3 %, v 40 letih pa za 6 %. Popolna prepoved oglaševanja, sponzoriranja in doniranja ter razstavljanja tobačnih izdelkov na prodajnem mestu bi prevalenco v petih letih znižala za 2,3 % in v 40 letih za 3 %.

Vzpostavitev dostopnejšega in bolj prepoznavnega sistema za pomoč pri opuščanju kajenja bi v petih letih za 1,8 %, v 40 letih pa za 4,5 % znižala prevalenco kajenja. Skupno bi uvedba naštetih ukrepov prevalenco kajenja v petih letih znižala za 26,6 % in v 40 letih za 41,1 %.

Za zdravstveni sistem to predvsem dolgoročno, pa tudi že kratko in srednjeročno, pomeni zmanjšanje koriščenja zdravstvenih storitev.

Z uvedbo nove dajatve na tobačne izdelke bodo na voljo dodatna sredstva za preprečevanje in zdravljenje s kajenjem povezanih bolezni.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja: /

6.6 Presoja posledic za druga področja

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Ministrstvo za zdravje bo skupaj z nadzornimi organi poskrbelo za obveščanje zainteresirane javnosti o izvajanju predpisa.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Spremljanje izvajanja predpisa bodo opravljali ministrstvo, pristojno za zdravje, in nadzorni organi skladno s svojimi pristojnostmi.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

Predlog zakona je bil v javni razpravi od 4. marca do 7. aprila 2016. Objavljen je bil na spletni strani Ministrstva za zdravje in na portalu E-demokracija. V okviru javne razprave smo na Ministrstvu za zdravje prejeli 96 predlogov in pripomb v zvezi z določbami predloga Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov.

Svojo podporo zakonu oziroma predloge za še strožje ukrepe so izrazili European Network for Smoking Prevention, Društvo za zdravje srca in ožilja, Zdravniško društvo, Nacionalni inštitut za javno zdravje, Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije - Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, Klinika Golnik, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Zveza društev upokojencev, Športna unija Slovenije, Šolski center Velenje, Slovenska zveza za okolje, javno zdravje in tobačno kontrolo, Inštitut za raziskave in razvoj »utrip« in drugi posamezniki iz Slovenije in tujine. Predlagani strožji ukrepi s strani naštetih organizacij so bili ukinitvev kadilnic (predlog ni bil upoštevan zaradi velikih finančnih vložkov, ki so bili narejeni s strani gostincev za postavitev kadilnic), strožja definicija zaprtega prostora (predlog ni bil upoštevan, saj je bila definicija določena v sodelovanju z Zdravstvenim inšpektoratom Republike Slovenije in je skladna z dosedanjim izvajanjem inšpekcijskih nadzorov na terenu), prepoved kajenja pred vhodi večstanovanjskih stavb (predlog ni bil upoštevan, saj prepoved kajenja na skupnih prostorih stanovanjskih stavb urejajo stanovalci s hišnim redom), prepoved prodaje tobačnih izdelkov v okolici vzgojo-izobraževalnih in zdravstvenih ustanov in prodajo teh izdelkov samo v specializiranih

trgovinah (predlog zakona ne uveljavlja tovrstnih omejitev prodaje, saj ni bilo doseženega soglasja za njihovo uveljavitev), strožji sistem podeljevanja dovoljenj za prodajo tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov z zaračunavanjem dodatnih zneskov za vsako blagajno, ki v okviru prodajnega mesta prodaja te izdelke (predlog ni bil upoštevan, dovoljenje za prodajo se izda za vsak poslovni prostor, ki prodaja tovrstne izdelke, ne glede na število blagajn v njem) in uvedba enotne embalaže ne samo za cigarete in tobak za zvijanje, ampak za embalažo vseh tobačnih izdelkov (predlog ni bil upoštevan, enotna embalaža se s podaljšanim prehodnim obdobjem uvede samo za cigarete in tobak za zvijanje).

Negativne pripombe so prodali proizvajalci tobačnih izdelkov oziroma papirja in filtrov za te izdelke iz Slovenije, Avstrije, Nemčije, Italije in Švice (Japan Tobacco International, Tobačna Ljubljana, British American Tobacco, Scandinavian Tobacco Group in Phillip Morris, Evropsko gospodarsko združenje, ki zastopa proizvajalce finega papirja), proizvajalci in prodajalci elektronskih cigaret, predstavniki interesnih združenj (Mednarodna oglaševalska zbornica, Slovenska oglaševalska zbornica, Gospodarska zbornica, Trgovinska zbornica, Obrtna zbornica, AmCam, Slovensko-nemška gospodarska zbornica, Združenje proizvajalcev tobačnih izdelkov iz Italije).

Pripombe so se nanašale predvsem na uvedbo enotne embalaže, izenačitev elektronskih cigaret s tobačnimi izdelki, popolno prepoved oglaševanja in razstavljanja tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov, na uvedbo sistema podeljevanja dovoljenj za prodajo teh izdelkov in tobačnega centa. Ministrstvo za zdravje je ohranilo vse našteve ukrepe v besedilu zakona, saj verjame, da so odločilni za zmanjševanje razširjenosti kajenja med prebivalstvom in s tem škode, ki v Sloveniji nastaja zaradi uporabe tovrstnih izdelkov.

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

Milojka Kolar Celarc, ministrica za zdravje

Nina Pirnat, državna sekretarka

Mojca Gobec, generalna direktorica Direktorata za javno zdravje

Vesna Kerstin Petrič, vodja Sektorja za krepitev zdravja ter obvladovanje kroničnih nenalezljivih bolezni in stanj

Nataša Blažko, podsekretarka, Sektor za krepitev zdravja ter obvladovanje kroničnih nenalezljivih bolezni in stanj

Predlog Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina)

Ta zakon v skladu z Direktivo 2014/40/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o proizvodnji, predstavitvi in prodaji tobačnih in povezanih izdelkov in razveljavitvi Direktive 2001/37/ES (UL L št. 127 z dne 29. 4. 2014, str. 1), zadnjič spremenjeno z Delegirano direktivo Komisije 2014/109/EU z dne 10. oktobra 2014 o spremembi Priloge II k Direktivi 2014/40/EU Evropskega parlamenta in Sveta z vzpostavitvijo knjižnice slikovnih opozoril, ki se uporabljajo za tobačne izdelke (UL L št. 360 z dne 17. 12. 2014, str. 22), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/40/EU), in Direktivo 2003/33/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. maja 2003 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o oglaševanju in sponzorstvu tobačnih izdelkov (UL L št. 152 z dne 20. 6. 2003, str. 16) določa:

1. ukrepe za omejevanje uporabe tobačnih in povezanih izdelkov ter ukrepe in vire za preprečevanje njihovih škodljivih vplivov na zdravje;
2. najvišje vrednosti emisij tobačnih izdelkov;
3. obveznosti poročanja o najvišjih vrednostih emisij katrana, nikotina in ogljikovega monoksida za cigarete;
4. označevanje in embalažo tobačnih in povezanih izdelkov, vključno z zdravstvenimi opozorili;
5. sledljivost in varnostne elemente, ki se uporabljajo za tobačne izdelke;
6. prepoved dajanja tobaka za oralno uporabo na trg;
7. obveznosti glede predložitve uradnega obvestila o novih tobačnih izdelkih;
8. dajanje na trg elektronskih cigaret;
9. dajanje na trg in označevanje zeliščnih izdelkov za kajenje;
10. prepoved oglaševanja, promocije in sponzoriranja tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov;
11. način in omejitve prodaje tobačnih in povezanih izdelkov;
12. prepoved kajenja oziroma uporabe tobačnih in povezanih izdelkov v zaprtih javnih in delovnih prostorih ter v zasebnih vozilih v navzočnosti mladoletnih oseb.

2. člen

(postopek obveščanja)

Ta zakon se izda ob upoštevanju postopka obveščanja v skladu z Direktivo (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe (UL L št. 241 z dne 17. 9. 2015, str. 1).

3. člen

(opredelitev izrazov)

Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo:

1. Aromatična snov je dodatek, ki doda vonj ali okus.
2. Bistvena sprememba okoliščin je povečanje obsega prodaje na kategorijo izdelka za vsaj 10 odstotkov v najmanj petih državah članicah Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) na podlagi podatkov o prodaji, predloženih v skladu z devetim odstavkom 9. člena tega zakona, ali povečanja razširjenosti kajenja v skupini potrošnikov oziroma potrošnic (v nadaljnjem besedilu: potrošniki), mlajših od 25 let, za vsaj pet odstotkov v vsaj petih državah članicah za zadevno kategorijo izdelkov, ki temeljijo na posebnem poročilu Eurobarometra 385 iz maja 2012 ali na enakovredni študiji o razširjenosti kajenja; če obseg prodaje posamezne kategorije izdelka na maloprodajni ravni ne presega 2,5 odstotkov celotne prodaje tobaknih izdelkov na ravni EU, se v vsakem primeru šteje, da bistvene spremembe okoliščin ni bilo.
3. Brezdimni tobačni izdelek je tobačni izdelek, ki ne vključuje postopka zgorevanja, vključno s tobakom za žvečenje, tobakom za njuhanje in tobakom za oralno uporabo.
4. Cigara je zvitek tobaka, pri uporabi katerega poteka postopek zgorevanja in je dodatno opredeljen v 83. členu Zakona o trošarinah (Uradni list RS, št. 47/16).
5. Cigareta je zvitek tobaka, pri uporabi katerega poteka postopek zgorevanja in je dodatno opredeljen v 83. členu Zakona o trošarinah.
6. Cigarilos je majhna cigara, ki je težka največ 3 g.
7. Čezmejna prodaja na daljavo je prodaja potrošnikom na daljavo, pri kateri potrošnik ob naročilu izdelka pri prodajnem mestu ni v državi članici EU ali tretji državi, v kateri ima prodajno mesto svoj sedež. Šteje se, da ima prodajno mesto sedež v državi članici EU:
 - če je fizična oseba, če ima svoj kraj poslovanja v navedeni državi članici EU;
 - v drugih primerih, če ima svoj statutarni sedež, glavno upravo ali kraj poslovanja, vključno s podružnico ali katero koli drugo poslovno enoto, v navedeni državi članici EU.
8. Dajanje na trg je dajanje izdelkov, ne glede na kraj njihove proizvodnje, na voljo potrošnikom odplačno ali neodplačno, vključno s čezmejno prodajo na daljavo; pri čezmejni prodaji na daljavo se šteje, da je izdelek dan na trg v državi članici EU, v kateri je potrošnik.
9. Delovni prostor je prostor, vključno s službenimi vozili, ki je pod nadzorom delodajalca in kjer se zanj opravljajo dela ali storitve, brezplačno ali za plačilo. Delovni prostor vključuje ne le prostore, v katerih se delo opravlja, temveč tudi vse z njimi povezane prostore, ki jih delavci uporabljajo med delom, vključno z na primer hodniki, dvigali, stopnišnimi jaški, avlami, skupnimi prostori, kavarnami, stranišči, saloni, menzami in prizidki, kot so lope in barake.
10. Dodatek je snov, razen tobaka, ki se doda tobačnemu izdelku, zavojčku ali zunanji embalaži.
11. Doniranje ali sponzoriranje dogodka, dejavnosti ali posameznika oziroma posameznice (v nadaljnjem besedilu: posameznik) je vsaka posredna ali neposredna oblika prispevka za dogodek, dejavnost ali posameznika s ciljem, učinkom ali mogočim učinkom promocije tobaka, tobaknih izdelkov in povezanih izdelkov ali njihove uporabe.
12. Elektronska cigareta je izdelek, ki se lahko uporablja za dovajanje nikotina skozi ustnik, ali kateri koli sestavni del tega izdelka, vključno s polnilom, rezervoarjem in napravo brez polnila ali rezervoarja. Elektronske cigarete so lahko take, da se po uporabi zavržejo, se ponovno napolnijo z uporabo posodice za ponovno polnjenje in rezervoarja, ali pa se napolnijo s polnili za enkratno uporabo.
13. Emisije so snovi, ki se sprostijo ob uporabi tobačnega ali povezanega izdelka v skladu s predvideno uporabo, kot so snovi v dimu ali snovi, ki se sprostijo med postopkom uporabe brezdimnih tobaknih izdelkov.
14. Funkcionalno zemljišče je pripadajoče zunanje zemljišče objekta, na katerem so urejene površine, ki služijo objektu. To so predvsem dostopne poti in dovozi z vhodi, igrišča, dvorišča in zelenice.
15. Ime vrste cigaret ali tobaka za zvijanje, pomeni ime, ki se uporablja za razlikovanje tega tobaknega izdelka od drugih tobaknih izdelkov iste znamke.

16. Javni prostor je prostor, ki je dostopen širši javnosti ali prostor za skupno uporabo, ne glede na lastništvo ali pravico do dostopa. To so prostori, namenjeni dejavnostim na področju zdravstva, varstva otrok, vzgoje, izobraževanja, socialnega varstva, higienske nege in drugih podobnih dejavnosti, prometa, javnega prevoza, trgovine, gostinstva in turizma, športa in rekreacije ter kulture, katerih raba je namenjena vsem pod enakimi pogoji. Javni prostori iz prejšnjega stavka so zlasti čakalnice, sejne sobe, kino dvorane, gledališča, zdravstveni, vzgojno-varstveni, izobraževalni in socialno-varstveni zavodi, gostinski prostori in trgovine, frizerski, brivski in kozmetični saloni, saloni za nego telesa, pedikuro, piercing, tetoviranje in podobni saloni, javno dostopni prostori društev, športne dvorane, javna prometna sredstva, dvigala, kabinske žičnice, podhodi, prehodi, pasaže, stopnišča in hodniki, javna stranišča in drugi prostori, v katerih so nekadilci proti svoji volji lahko izpostavljeni cigaretnemu dimu.

17. Kadilnica je zaprt prostor, ki je fizično ločen od drugih zaprtih prostorov in posebej urejen izključno za kajenje.

18. Katran je suh, nerazredčen, brez nikotinski kondenzat dima.

19. Najvišja vrednost ali najvišja vrednost emisij je najvišja vsebnost ali emisija snovi v tobačnem izdelku, vključno z nič, in se meri v miligramih.

20. Nikotin je nikotinski alkaloid.

21. Novi tobačni izdelek je tobačni izdelek, ki:

- ne spada v nobeno od naslednjih kategorij: cigarete, tobak za zvijanje, tobak za pipo, tobak za vodno pipo, cigare, cigarilosi, tobak za žvečenje, tobak za njuhanje ali tobak za oralno uporabo in
- je bil dan na trg po 19. maju 2014.

22. Oglaševanje in promocija tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov je vsako posredno ali neposredno sporočilo, priporočilo, dejanje ali druga vrsta komunikacije, ki ima cilj, učinek ali mogoči učinek promocije tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov ali njihove uporabe.

23. Posodica za ponovno polnjenje je embalaža, ki vsebuje tekočino z nikotinom, ki se lahko uporablja za ponovno polnjenje elektronskih cigaret.

24. Potrošnik je vsaka fizična oseba, ki pridobiva ali uporablja blago (izdelke) ali storitve za namene izven njene trgovske, poslovne, obrtne ali poklicne dejavnosti.

25. Povezani izdelki so elektronske cigarete in elektronske cigarete brez nikotina, zeliščni izdelki za kajenje in novi tobačni izdelki.

26. Prodajno mesto je mesto prodaje, vključno s fizičnimi osebami (prodajalci oziroma prodajalkami; v nadaljnjem besedilu: prodajalci) kjer se tobačni izdelki dajejo na trg.

27. Proizvajalec oziroma proizvajalka (v nadaljnjem besedilu: proizvajalec) je fizična ali pravna oseba, ki proizvaja izdelek ali naroči njegovo oblikovanje ali izdelavo in ga trži pod svojim imenom ali znamko.

28. Sestavine so tobak, dodatek in katera koli snov ali element, prisoten v končnem tobačnem izdelku ali povezanih izdelkih, vključno s papirjem, filtrom, tiskarskim črnilom, kapsulami in lepili.

29. Sestavljeno zdravstveno opozorilo je zdravstveno opozorilo, sestavljeno iz besedilnega opozorila in ustrezne fotografije ali ilustracije.

30. Stena oziroma stranica prostora je vsak od delov prostora oziroma vsaka površina, ki omejuje prostor ob straneh, ne glede na vrsto uporabljenega materiala in ne glede na to ali je ta površina stalna ali začasna. Pripadajoče stene prostora so vse stene, ki so pod streho, ne glede na to, ali se je neposredno dotikajo ali ne. Če so stene odmaknjene od strehe (levo, desno, naprej, nazaj), je najbližja stena pripadajoča stena.

31. Storitev informacijske družbe je storitev v smislu 61. točke 3. člena Zakona o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 109/12, 110/13, 40/14 – ZIN-B, 54/14 – odl. US in 81/15).

32. Streha oziroma strop je vsak od delov prostora oziroma vsaka površina, ki omejuje oziroma zapira prostor od zgoraj, ne glede na vrsto materiala in ne glede na to, ali je ta površina stalna ali začasna.

33. Tobačni izdelek za kajenje je tobačni izdelek, razen brezdimnega tobačnega izdelka.

34. Tobačni izdelki so izdelki, ki se lahko uporabijo in so izdelani, čeprav samo delno, iz tobaka, ki je gensko spremenjen ali ne.

35. Tobak so tobačni listi in drugi naravno predelani ali nepredelani deli rastline tobaka, vključno z ekspanziranim in rekonstituiranim tobakom.

36. Tobak za njuhanje je brezdimni tobačni izdelek, ki se vnaša skozi nos.

37. Tobak za oralno uporabo so vsi tobačni izdelki za oralno uporabo, razen tistih, ki so namenjeni vdihavanju in žvečenju, v celoti ali delno izdelani iz tobaka, v prahu ali trdnih delcih, ali kateri koli kombinaciji navedenih oblik, predvsem tisti, predstavljeni v vrečkah ali poroznih vrečkah.
38. Tobak za pipo je tobak, pri uporabi katerega poteka postopek zgorevanja in je namenjen izključno uporabi v pipi.
39. Tobak za vodno pipo je tobačni izdelek, ki ga je mogoče uporabljati z vodno pipo. Za namene tega zakona se šteje, da je tobak za vodno pipo tobačni izdelek za kajenje. Če je izdelek mogoče uporabljati za kajenje z vodno pipo in kot tobak za zvijanje, se šteje za tobak za zvijanje.
40. Tobak za zvijanje je rezani tobak, ki je dodatno opredeljen v tretjem odstavku 84. člena Zakona o trošarinah.
41. Tobak za žvečenje je brezdimni tobačni izdelek, ki je namenjen izključno žvečenju.
42. Toksičnost je stopnja, do katere snov lahko povzroči škodljive učinke v človeškem organizmu, vključno z učinki, ki se pojavijo v daljšem časovnem obdobju, običajno zaradi večkratne ali stalne uporabe ali izpostavljenosti.
43. Uvoz tobaka, tobačnih ali povezanih izdelkov je vsak vnos takih izdelkov v EU, ki v skladu s carinskimi predpisi nima statusa blaga EU ali blaga, ki je uvoženo iz tretje države, pa znotraj EU ni sproščeno v prost promet v skladu s carinskimi predpisi.
44. Uvoznik oziroma uvoznica (v nadaljnjem besedilu: uvoznik) tobaka, tobačnih ali povezanih izdelkov je lastnik oziroma lastnica (v nadaljnjem besedilu: lastnik) tobaka, tobačnih ali povezanih izdelkov, vnesenih v EU, ali oseba, ki ima pravico razpolaganja z njimi.
45. Vrečka je vrečka tobaka za zvijanje, ki je pravokotne oblike in ima zavihek, ki pokriva odprtino zavojčka, ali stoječa vrečka.
46. Zaprt prostor je prostor, ki ga pokriva streha in ima zaprto več kot polovico površine pripadajočih sten oziroma stranic, ne glede na vrsto materiala, uporabljenega za streho, stene, stranice in ne glede na to, ali je objekt stalen ali začasen. Okna in vrata štejejo kot del zaprte površine. Če je površina strehe večja od polovice površine prostora, ki ga določajo pripadajoče stene, in je več kot polovica površine teh sten popolnoma zaprtih, gre za zaprt javni prostor.
47. Zasvojljivost je farmakološka zmožnost snovi, da povzroča zasvojenost, stanje, ki vpliva na sposobnost posameznika da nadzira svoje vedenje, saj daje pri uporabi prijeten občutek ali blaži odtegnitvene simptome ali oboje.
48. Zavojček je najmanjša posamezna embalaža tobačnega ali povezanega izdelka, ki se daje na trg.
49. Zdravstveno opozorilo je opozorilo v zvezi s škodljivimi učinki izdelka na zdravje ljudi ali drugimi neželenimi posledicami njegove uporabe ter vključuje besedilna opozorila, sestavljena zdravstvena opozorila, splošna opozorila in informativna sporočila.
50. Zeliščni izdelek za kajenje je izdelek na osnovi rastlin, zelišč ali sadja, ki ne vsebuje tobaka, pri uporabi katerega poteka postopek zgorevanja.
51. Značilna aroma je jasno prepoznaven vonj ali okus, razen vonja ali okusa tobaka, ki nastane z dodatkom ali kombinacijo dodatkov, vključno, vendar ne izključno, z aromo sadja, začimb, zelišč, alkohola, bombonov, mentola ali vanilije, ki jo je mogoče zaznati pred ali med uporabo tobačnega izdelka.
52. Znamka pomeni znamko, kot jo določa Zakon o industrijski lastnini (Uradni list RS št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo).
53. Zunanja embalaža je embalaža, v kateri so tobačni ali povezani izdelki dani na trg in obsega enega ali več zavojčkov; prozorni ovitki ne štejejo kot zunanja embalaža.

4. člen

(koordinacijska skupina)

(1) Za uresničevanje celovite družbene skrbi za varovanje zdravja prebivalcev pred škodljivimi vplivi tobačnih in povezanih izdelkov minister oziroma ministrica (v nadaljnjem besedilu: minister), pristojen za zdravje, ustanovi koordinacijsko skupino, ki jo sestavljajo predstavniki ministrstev, pristojnih za zdravje, finance, javno upravo, organov, pristojnih za izvajanje nadzora nad določbami tega zakona, Nacionalnega inštituta za javno zdravje, Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano ter

nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri izvajanju preventivnih programov s področja tega zakona in ima naslednje naloge:

- spremlja vpliv uporabe tobačnih in povezanih izdelkov na zdravje prebivalcev ter predlaga ustrezne ukrepe;
- spremlja izvajanje tega zakona, Strategije za zmanjševanje posledic rabe tobaka in izvedbenih načrtov, ki vsebujejo ukrepe iz 5. člena tega zakona.

(2) Strategijo iz prejšnjega odstavka pripravi ministrstvo, pristojno za zdravje (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), sprejme pa jo Vlada Republike Slovenije. Izvedbene načrte iz prejšnjega odstavka sprejme ministrstvo.

5. člen

(ukrepi za preprečevanje škodljivih vplivov uporabe tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov)

Med ukrepe za preprečevanje škodljivih vplivov uporabe tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov štejejo:

- spremljanje ponudbe, uporabe in obsega za zdravje škodljivih vplivov uporabe tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov;
- obveščanje, izobraževanje in ozaveščanje javnosti in posameznih skupin prebivalstva o škodljivih vplivih uporabe tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov;
- programi opuščanja kajenja in uporabe tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov;
- priprava, spremljanje izvajanja in vrednotenje preventivnih programov za spodbujanje zdravega načina življenja med različnimi starostnimi in družbenimi skupinami prebivalstva;
- strokovno svetovanje in podpora ustanovam, združenjem, nevladnim organizacijam, lokalnim skupnostim in posameznikom pri izvajanju preventivnih programov na področju omejevanja uporabe tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov.

6. člen

(zagotavljanje sredstev)

(1) Za uresničevanje nalog koordinacijske skupine iz 4. člena tega zakona se sredstva zagotavljajo v državnem proračunu.

(2) Za izvajanje strategije iz 4. člena tega zakona in ukrepov za preprečevanje škodljivih vplivov uporabe tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov iz prejšnjega člena se sredstva zagotavljajo v državnem proračunu. Višina sredstev se določa z letnim proračunom v sorazmerju s predvidenim obsegom potreb in prihodkov iz trošarin za tobačne izdelke.

II. TOBAČNI IZDELKI

1. Sestavine in emisije

7. člen

(najvišje vrednosti emisij)

Najvišje vrednosti emisij iz cigaret, ki se dajejo na trg ali proizvajajo v državah članicah EU ne smejo presegati:

- 10 mg katrana na cigareto,
- 1 mg nikotina na cigareto,
- 10 mg ogljikovega monoksida na cigareto.

8. člen

(merilne metode)

(1) Vrednosti emisij iz prejšnjega člena se merijo po metodi, ki ustreza naslednjim standardom:

- ISO 4387 za katran,
- ISO 10315 za nikotin,
- ISO 8454 za ogljikov monoksid.

(2) Točnost podatkov o emisijah iz cigaret se meri po metodi, ki ustreza standardu ISO 8243.

(3) Meritve iz prvega in drugega odstavka tega člena opravlja Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano (v nadaljnjem besedilu: NLZOH).

(4) Stroške preverjanja meritev iz prvega odstavka tega člena plačujejo proizvajalci in uvozniki tobačnih izdelkov.

(5) Minister, pristojen za zdravje, določi podrobnejše pogoje glede stroškov preverjanja meritev iz prejšnjega odstavka.

9. člen

(poročanje o sestavinah in emisijah)

(1) Proizvajalci in uvozniki tobačnih izdelkov pred nameravanim dajanjem na trg NLZOH uradno obvestijo o vsaki znamki in vrsti tobačnega izdelka, ki ga nameravajo dati na trg. Uradno obvestilo se predloži elektronsko in vsebuje:

- seznam vseh sestavin in njihove količine, uporabljene pri proizvodnji tobačnih izdelkov, v padajočem vrstnem redu po teži vsake sestavine, ki jo tobačni izdelki vsebujejo;
- vrednosti emisij iz 7. člena tega zakona;
- podatke o drugih emisijah in njihovih vrednostih, če so te na voljo.

(2) Proizvajalci ali uvozniki obvestijo NLZOH, če se sestava izdelka spremeni tako, da vpliva na podatke, predložene na podlagi tega člena.

(3) Za nove ali spremenjene tobačne izdelke se podatki iz tega člena predložijo pred dajanjem takega tobačnega izdelka na trg.

(4) Seznamu sestavin iz prve alineje prvega odstavka tega člena se priloži izjava s podrobno obrazloženimi razlogi za vključitev takih sestavin v zadevne tobačne izdelke. Na tem seznamu se navedeta tudi status sestavin, vključno s tem, ali so bile sestavine registrirane v skladu z Uredbo (ES) št. 1907/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije ter spremembi Direktive 1999/45/ES ter razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 793/93 in Uredbe Komisije (ES) št. 1488/94 ter Direktive Sveta 76/769/EGS in direktiv Komisije 91/155/EGS, 93/67/EGS, 93/105/ES in 2000/21/ES (UL L št. 396 z dne 30. 12. 2006, str. 1), zadnjič spremenjeno z Uredbo Komisije (EU) 2016/1688 z dne 20. septembra 2016 o spremembi Priloge VII k Uredbi (ES) št. 1907/2006 Evropskega parlamenta in Sveta o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH) glede preobčutljivosti kože (UL L št. 255 z dne 21. 9. 2016, str. 14), ter njihova razvrstitve v skladu z Uredbo (ES) št. 1272/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o razvrščanju, označevanju in pakiranju snovi ter zmesi, o spremembi in razveljavitvi direktiv 67/548/EGS in 1999/45/ES ter spremembi Uredbe (ES) št. 1907/2006 (UL L št. 353 z dne 31. 12. 2008, str. 1), zadnjič spremenjeno z Uredbo Komisije (EU) 2016/1179 z dne 19. julija 2016 o spremembi Uredbe (ES) št. 1272/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o razvrščanju, označevanju in pakiranju snovi ter zmesi z namenom njene prilagoditve tehničnemu in znanstvenemu napredku (UL L št. 195 z dne 20. 7. 2016, str. 11).

(5) Seznamu sestavin iz prve alineje prvega odstavka tega člena se priložijo tudi ustrezni toksikološki podatki o teh sestavinah, v zgoreli ali nezgoreli obliki, odvisno od primera, ki so na voljo proizvajalcu ali uvozniku in ki vključujejo podatke o učinkih na zdravje potrošnikov, pri čemer se upoštevajo tudi zasvojljivi učinki.

(6) Proizvajalec ali uvoznik za cigarete in tobak za zvijanje predloži tudi tehnični dokument, v katerem se navedejo splošni opis uporabljenih dodatkov in njihove lastnosti.

(7) Proizvajalci in uvozniki tobačnih izdelkov navedejo uporabljene metode merjenja emisij iz cigaret in emisij iz drugih tobačnih izdelkov.

(8) Podatki iz prvega odstavka tega člena in iz 10. člena tega zakona se objavijo na spletni strani NLZOH ob upoštevanju varovanja podatkov, ki so poslovna skrivnost. Proizvajalci in uvozniki pri predložitvi podatkov navedejo, kateri podatki so poslovna skrivnost.

(9) Proizvajalci in uvozniki tobačnih izdelkov NLZOH predložijo notranje in zunanje študije, ki so jim na voljo v zvezi s tržnimi raziskavami in prednostnih izbirah različnih skupin potrošnikov, vključno z mladimi in trenutnimi kadilci oziroma kadilkami (v nadaljnjem besedilu: kadilci), ki se nanašajo na sestavine oziroma emisije, pa tudi povzetke morebitnih tržnih raziskav, ki jih opravijo ob uvedbi novih tobačnih izdelkov. Proizvajalci in uvozniki tudi poročajo o obsegu prodaje za znamko in vrsto, ki se navede v številu posameznih enot ali v kilogramih za vsako leto, vse od 1. januarja 2015.

(10) NLZOH proizvajalcem in uvoznikom tobačnih izdelkov zaračunava pristojbine za prejemanje, shranjevanje, obravnavo, analiziranje in objavljanje podatkov, predloženih na podlagi tega člena.

(11) Minister, pristojen za zdravje, določi podrobnejše pogoje glede poročanja iz tega člena.

10. člen

(prednostni seznam dodatkov in strožje obveznosti poročanja)

(1) Poleg obveznosti poročanja iz prejšnjega člena proizvajalci in uvozniki tobačnih izdelkov NLZOH poročajo tudi o dodatkih, ki jih vsebujejo cigarete in tobak za zvijanje ter so vključeni na prednostni seznam. Ta seznam vsebuje dodatke iz prvega odstavka 6. člena Direktive 2014/40/EU.

(2) Proizvajalci in uvozniki za cigarete in tobak za zvijanje, ki vsebuje dodatek s prednostnega

seznama, izvedejo celovite študije, ki za vsak dodatek ugotovijo, ali:

- prispeva k toksičnosti ali zasvojljivosti zadevnega izdelka in ali bistveno ali izmerljivo povečuje toksičnost ali zasvojljivost zadevnega izdelka;
- povzroča značilno aromo;
- olajšuje vdihavanje ali povečuje vnos nikotina ali
- povzroča nastanek snovi, ki imajo lastnosti toksičnosti, zasvojljivosti, rakotvornosti, mutagenosti ali reproduktivne toksičnosti (v nadaljnjem besedilu: lastnosti CMR), in v kakšnih količinah, ter ali se zaradi tega bistveno ali izmerljivo krepijo lastnosti CMR zadevnega izdelka.

(3) Študije iz prejšnjega odstavka vsebujejo nameravano uporabo zadevnega izdelka in preverijo emisije, ki nastanejo pri zgorevanju izdelka, ki vsebuje zadevni dodatek. Preverijo tudi interakcijo tega dodatka z drugimi sestavinami, ki jih vsebujejo zadevni izdelki. Proizvajalci in uvozniki tobačnih izdelkov, ki uporabljajo isti dodatek v svojih tobačnih izdelkih, lahko izvedejo skupno študijo, če uporabljajo ta dodatek v izdelku s primerljivo sestavo.

(4) Proizvajalci in uvozniki tobačnih izdelkov pripravijo poročilo o rezultatih študij iz drugega odstavka tega člena, ki vsebuje povzetek in celovit pregled o razpoložljivi znanstveni literaturi v zvezi s tem dodatkom ter povzetek notranjih podatkov o učinkih tega dodatka.

(5) Proizvajalci in uvozniki tobačnih izdelkov poročilo iz prejšnjega odstavka predložijo Evropski komisiji, en izvod pa NLZOH, in sicer najpozneje 18 mesecev po tem, ko je zadevni dodatek uvrščen na prednostni seznam na podlagi prvega odstavka tega člena.

(6) Mala in srednje velika podjetja, kot so opredeljena v priporočilu Komisije 2003/361/ES z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednje velikih podjetij (UL L št. 124 z dne 20. 5. 2003, str. 36), so izvzeta iz obveznosti, določenih v tem členu, če priporočilo o tem dodatku pripravi drug proizvajalec ali uvoznik.

(7) Minister, pristojen za zdravje, določi podrobnejše pogoje glede prednostnega seznama dodatkov in strožje obveznosti poročanja.

11. člen

(značilna aroma)

(1) Prepovedano je dajanje na trg tobačnih izdelkov z značilno aromo.

(2) Pri proizvodnji tobačnih izdelkov se lahko uporabljajo dodatki, ki so bistveni za proizvodnjo tobačnih izdelkov, na primer sladkor, s katerim se nadomesti tisti sladkor, ki je bil izgubljen v postopku, razen če zaradi teh dodatkov izdelek postane izdelek z značilno aromo in če bistveno ali izmerljivo ne povečajo zasvojljivosti ali lastnosti CMR tobačnega izdelka.

(3) Minister, pristojen za zdravje, določi podrobnejše pogoje glede postopkov za določanje izdelkov z značilno aromo.

12. člen

(prepovedani dodatki)

(1) Prepovedano je dajanje na trg tobačnih izdelkov, ki vsebujejo naslednje dodatke:

- vitamine ali druge dodatke, ki ustvarjajo vtis, da tobačni izdelek koristi zdravju ali da dodatek predstavlja zmanjšano tveganje za zdravje;

- kofein ali taurin ali druge dodatke in poživila, povezana z energijo in vitalnostjo;
- dodatke, ki obarvajo emisije;
- pri tobačnih izdelkih za kajenje dodatke, ki olajšajo vdihavanje ali povečajo vnos nikotina, in
- dodatke, ki imajo v nezgoreli obliki lastnosti CMR.

(2) Prepovedano je dajanje na trg tobačnih izdelkov, ki vsebujejo aromatične snovi v kateri koli od komponent, kot so filtri, papir, ovoji in kapsule, ali imajo tehnične značilnosti, ki omogočajo spreminjanje vonja ali okusa tobačnega izdelka ali jakosti dima. Filtri, papirji in kapsule ne smejo vsebovati tobaka ali nikotina.

(3) Prepovedano je dajanje na trg tobačnih izdelkov, ki na podlagi znanstvenih dognanj vsebujejo dodatke v količinah, ki bistveno ali izmerljivo povečajo toksični ali zasvojljivi učinek ali krepijo lastnosti CMR med uporabo tobačnega izdelka.

(4) Prepovedi iz prvega odstavka prejšnjega člena in drugega odstavka tega člena veljata za cigarete in tobak za zvijanje.

(5) NLZOH proizvajalcem in uvoznikom tobačnih izdelkov zaračunava pristojbine za izvedbo ocene, ali vsebuje posamezni izdelek prepovedane dodatke ali aromatične snovi ter ali tobačni izdelek vsebuje dodatke v takih količinah, ki bistveno ali izmerljivo povečajo toksični ali zasvojljivi učinek ali krepijo lastnosti CMR zadevnega tobačnega izdelka.

2. Označevanje in embalaža

13. člen

(zdravstvena opozorila)

(1) Na vsakem zavojčku tobačnega izdelka in zunanji embalaži so navedena zdravstvena opozorila v slovenskem jeziku.

(2) Zdravstvena opozorila pokrivajo celotno površino zavojčka ali zunanje embalaže, ki jim je namenjena, in ne smejo vsebovati nobenih pripomb, razlag ali sklicevanj.

(3) Zdravstvena opozorila na zavojčku in zunanji embalaži ob dajanju tobačnega izdelka na trg so natisnjena tako, da jih ni mogoče odstraniti ali izbrisati, so popolnoma vidna ter niso v celoti ali delno prekrita ali prekinjena z davčnimi žigi, oznakami cene, varnostnimi elementi, ovoji, embalažami, škatlicami ali drugimi predmeti. Na zavojčkih tobačnih izdelkov, razen cigaret in tobaka za zvijanje v vrečkah, so lahko zdravstvena opozorila navedena na nalepkah, če teh ni mogoče odstraniti. Zdravstvena opozorila morajo po odpiranju zavojčkov ostati nepoškodovana, razen pri zavojčkih s pokrovčki, pri katerih se pri odpiranju zdravstvena opozorila lahko prelomijo, vendar le tako, da se zagotovi grafična celovitost in vidnost besedila, fotografij in podatkov o opuščanju kajenja.

(4) Zdravstvena opozorila ne smejo prekrivati ali prekinjati davčnih žigov, oznak cene, oznak za prepoznavanje in sledenje ali varnostnih elementov na zavojčkih.

(5) Dimenzije zdravstvenih opozoril iz 14., 15. in 16. člena tega zakona se izračunajo glede na zadevno površino posameznega zaprtega zavojčka.

(6) Zdravstvena opozorila so obdana z milimetrskim črnim okvirjem znotraj površine, ki je namenjena tem opozorilom.

14. člen

(splošna opozorila in informativna sporočila)

(1) Na vsakem zavojčku in zunanji embalaži tobačnih izdelkov za kajenje se navede naslednje splošno opozorilo:

»Kajenje ubija – prenehajte zdaj«.

(2) Na vsakem zavojčku in zunanji embalaži tobaka za kajenje se navede naslednje informativno sporočilo:

»Tobačni dim vsebuje več kot 70 snovi, ki povzročajo raka.«.

(3) Pri zavojčkih s cigaretami in zavojčkih kvadraste oblike s tobakom za zvijanje se splošno opozorilo prikaže na spodnjem delu ene stranske površine zavojčka, medtem ko se informativno sporočilo prikaže na spodnjem delu druge stranske površine. Ta zdravstvena opozorila morajo biti široka vsaj 20 mm.

(4) Pri zavojčkih v obliki škatlice s pregibnim pokrovom, pri katerih se stranski površini ob odprtju prelomita na dva dela, morata biti splošno opozorilo in informativno sporočilo v celoti prikazana na večjem od teh dveh delov prelomljene površine. Splošno opozorilo je prikazano tudi na notranji strani zgornje površine, ki je vidna, ko se zavojček odpre. Stranski površini zavojčka sta visoki najmanj 16 mm.

(5) Splošno opozorilo in informativno sporočilo se pri tobaku za zvijanje, ki se trži v vrečkah, prikažeta na površinah, kjer je zagotovljena vidnost celotnih zdravstvenih opozoril. Pri cilindričnih zavojčkih s tobakom za zvijanje se splošno opozorilo prikaže na zunanji površini in informativno sporočilo na notranji površini pokrovčka.

(6) Splošno opozorilo in informativno sporočilo pokrivata 50 odstotkov površine, na kateri sta natisnjena.

(7) Splošno opozorilo in informativno sporočilo:

- se natisneta v pisavi Helvetica v črnem odebeljenem tisku na beli podlagi in
- sta na sredini površine, določene zanj, ter sta pri kvadrastih zavojčkih in na zunanji embalaži vzporedna s stranskim robom zavojčka ali zunanje embalaže.

(8) Minister, pristojen za zdravje, določi podrobnejše pogoje glede splošnih opozoril in informativnih sporočil.

15. člen

(sestavljena zdravstvena opozorila)

(1) Na vsakem zavojčku in zunanji embalaži tobačnih izdelkov za kajenje se navedejo sestavljena zdravstvena opozorila. Sestavljena zdravstvena opozorila:

1. vsebujejo eno od besedilnih opozoril in ustrezne barvne fotografije iz knjižnice slik, določene v predpisu, ki ureja sestavljena zdravstvena opozorila za tobačne izdelke za kajenje;
2. vsebujejo podatke o opuščanju kajenja, kot so telefonske številke, elektronski naslovi ali spletna mesta, namenjena obveščanju potrošnikov o razpoložljivih programih podpore za osebe, ki želijo opustiti kajenje;

3. imajo isto besedilno opozorilo in ustrezno barvno fotografijo na obeh straneh zavojčka in zunanje embalaže;

4. so prikazana na gornjem robu zavojčka in zunanje embalaže ter obrnjena v isto smer kot vsi drugi podatki, navedeni na površini embalaže;

5. na zavojčkih cigaret imajo naslednje dimenzije:

– višina: najmanj 44 mm;

– širina: najmanj 52 mm in

6. pokrivajo 65 odstotkov zunanje sprednje in zadnje površine zavojčka in zunanje embalaže. Na cilindričnih zavojčkih sta prikazani dve sestavljeni zdravstveni opozorili, ki sta enako oddaljeni druga od druge, pri čemer vsako pokriva 65 odstotkov svoje polovice ukrivljene površine.

(2) Sestavljena zdravstvena opozorila so razdeljena v tri sklope, pri čemer se vsak sklop uporablja določeno leto in se izmenjuje vsako leto. Vsako sestavljeno zdravstveno opozorilo, ki je na voljo za uporabo v določenem letu, se enako pogosto prikaže pri vsaki od znamk tobačnih izdelkov.

(3) Minister, pristojen za zdravje, določi podrobnejše pogoje glede sestavljenih zdravstvenih opozoril.

16. člen

(označevanje brezdimnih tobačnih izdelkov)

(1) Na vsakem zavojčku in zunanji embalaži brezdimnih tobačnih izdelkov se navede naslednje zdravstveno opozorilo:

»Ta tobačni izdelek škoduje zdravju in povzroča zasvojenost.«.

(2) Zdravstveno opozorilo iz prejšnjega odstavka mora biti v skladu s sedmim odstavkom 14. člena tega zakona. Besedilo zdravstvenih opozoril mora biti vzporedno z glavnim besedilom površine, namenjene tem opozorilom.

(3) Zdravstveno opozorilo se prikaže na dveh največjih površinah vsakega zavojčka in zunanje embalaže ter pokriva 30 odstotkov površine vsakega zavojčka in zunanje embalaže.

17. člen

(predstavitev izdelkov)

(1) Zavojčki, zunanja embalaža in tobačni izdelki ne smejo vključevati nobenega elementa ali značilnosti, ki:

– oglašuje tobačni izdelek ali spodbuja njegovo uporabo z ustvarjanjem napačnih predstav o njegovih lastnostih, učinkih na zdravje, tveganjih ali emisijah; oznake ne smejo vsebovati podatkov o vsebnosti nikotina, katrana ali ogljikovega monoksida tobačnega izdelka;

– kaže, da je določen tobačni izdelek manj škodljiv od drugih ali da skuša zmanjšati učinek nekaterih škodljivih komponent dima ali spodbuja vitalnost, energijo in zdravje, ima pomlajevalne, naravne ali organske lastnosti ali drugače koristi zdravju in življenjskemu slogu;

– se nanaša na okus, vonj, aromatične snovi ali druge dodatke ali na odsotnost teh;

– je lastna živilskim ali kozmetičnim izdelkom;

- kaže, da ima določen tobačni izdelek izboljšano biološko razgradnjo ali druge okoljske prednosti.

(2) Zavojčki in zunanja embalaža ne smejo omogočati finančnih ugodnosti z vključevanjem tiskanih bonov, ponudb popustov, brezplačne distribucije, ponudbe »dva za ceno enega« ali drugih podobnih ponudb.

(3) Elementi in značilnosti, prepovedani na podlagi prvega in drugega odstavka tega člena, so med drugim lahko besedila, simboli, imena, znamke, figurativni in drugi znaki.

(4) Prepovedana je proizvodnja ali dobava cigaret in tobaka za zvijanje, če kateri koli del embalaže, v kateri je izdelek pripravljen ali namenjen prodaji na drobno:

- proizvaja zvok,
- vsebuje ali oddaja vonj,
- običajno ni povezan z embalažo tobačnih izdelkov.

(5) Omejitve iz prejšnjega odstavka se ne nanašajo na vonj v embalaži cigaret ali tobaka za zvijanje, ki izhaja iz proizvodnega procesa in cigaretam ali tobaku za zvijanje daje značilno aromo.

(6) Prepovedana je proizvodnja ali dobava cigaret ali tobaka za zvijanje, če embalaža, v kateri je izdelek pripravljen ali namenjen prodaji na drobno, vključuje kateri koli element, ki povzroči spremembo embalaže po prodaji izdelka. Elementi iz prejšnjega stavka vključujejo predvsem:

1. toplotno aktivirana črnila;
2. črnila ali okrasne olupšave, ki s časom postopoma postanejo vidne;
3. črnila, ki so vidna pod določeno lučjo fluorescentne barve;
4. površine, ki po praskanju ali drgnjenju prikažejo sliko ali besedilo;
5. odstranljive etikete;
6. raztegljive ali razložljive vložke.

18. člen

(videz in vsebina cigaretnih zavojčkov)

(1) Zavojčki cigaret so kvadraste oblike. Zavojček cigaret je lahko iz kartona ali mehkega materiala in se odpira tako, da se potem, ko je bil prvič odprt, ne da ponovno zapreti ali zapečatiti, razen z zavihkom in pregibnim pokrovčkom. Pri zavojčkih z zavihkom in pregibnim pokrovčkom se lahko pokrovček pregiba samo na hrbtnem delu. Zavojček cigaret vsebuje najmanj 20 cigaret.

(2) Zavojčki in zunanja embalaža cigaret in notranje površine tovrstne embalaže so barve, določene v predpisu, ki ureja enotno embalažo tobačnih izdelkov. Ovoj, ki prekriva zavojček cigaret, trak za odpiranje ali kateri koli drugi del embalaže cigaret je barve in videza, določenih v predpisu, ki ureja enotno embalažo tobačnih izdelkov.

(3) Na zavojčkih in zunanji embalaži cigaret je, pod pogojem, da ne prekriva splošnih opozoril, sestavljenih zdravstvenih opozoril ali informativnih sporočil, lahko natisnjeno besedilo, ki navaja znamko in ime vrste cigaret, vendar se znamka in ime vrste lahko pojavita samo in ne več kot enkrat na naslednjih površinah:

- sprednji površini zavoјčka in zunanje embalaže,
- eni od najmanjših površin zavoјčka in zunanje embalaže in
- nasprotni najmanjši površini zavoјčka in zunanje embalaže.

(4) Na zavoјčkih in zunanji embalaži cigaret so lahko natisnjeni besedilo, ki navaja podatke o proizvajalcu in številu vsebovanih cigaret, črna koda in druga identifikacijska oznaka ali varnostni element.

(5) Minister, pristojen za zdravje, določi podrobnejše pogoje glede videza cigaretnih zavoјčkov in zunanje embalaže cigaret.

19. člen

(videz in vsebina zavoјčkov tobaka za zvijanje)

(1) Zavoјčki tobaka za zvijanje so kvadraste oblike, cilindrične oblike ali v obliki vrečke. Zavoјček tobaka za zvijanje vsebuje najmanj 30 g tobaka.

(2) Zavoјčki in zunanja embalaža tobaka za zvijanje ter notranje površine tovrstne embalaže so barve, določene v predpisu, ki ureja enotno embalažo tobačnih izdelkov. Ovoj, ki prekriva zavoјček tobaka za zvijanje, trak za odpiranje ali kateri koli drugi del embalaže tobaka za zvijanje je barve in videza, določenih v predpisu, ki ureja enotno embalažo tobačnih izdelkov.

(3) Na zavoјčkih in zunanji embalaži tobaka za zvijanje v primeru zavoјčka kvadraste oblike ali zunanjega paketa, ki ni cilindrične oblike, se lahko besedilo, ki navaja znamko in ime vrste tobaka za zvijanje pojavita samo in ne več kot enkrat na vsaki od naslednjih površin:

- sprednji površini zavoјčka in zunanje embalaže,
- eni od najmanjših površin zavoјčka in zunanje embalaže in
- nasprotni najmanjši površini zavoјčka in zunanje embalaže.

(4) V primeru zavoјčka in zunanje embalaže cilindrične oblike se lahko besedilo, ki navaja znamko in ime vrste tobaka pojavita samo in ne več kot enkrat na vsaki od naslednjih površin:

- sprednji površini zavoјčka in zunanje embalaže,
- zadnji površini zavoјčka in zunanje embalaže in
- pokrovu zavoјčka in zunanje embalaže.

(5) V primeru zavoјčka in zunanje embalaže v obliki vrečke se, pod pogojem, da ne prekriva splošnih, sestavljenih zdravstvenih opozoril ali informativnih sporočil, lahko besedilo, ki navaja znamko in ime vrste tobaka pojavita samo in ne več kot enkrat na vsaki od naslednjih površin:

- sprednji površini zavoјčka in zunanje embalaže,
- zadnji površini zavoјčka in zunanje embalaže in
- na notranji strani zavihka.

(6) Na zavoјčkih in zunanji embalaži tobaka za zvijanje so lahko natisnjeni besedilo, ki navaja podatke o proizvajalcu in maso vsebovanega tobaka za zvijanje v gramih, črna koda in druga identifikacijska oznaka ali varnostni element.

(7) Zavojčku ali zunanji embalaži tobaka za ročno zvijanje se lahko priloži cigaretne papirčke in filtre, ki ne smejo biti vidni, preden se embalaža odpre.

(8) Minister, pristojen za zdravje, določi podrobnejše pogoje glede videza zavojčkov tobaka za zvijanje in zunanje embalaže tobaka za zvijanje.

20. člen

(videz cigaret)

(1) Barva ali odtenek, dovoljena na ali za papirček, ohišje, filter ali drug material, ki tvori del cigarete, razen vsebovanega tobaka, je navadna bela s končnim slojem brez sijaja, pri čemer je:

- na cigareti lahko natisnjeno besedilo, ki opredeljuje znamko in ime vrste cigarete, vendar le, če so izpolnjeni vsi podrobnejši pogoji, ki jih določi minister, pristojen za zdravje, in
- papirček ali ovoj, ki obdaja konec cigarete, ki ni namenjen prižiganju, lahko obarvan v odtenku plute.

(2) Minister, pristojen za zdravje, določi podrobnejše pogoje glede videza cigaret.

21. člen

(pravice industrijske lastnine)

Določbe 18., 19. in 20. člena tega zakona ne prepovedujejo registracije znamke v skladu z zakonom, ki ureja pravice industrijske lastnine, in so upravičen razlog za neuporabo znamke.

22. člen

(sledljivost)

(1) Zavojčki tobačnih izdelkov so označeni s posebno identifikacijsko oznako. Za zagotavljanje celovitosti posebne identifikacijske oznake jo je treba natisniti ali pritrditi tako, da se ne da odstraniti, zbrisati, kako drugače poškodovati, da postane neberljiva, prekriti ali prekiniti z davčnimi znamkami, cenovnimi oznakami ali odpiranjem zavojčka.

(2) Na podlagi posebne identifikacijske oznake je mogoče določiti naslednje:

1. datum in kraj proizvodnje;
2. proizvodni obrat;
3. napravo, ki se uporablja za proizvodnjo tobačnih izdelkov;
4. proizvodno izmeno ali trajanje proizvodnje;
5. opis izdelka;
6. namembni maloprodajni trg;
7. predvideno pot pošiljke;
8. uvoznika;
9. dejansko pot pošiljke od proizvodnje do prvega prodajnega mesta, vključno z vsemi skladišči, ki se uporabljajo, datum in naslov pošiljanja ter kraj odhoda in prejemnika;

10. identiteto vseh kupcev od proizvodnje do prvega prodajnega mesta in

11. račun, številko naročila in potrdilo o plačilu vseh nakupov od proizvodnje do prvega prodajnega mesta.

(3) Podatki iz 1. do 8. točke prejšnjega odstavka so del posebne identifikacijske oznake.

(4) Podatki iz 9., 10. in 11. točke drugega odstavka tega člena so dostopni prek povezave, ki omogoča takojšnji elektronski dostop do posebne identifikacijske oznake.

(5) Gospodarski subjekti, vključeni v trgovino s tobačnimi izdelki od proizvajalcev do zadnjega gospodarskega subjekta pred prvo prodajo na prodajnem mestu evidentirajo vnos vseh zavojčkov ter vmesna gibanja in končni iznos zavojčkov iz njihove posesti. To obveznost je mogoče izpolniti z označevanjem in evidentiranjem agregirane embalaže, kot so kartoni, zaboji ali palete, če je še vedno mogoče enoznačno in nedvoumno prepoznavanje in sledenje vseh zavojčkov.

(6) Gospodarski subjekti iz prejšnjega odstavka vodijo evidence vseh opravljenih transakcij.

(7) Proizvajalci tobačnih izdelkov gospodarskim subjektom, vključenim v trgovino s tobačnimi izdelki od proizvajalca do zadnjega gospodarskega subjekta pred prvo prodajo na prodajnem mestu, vključno z uvozniki, skladišči in prevoznimi podjetji, predložijo opremo, potrebno za evidentiranje tobačnih izdelkov, ki so bili kupljeni, prodani, skladiščeni, prepeljani ali kako drugače obravnavani. Oprema omogoča elektronsko odčitavanje in prenos evidentiranih podatkov v pomnilnik iz osmega odstavka tega člena.

(8) Proizvajalci in uvozniki tobačnih izdelkov sklenejo pogodbe o hrambi podatkov iz prvega odstavka tega člena z neodvisno tretjo stranjo za namene gostovanja pomnilnika za shranjevanje teh podatkov. Pomnilnik za shranjevanje podatkov mora biti v EU. Dejavnosti tretje strani spremlja zunanji revizor oziroma revizorka (v nadaljnjem besedilu: revizor), ki ga predlaga in plača proizvajalec tobačnih izdelkov, odobri pa Evropska komisija. Zunanji revizor ministrstvu in Evropski komisiji predloži letno poročilo, v katerem oceni vse kršitve v zvezi z nepravilnostmi glede dostopa. Evropski komisiji, ministrstvu in zunanjemu revizorju se zagotovi popoln dostop do pomnilnikov za shranjevanje podatkov. V ustrezno utemeljenih primerih se proizvajalcem ali uvoznikom tobačnih izdelkov dovoli dostop do shranjenih podatkov. Podatki, ki so poslovna skrivnost so ustrezno zaščiteni v skladu s pravom EU in predpisom, ki ureja gospodarske družbe.

(9) Gospodarski subjekt, vključen v trgovino s tobačnimi izdelki, ne sme spreminjati ali brisati evidentiranih podatkov, razen v primeru napak, pri čemer mora sistem omogočiti revizijsko sled vseh popravkov. Podatki se morajo ustrezno hraniti dve leti od evidentiranja zaradi izvajanja učinkovitega nadzora nad tem zakonom.

(10) Osebni podatki se obdelujejo v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov.

(11) Minister, pristojen za zdravje skupaj z ministrom, pristojnim za finance, določi podrobnejše pogoje glede sledljivosti zavojčkov in embalaže tobačnih izdelkov.

23. člen

(varnostni element)

(1) Zavojčki tobačnih izdelkov, ki so dani na trg, imajo poleg posebne identifikacijske oznake iz prejšnjega člena tudi varnostni element, zaščiten pred nedovoljenimi posegi ter sestavljen iz vidnih in nevidnih elementov. Varnostni element je natisnjen ali pritrjen tako, da se ne da odstraniti, izbrisati, kako drugače poškodovati, da postane neberljiv, prekriti ali prekiniti z davčnimi znamkami, oznakami cene ali drugimi elementi iz tega zakona.

(2) Kot varnostni element se lahko uporabljajo davčni žigi ali nacionalne identifikacijske oznake, če izpolnjujejo zahteve iz prejšnjega odstavka.

(3) Minister, pristojen za zdravje, skupaj z ministrom, pristojnim za finance, določi podrobnejše pogoje glede varnostnega elementa.

III. TOBAK ZA ORALNO UPORABO IN NOVI TOBAČNI IZDELKI

24. člen

(tobak za oralno uporabo)

Dajanje tobaka za oralno uporabo na trg je prepovedano.

25. člen

(obveščanje o novih tobačnih izdelkih)

(1) Proizvajalci in uvozniki novih tobačnih izdelkov NLZOH obvestijo o vsakem novem tobačnem izdelku, ki ga nameravajo dati na trg. Uradno obvestilo se predloži v elektronski obliki šest mesecev pred nameranim dajanjem izdelka na trg. Uradnemu obvestilu se priloži podroben opis novega tobačnega izdelka, navodila za njegovo uporabo ter podatki o sestavinah in emisijah v skladu z 9. členom tega zakona. Proizvajalci in uvozniki novih tobačnih izdelkov uradnemu obvestilu priložijo tudi:

- razpoložljive znanstvene študije o toksičnosti, zasvojljivosti in privlačnosti novega tobačnega izdelka v zvezi z njegovimi sestavinami in emisijami;
- razpoložljive študije, njihove povzetke in tržne raziskave o preferencah različnih potrošniških skupin, vključno z mladimi in trenutnimi kadilci;
- druge razpoložljive in pomembne podatke, vključno z analizo razmerja med tveganji in koristmi izdelka, njegovimi pričakovanimi vplivi na opuščanje uporabe tobaka, njegovimi pričakovanimi vplivi na začetek njegove uporabe in predvidevanji v zvezi z dojemanjem potrošnikov.

(2) Proizvajalci in uvozniki novih tobačnih izdelkov NLZOH pošljejo nove ali posodobljene podatke o študijah in raziskavah ter druge podatke iz prejšnjega odstavka, kadar NLZOH oceni, da je to zaradi spremenjenih razmer potrebno. Od proizvajalcev ali uvoznikov novih tobačnih izdelkov se lahko zahteva, da opravijo dodatne teste ali predložijo dodatne podatke o teh izdelkih.

(3) Minister, pristojen za zdravje, določi podrobnejše pogoje glede obveščanja o novih tobačnih izdelkih.

IV. ELEKTRONSKE CIGARETE IN ZELIŠČNI IZDELKI ZA KAJENJE

26. člen

(elektronske cigarete)

(1) Proizvajalci in uvozniki elektronskih cigaret in posodic za ponovno polnjenje predložijo uradno obvestilo NLZOH o kakršnih koli tovrstnih izdelkih, ki jih nameravajo dati na trg. Uradno obvestilo se predloži elektronsko šest mesecev pred nameranim dajanjem na trg. Za vsako spremembo izdelka se predloži novo uradno obvestilo.

(2) Uradno obvestilo glede na to, ali gre za elektronsko cigareto ali posodico za ponovno polnjenje, vsebuje:

1. ime in kontaktne podatke proizvajalca, odgovorno pravno ali fizično osebo v Republiki Sloveniji in po potrebi uvoznika v Republiko Slovenijo;
2. seznam vseh sestavin tekočine in emisij, ki nastanejo pri njeni uporabi, posebej za vsako znamko in za vsako vrsto, vključno s količinami teh sestavin;
3. toksikološke podatke glede sestavin tekočine in emisij izdelka, tudi ob segrevanju, pri čemer se navedejo učinki na zdravje potrošnikov pri vdihavanju in se upošteva kakršen koli zasvojljivi učinek;
4. podatke o vsebnosti in vnosu nikotina pri uporabi, skladni z navodili proizvajalca;
5. opis komponent izdelka, vključno z mehanizmom za odpiranje in ponovno polnjenje elektronske cigarete ali posodice za ponovno polnjenje;
6. opis postopka izdelave, vključno s tem, ali vključuje serijsko proizvodnjo, in izjavo o tem, da je postopek izdelave v skladu z zahtevami iz tega člena;
7. izjavo o tem, da sta proizvajalec in uvoznik v celoti odgovorna za kakovost in varnost izdelka pri dajanju na trg in pri uporabi, skladni z navodili proizvajalca.

(3) Elektronske cigarete in posodice za polnjenje morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

1. tekočina, ki vsebuje nikotin, se da na trg v temu namenjenih posodicah za ponovno polnjenje s prostornino največ 10 ml. V elektronskih cigaretah za enkratno uporabo ali v polnilih za enkratno uporabo prostornina polnil ali rezervoarjev ne presega 2 ml;
2. tekočina, ki vsebuje nikotin, vsebuje največ 20 mg/ml nikotina;
3. tekočina, ki vsebuje nikotin, ne vsebuje dodatkov iz prvega odstavka 12. člena tega zakona;
4. pri izdelavi tekočine, ki vsebuje nikotin, se uporabljajo le čiste sestavine. V tekočini, ki vsebuje nikotin, so snovi, razen sestavin iz 2. točke drugega odstavka tega člena, le v sledih, če so take sledi med izdelavo neizogibne s tehničnega vidika;
5. v tekočini se z izjemo nikotina uporabljajo le sestavine, ki v segreti ali nesegeti obliki ne predstavljajo tveganja za zdravje ljudi;
6. elektronske cigarete nikotin dovajajo enakomerno ob uporabi, skladni z navodili proizvajalca;
7. elektronskih cigaret in posodic za ponovno polnjenje ne morejo uporabljati otroci, so zaščitene pred nedovoljenimi posegi, lomljenjem in puščenjem ter imajo mehanizem, ki zagotavlja ponovno polnjenje brez puščenja.

(4) Zavojčki elektronskih cigaret in posodice za ponovno polnjenje vključujejo navodilo za uporabo s podatki o:

1. navodilih za uporabo in shranjevanje izdelka, vključno z navedbo, da se uporaba izdelka odsvetuje mladim in nekadilcem oziroma nekadilkam (v nadaljnjem besedilu: nekadilci) ;
2. kontraindikacijah;
3. opozorilih za posebne rizične skupine;

4. morebitnih neželenih učinkih;
5. zasvojljivosti in toksičnosti ter
6. kontaktnih podatkih proizvajalca ali uvoznika in o kontaktni pravni ali fizični osebi v Republiki Sloveniji.

(5) Zavojčki in zunanja embalaža elektronskih cigaret in posodic za ponovno polnjenje:

1. vključujejo seznam vseh sestavin izdelka v vrstnem redu, padajočem glede na težo, navedbo vsebnosti nikotina v izdelku in dovajanje na odmerek, številko serije in priporočilo, naj se izdelek hrani izven dosega otrok;
2. ne glede na prejšnjo alinejo ne vsebujejo elementov ali značilnosti iz 17. člena tega zakona, razen iz prve in tretje alineje glede podatkov o vsebnosti nikotina in aromatičnih snovi ter navajajo naslednje zdravstveno opozorilo:

»Izdelek vsebuje nikotin, ki povzroča hudo zasvojenost. Nekadilcem se uporaba odsvetuje.«;

- zdravstvena opozorila ustrezajo zahtevam iz drugega in tretjega odstavka 16. člena tega zakona.

(6) Proizvajalci in uvozniki elektronskih cigaret in posodic za ponovno polnjenje NLZOH vsako leto predložijo:

- celovite podatke o obsegu prodaje, posebej za vsako znamko in posebej za vsako vrsto izdelka,
- podatke o prednostnih izbirah različnih skupin potrošnikov, vključno z mladimi, nekadilci in glavnimi vrstami obstoječih uporabnikov,
- načine prodaje izdelka in
- povzetke vseh raziskav trga, ki so jih izvedli v zvezi z navedenim, ter prevode teh besedil v angleščino.

(7) Nacionalni inštitut za javno zdravje (v nadaljnjem besedilu: NIJZ) spremlja razvoj trga elektronskih cigaret in trga posodic za ponovno polnjenje, vključno z vsemi dokazi v zvezi s tem, da so lahko prvi izdelek, ki vodi v zasvojenost z nikotinom in poznejšo uporabo tobaka med mladimi in nekadilci.

(8) Podatki iz drugega odstavka tega člena se objavijo na spletni strani NLZOH. Pri dajanju teh podatkov na voljo javnosti se ustrezno upošteva potreba po varovanju poslovnih skrivnosti.

(9) Proizvajalci, uvozniki in distributerji oziroma distributerke (v nadaljnjem besedilu: distributerji) elektronskih cigaret in posodic za ponovno polnjenje vzpostavijo in vzdržujejo sistem zbiranja podatkov o vseh domnevnih škodljivih učinkih na zdravje ljudi ter zbrane podatke posredujejo Zdravstvenemu inšpektoratu Republike Slovenije.

(10) Če kateri koli od gospodarskih subjektov iz prejšnjega odstavka meni ali lahko upravičeno sumi, da elektronske cigarete ali posodice za ponovno polnjenje v njegovi posesti, ki naj bi se dale na trg ali so dane na trg, niso varne ali kakovostne ali kakor koli drugače niso v skladu s tem zakonom, nemudoma sprejme ukrepe, ki so potrebni, da bi zadevni izdelek ustrezno uskladili s tem zakonom ali ga po potrebi umaknili oziroma odpoklicali. V tem primeru gospodarski subjekt tudi nemudoma obvesti organe, ki izvajajo nadzor nad izvajanjem tega zakona, pri čemer navede podrobnosti o tveganjih za zdravje ljudi ter varnost vseh sprejetih ukrepov iz tega odstavka in njihove rezultate.

(11) Gospodarski subjekti iz devetega odstavka tega člena na zahtevo Zdravstvenega inšpektorata

Republike Slovenije temu posredujejo dodatne podatke o varnostnih in kakovostnih vidikih ali drugih škodljivih učinkih elektronskih cigaret ali posodic za ponovno polnjenje.

(12) Če elektronske cigarete in posodice za ponovno polnjenje izpolnjujejo zahteve iz tega člena, NLZOH pa ugotovi ali lahko upravičeno sumi, da bi določena elektronska cigareta ali posodica za ponovno polnjenje ali posamezna vrsta teh lahko predstavljala resno tveganje za zdravje ljudi, o tem nemudoma obvesti Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije.

(13) NLZOH lahko proizvajalcem in uvoznikom elektronskih cigaret in posodic za ponovno polnjenje zaračuna pristojbine za prejemanje, obravnavo in analiziranje podatkov, ki se jim predložijo.

(14) Minister, pristojen za zdravje, določi podrobnejše pogoje glede uradnega obvestila za elektronske cigarete in posodice za ponovno polnjenje iz prvega odstavka tega člena in ostale pogoje, ki jih morajo izpolnjevati elektronske cigarete in posodice za ponovno polnjenje iz tega člena.

27. člen

(zeliščni izdelki za kajenje)

(1) Na vsakem zavojčku in zunanji embalaži zeliščnega izdelka za kajenje se navede naslednje zdravstveno opozorilo:

»Kajenje tega izdelka škoduje zdravju.«.

(2) Zdravstveno opozorilo iz prejšnjega odstavka se prikaže na sprednji in zadnji zunanji površini zavojčka in zunanji embalaži.

(3) Zdravstveno opozorilo mora izpolnjevati zahteve iz sedmega odstavka 14. člena tega zakona ter pokrivati 30 odstotkov ustrezne površine zavojčka in zunanje embalaže.

(4) Zavojčki in zunanja embalaža zeliščnih izdelkov za kajenje ne smejo vsebovati elementov ali značilnosti iz prve, druge in četrte alineje prvega odstavka 17. člena tega zakona ter navedb, da izdelek ne vsebuje dodatkov ali aromatičnih snovi.

28. člen

(poročanje o sestavinah zeliščnih izdelkov za kajenje)

(1) Proizvajalci in uvozniki zeliščnih izdelkov za kajenje NLZOH predložijo seznam vseh sestavin in njihove količine, uporabljene pri izdelavi teh izdelkov, posebej za vsako znamko in za vsako vrsto. Uradno obvestilo se predloži elektronsko šest mesecev pred nameranim dajanjem na trg novega ali spremenjenega zeliščnega izdelka za kajenje. Proizvajalci ali uvozniki zeliščnih izdelkov obvestijo NLZOH, če se sestava izdelka tako spremeni, da vpliva na podatke, predložene na podlagi tega člena.

(2) Podatki iz prejšnjega odstavka se objavijo na spletni strani NLZOH. Pri dajanju teh podatkov na voljo javnosti se ustrezno upošteva potreba po varovanju poslovnih skrivnosti.

(3) Minister, pristojen za zdravje, določi podrobnejše pogoje glede poročanja o sestavinah zeliščnih izdelkov za kajenje.

V. OGLAŠEVANJE, PROMOCIJA, SPONZORIRANJE IN PRODAJA

29. člen

(oglaševanje)

(1) Prepovedano je vsako doniranje ali sponzoriranje dogodka, dejavnosti ali posameznika ter kakršno koli posredno in neposredno oglaševanje in promocija tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, tudi prek storitev informacijske družbe.

(2) Za neposredno oglaševanje tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov se šteje razstavljanje posameznih izdelkov na prodajnih mestih. Prodajalci morajo vse te izdelke shranjevati tako, da javnosti niso niti vidni niti dostopni. Na vsakem prodajnem mestu mora biti na vidnem mestu, v velikosti največ A4 formata (210 x 297 mm), objavljen podatek, da se na tem mestu prodajajo izdelki iz prejšnjega odstavka. Prepovedana so promocijska darila, darilni boni, znamkice in kuponi za popust ali kakršne koli druge podobne ponudbe v povezavi z nakupom tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov. Prepovedano je spodbujanje prodaje tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov.

(3) Za posredno oglaševanje tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov se šteje prikazovanje znamk in drugih znakov za označevanje teh izdelkov na predmetih, ki po tem zakonu niso tobak, tobačni izdelki ali povezani izdelki. Za posredno oglaševanje se šteje tudi brezplačno ponujanje tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov na javnih mestih in v javnih prostorih.

(4) Za posredno oglaševanje šteje, kadar se znamka, znak, logotip, trgovska oznaka ali katera koli druga posebnost, vključno s posebnimi barvnimi kombinacijami tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov povezuje z drugim izdelkom ali storitvijo tako, da se utegne ta izdelek ali storitev povezati s tobakom, tobačnimi izdelki in povezanimi izdelki.

(5) Za posredno oglaševanje šteje tudi, kadar se znamka, znak, logotip, trgovske oznake ali kakršna koli druga posebnost, vključno s posebnimi barvnimi kombinacijami drugega izdelka ali storitve povezuje s tobakom, tobačnim izdelkom ali povezanim izdelkom ter družbo, ki te izdelke proizvaja.

(6) Prepovedano je oglaševanje izdelkov, ki bi s svojim videzom in namenom uporabe lahko spodbujali k potrošnji tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov.

(7) Prepovedano je prikazovanje ali uporaba tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov na televiziji in v okviru javnih nastopov, razen v filmih, nadaljevankah in nanizankah.

(8) Objavljanje podatkov o kakovosti in drugih lastnostih tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov v strokovnih knjigah ter revijah in publikacijah, ki so namenjene izključno obveščanju proizvajalcev in prodajalcev teh izdelkov in je njihovo razširjanje omejeno na te osebe ali podjetja, se ne šteje za oglaševanje po določbah tega člena.

30. člen

(prepoved prodaje)

(1) Prepovedana je prodaja tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov osebam, mlajšim od 18 let. Teh izdelkov ne smejo prodajati osebe, mlajše od 18 let.

(2) Prepoved prodaje izdelkov iz prejšnjega odstavka osebam, mlajšim od 18 let, je na prodajnih mestih teh izdelkov objavljena na vidnem mestu.

(3) Prepovedana je prodaja tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov iz avtomatskih naprav. Prepovedana je prodaja tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, ki omogoča neposredno dostopnost teh izdelkov. Prepovedana je prodaja tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov s prodajnih mest, ki se lahko premikajo, pri čemer kioski, postavljeni v skladu z določbami predpisov lokalnih skupnosti, ne štejejo za premična prodajna mesta po tem zakonu.

(4) Prepovedana je prodaja posameznih cigaret, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov zunaj izvirne

embalaže proizvajalca.

(5) Prepovedano je dajanje na trg tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov prek interneta, telekomunikacij ali katere koli druge razvijajoče se tehnologije ali čezmejna prodaja na daljavo.

(6) Prepovedana je proizvodnja, dajanje na trg ali čezmejna prodaja na daljavo sladkarij, prigrizkov, igrač ali drugih predmetov v obliki tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, namenjenih otrokom in mladostnikom.

31. člen

(starostna omejitev)

Prodajalec od vsake osebe, ki kupuje tobak, tobačne izdelke in povezane izdelke, za katero domneva, da še ni stara 18 let, zahteva, da izkaže svojo starost z javno listino. Če oseba to odkloni, ji tobačnega ali povezanega izdelka ne sme prodati.

VI. DOVOLJENJE ZA PRODAJO TOBAKA, TOBAČNIH IZDELKOV IN POVEZANIH IZDELKOV

32. člen

(dovoljenje)

(1) Tobak, tobačne izdelke in povezane izdelke lahko prodaja, kdor ima dovoljenje za prodajo v poslovnem prostoru, navedenem v dovoljenju (v nadaljnjem besedilu: dovoljenje).

(2) Dovoljenje izda ministrstvo.

(3) Dovoljenje se izda za posamezen poslovni prostor, v katerem se stalno, občasno ali začasno izdajajo računi za dobave tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, ter je vezano na samostojnega podjetnika posameznika oziroma samostojno podjetnico posameznico (v nadaljnjem besedilu: samostojni podjetnik posameznik) oziroma pravno osebo (v nadaljnjem besedilu: poslovni subjekt), ki ima registrirano dejavnost prodaje tovrstnih izdelkov v tem poslovnem prostoru.

(4) Dovoljenje velja pet let od dneva izdaje z možnostjo podaljšanja, vsakokrat za pet let.

(5) Dovoljenje je označeno z identifikacijsko številko, datumom veljavnosti, imenom oziroma firmo poslovnega subjekta ter naslovom poslovnega prostora, za katerega je bilo izdano.

33. člen

(vloga)

(1) Vlogo za pridobitev ali podaljšanje dovoljenja vložijo poslovni subjekt za vsak poslovni prostor na elektronski način pri ministrstvu.

(2) Vloga iz prejšnjega odstavka vsebuje ime oziroma firmo poslovnega subjekta, ime odgovorne osebe poslovnega subjekta, davčno številko poslovnega subjekta, matično številko poslovne enote in naslov poslovnega prostora, v katerem se prodajajo tobak, tobačni izdelki in povezani izdelki.

(3) Za vodenje upravnega postopka in izdajo odločbe se zaračuna upravna taksa v skladu s predpisom, ki ureja upravne takse.

34. člen

(izdaja dovoljenja, podatki na dovoljenju in vidnost dovoljenja)

(1) Ministrstvo na podlagi vloge iz prejšnjega člena na posebnem obrazcu izda dovoljenje, s katerim dovoli prodajo tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov poslovnemu subjektu za določen poslovni prostor.

(2) Zoper odločbo, s katero se ne dovoli prodaje tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, ni pritožbe, dovoljen pa je upravni spor.

(3) Dovoljenje je v poslovnem prostoru vidno razstavljeno.

(4) Minister, pristojen za zdravje, določi podrobnejše pogoje glede postopka in načina elektronske oddaje vloge iz 33. člena in izdaje dovoljenja iz prvega odstavka tega člena.

35. člen

(register poslovnih prostorov, v katerih se prodaja tobak, tobačni izdelki in povezani izdelki)

(1) Ministrstvo za namen nadzora nad prodajo tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov vodi, upravlja in vzdržuje register poslovnih prostorov, v katerih se prodaja tobak, tobačni izdelki in povezani izdelki (v nadaljnjem besedilu: register), v katerega vpisuje naslednje podatke:

1. ime oziroma firmo poslovnega subjekta, odgovorno osebo poslovnega subjekta in naslov poslovnega prostora, za katerega se izdaja dovoljenje,
2. naslov poslovnega prostora,
3. identifikacijsko številko dovoljenja,
4. datum veljavnosti dovoljenja in
5. kršitve prodaje tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov v skladu s tem zakonom.
- 6.

(2) Podatki iz 1. in 5. točke prejšnjega odstavka niso javni.

(3) Tržni inšpektorat Republike Slovenije in Finančna uprava Republike Slovenije imata za namen inšpekcijskega nadzora po določbah tega zakona dostop do registra.

(4) Register je v delu, ki se nanaša na javno dostopne podatke, objavljen na spletni strani ministrstva.

(5) Za potrebe vzpostavitve in delovanja registra ministrstvo brezplačno dostopa do podatkov v evidenci Poslovnega registra Republike Slovenije Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve.

36. člen

(prenos dovoljenja in sprememba podatkov)

(1) Dovoljenje ni prenosljivo.

(2) Spremembo podatkov o naslovu poslovnega prostora, v katerem se stalno, občasno ali začasno izdajajo računi za dobavo tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, poslovni subjekt ministrstvu javi v 15 dneh od nastanka spremembe.

(3) Sprememba iz prejšnjega odstavka velja do izteka veljavnosti dovoljenja in se vpiše v register.

37. člen

(pogoji za podaljšanje dovoljenja)

Pred podaljšanjem dovoljenja ministrstvo preveri, če:

- je imetnik oziroma imetnica (v nadaljnjem besedilu: imetnik) dovoljenja ali odgovorna oseba imetnika dovoljenja s pravnomočno odločbo sankcionirana zaradi kršitev določb 29. ali 30. člena tega zakona, storjenih v poslovnem prostoru, za katerega je vložena vloga za podaljšanje dovoljenja in
- je v trenutku vložitve imetniku dovoljenja za poslovni prostor, za katerega je vložena vloga za podaljšanje dovoljenja, izrečena prepoved prodaje tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov.

38. člen

(začasni ali trajni odvzem dovoljenja)

(1) Ministrstvo poslovnemu subjektu prepove prodajo tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, če je:

- bil s pravnomočno odločbo sankcioniran zaradi kršitev določb 29. ali 30. člena tega zakona, storjenih v poslovnem prostoru, za katerega je bilo izdano dovoljenje,
- bilo dovoljenje izdano ali podaljšano na podlagi nepravilnih ali zavajajočih podatkov, ki jih je poslovni subjekt navedel v svoji vlogi za pridobitev oziroma podaljšanje dovoljenja.

(2) Tržni inšpektorat Republike Slovenije po pravnomočnosti odločbe iz prve alineje prejšnjega odstavka podatek o kršitelju oziroma kršiteljici (v nadaljnjem besedilu: kršitelj) in kršitvi posreduje ministrstvu, ki je pristojno za vnos teh podatkov v register.

(3) Ministrstvo lahko poslovnemu subjektu za določen poslovni prostor začasno prepove prodajo tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov glede na ugotovljene kršitve iz 1. alineje prvega odstavka tega člena. Začasni odvzem dovoljenja za prodajo in prepoved ponovne pridobitve dovoljenja traja šest mesecev.

(4) Če je bila poslovnemu subjektu za določen poslovni prostor že izrečena prepoved prodaje, se mu ob ugotovljeni ponovni kršitvi iz 1. alineje prvega odstavka tega člena odvzame dovoljenje za prodajo in prepove ponovna pridobitev dovoljenja v obdobju treh let.

(5) Če je bila poslovnemu subjektu za določen poslovni prostor že dvakrat izrečena prepoved prodaje, se mu ob ugotovljeni ponovni kršitvi iz 1. alineje prvega odstavka tega člena trajno odvzame dovoljenje za prodajo in prepove ponovna pridobitev dovoljenja.

(6) Med prepovedjo prodaje tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov poslovni subjekt ne more podaljšati veljavnosti ali podati vloge za izdajo novega dovoljenja za poslovni prostor, za katerega je bila izrečena prepoved prodaje tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov.

(7) Če poslovni subjekt prodaja tobak, tobačne izdelke in povezane izdelke v poslovnem prostoru brez veljavnega dovoljenja, trajno izgubi pravico do pridobitve dovoljenja za ta poslovni prostor.

(8) Tržni inšpektorat Republike Slovenije in Finančna uprava Republike Slovenije po pravnomočnosti odločbe iz prejšnjega odstavka podatek o kršitelju oziroma kršiteljici (v nadaljnjem besedilu: kršitelj) in kršitvi posreduje ministrstvu, ki je pristojno za vnos teh podatkov v register.

VII. PREPOVED KAJENJA IN KADILNICE

39. člen

(prepoved kajenja)

(1) Prepovedano je kajenje oziroma uporaba tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, razen tobaka za žvečenje in tobaka za njuhanje, v vseh zaprtih javnih in delovnih prostorih ter v zasebnih vozilih v navzočnosti mladoletnih oseb.

(2) Kajenje oziroma uporaba tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, razen tobaka za žvečenje in tobaka za njuhanje, je prepovedana tudi v prostorih, ki se po tem zakonu ne štejejo za zaprte prostore, če so del pripadajočih funkcionalnih zemljišč objektov, v katerih se opravlja dejavnost vzgoje ali izobraževanja.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek je kajenje oziroma uporaba tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov dovoljena:

- v posebej za kadilce določenih prostorih v nastanitvenih obratih in pri drugih ponudnikih nočitev;
- v domovih za ostarele in zaporih v prostorih, ki niso namenjeni skupni rabi, kadar v njih bivajo samo kadilci;
- v posebej za kadilce določenih prostorih v psihiatričnih bolnišnicah in v posebej za kadilce določenih prostorih drugih izvajalcev zdravstvene obravnave oseb z duševno motnjo;
- v kadilnicah.

(4) Kadilnice niso dovoljene v prostorih, v katerih se opravlja zdravstvena dejavnost, dejavnost vzgoje ali dejavnost izobraževanja.

(5) Upoštevanje prepovedi kajenja oziroma uporabe tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov zagotovi lastnik, najemnik ali upravitelj prostorov, v katerih je kajenje prepovedano.

40. člen

(kadilnica)

(1) Kadilnica mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- prostor mora biti urejen tako, da iz njega ni mogoč pretok s tobačnim dimom onesnaženega zraka v drug prostor;
- prostor ne sme biti namenjen prehodu v druge prostore in ne sme presegati več kot 20 odstotkov skupne površine javnega ali delovnega prostora;
- prostor mora biti namenjen izključno kajenju, strežba hrane in pijače v prostoru ni dovoljena;
- v prostor se ne sme vnašati hrane in pijače.

(2) Minister, pristojen za zdravje, določi podrobnejše pogoje, ki jih mora izpolnjevati kadilnica.

VIII. TOBAČNI SKLAD

41. člen

(ustanovitev tobačnega sklada, viri in namen)

(1) Ministrstvo upravlja s tobačnim sklado (v nadaljnjem besedilu:sklad), ki se ustanovi za nedoločen čas kot proračunski sklad v skladu z zakonom, ki ureja proračun.

(2) Viri sklada so namenski prejemki proračuna in so sredstva od prodaje tobačnih izdelkov, in sicer 50 centov od vsakega prodanega zavoja cigaret in 50 centov od vsakega 30 g prodanega tobaka za zvijanje. Ta sredstva se zbirajo na posebnem računu, podračunu proračunskega sklada pri ministrstvu ločeno od drugih proračunskih sredstev.

(3) Sredstva sklada so namenjena financiranju:

– preventivnih programov varovanja in krepitev zdravja ter spodbujanja zdravega načina življenja in vrednotenju teh programov,

- plač in nadomestil zdravnikov pripravnikov oziroma zdravnic pripravnic in sekundarijev, ki so državljani držav članic EU, ter plač in nadomestil pripravnikov oziroma pripravnic zdravstvenih poklicev,

– izobraževanja izvajalcev oziroma izvajalk (v nadaljnjem besedilu: izvajalci) preventivnih programov in programov opuščanja kajenja.

IX. NADZOR

42. člen

(nadzorni in prekrškovni organi)

(1) Nadzor nad izvajanjem tega zakona opravljajo Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije, Inšpektorat Republike Slovenije za delo, Tržni inšpektorat Republike Slovenije in Finančna uprava Republike Slovenije.

(2) Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije opravlja nadzor nad:

1. emisijami katrana, nikotina in ogljikovega monoksida iz cigaret iz 7. člena tega zakona;
2. prepovedjo dajanja na trg tobačnih izdelkov z značilno aromo iz 11. člena tega zakona;
3. prepovedjo dajanja na trg tobačnih izdelkov, ki vsebujejo dodatke iz 12. člena tega zakona;
4. poročanjem in obveščanjem proizvajalcev in uvoznikov o sestavinah in emisijah tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov v skladu z 9., 10. in 25. členom, prvim, drugim in šestim odstavkom 26. člena ter 28. členom tega zakona;
5. obveznostmi, ki jih morajo izpolnjevati proizvajalci, uvozniki in distributerji elektronskih cigaret iz devetega, desetega in enajstega odstavka 26. člena tega zakona in pogoji, ki jih morajo izpolnjevati elektronske cigarete iz tretjega odstavka 26. člena tega zakona;
6. prepovedjo kajenja oziroma uporabe tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, razen tobaka za žvečenje in tobaka za njuhanje, v javnih prostorih iz 39. člena tega zakona;
7. pogoji, ki jih morajo izpolnjevati kadilnice v javnih prostorih iz 40. člena tega zakona;
8. posamezniki, ki v javnih prostorih ne upoštevajo prepovedi vnosa hrane ali pijače v kadilnice iz 40. člena tega zakona.

(3) Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije na podlagi lastnih ugotovitev ali ugotovitev NLZOH, da se tobak, tobačni izdelki in povezani izdelki proizvajajo in prodajajo v nasprotju s 7., 8., 11. in 12. členom tega zakona, z odločbo prepove proizvodnjo in prodajo teh izdelkov ter odredi njihovo odstranitev iz proizvodnje in prodaje.

(4) Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije na podlagi ugotovitev NLZOH, da za določeno znamko in vrsto tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov njihovi proizvajalci in uvozniki ne izpolnjujejo obveznosti poročanja ali obveščanja o izdelkih iz 9., 10., 25., 26. in 28. člena tega zakona, z odločbo prepove prodajo teh izdelkov in odredi njihovo odstranitev iz prodaje.

(5) Na zahtevo Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije lahko NLZOH opravlja laboratorijska preskušanja tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov. Pravne in fizične osebe, ki dajejo na trg tobak, tobačne izdelke in povezane izdelke, morajo dati pristojnemu inšpektorju oziroma inšpektorici (v nadaljnjem besedilu: inšpektor) brezplačno na razpolago vzorec takšnega izdelka. Če se z laboratorijskim preskušanjem ugotovi, da odvzeti vzorec v postopku opravljanja nadzora ni v skladu z določbami tega zakona, stroške laboratorijskega preskušanja nosi pravna ali fizična oseba, pri kateri je bil vzorec odvzet.

(6) Inšpektorat Republike Slovenije za delo opravlja nadzor nad:

1. prepovedjo kajenja oziroma uporabe tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, razen tobaka za žvečenje in tobaka za njuhanje, v delovnih prostorih iz 39. člena tega zakona;
2. posamezniki, ki ne upoštevajo prepovedi kajenja oziroma uporabe tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, razen tobaka za žvečenje in tobaka za njuhanje, v delovnih prostorih iz 39. člena tega zakona;
3. pogoji, ki jih morajo izpolnjevati kadilnice v delovnih prostorih iz 40. člena tega zakona;
4. posamezniki, ki v delovnih prostorih ne upoštevajo prepovedi vnosa hrane ali pijače v kadilnice iz 40. člena tega zakona.

(7) Tržni inšpektorat Republike Slovenije opravlja nadzor nad:

1. pogoji, ki jih morajo izpolnjevati tobak in tobačni izdelki iz 13. do 20. člena tega zakona;
2. prepovedjo dajanja na trg tobaka za oralno uporabo iz 24. člena tega zakona;
3. pogoji, ki jih morajo izpolnjevati elektronske cigarete iz četrtega in petega odstavka 26. člena tega zakona;
4. pogoji, ki jih morajo izpolnjevati zeliščni izdelki za kajenje iz 27. člena tega zakona;
5. prepovedjo sponzoriranja in oglaševanja tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov iz 29. člena tega zakona;
6. prepovedjo prodaje iz 30. in 31. člena tega zakona;
7. prodajo tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov brez dovoljenja iz 32. člena tega zakona in vidnostjo dovoljenja v poslovnem prostoru iz tretjega odstavka 34. člena tega zakona.

(8) Finančna uprava Republike Slovenije opravlja nadzor nad pogoji, določenimi v 22. in 23. členu tega zakona, ki jih morajo izpolnjevati tobak in tobačni izdelki, ter prodajo tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov brez dovoljenja iz 32. člena tega zakona.

(9) Če Tržni inšpektorat Republike Slovenije ugotovi, da se tobak in tobačni izdelki prodajajo in proizvajajo v nasprotju s 13. do 20. členom tega zakona ali brez veljavnega dovoljenja iz 32. člena tega zakona, z odločbo prepove prodajo in proizvodnjo teh izdelkov ter odredi njihovo odstranitev iz proizvodnje in prodaje.

(10) Če Finančna uprava Republike Slovenije ugotovi, da se tobak in tobačni izdelki prodajajo in proizvajajo brez identifikacijske oznake ali varnostnega elementa iz 22. oziroma 23. člena tega zakona ali brez veljavnega dovoljenja iz 32. člena tega zakona, z odločbo prepove prodajo in proizvodnjo teh izdelkov ter odredi njihovo odstranitev iz proizvodnje in prodaje.

(11) Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije na podlagi prejetega obvestila iz dvanajstega odstavka 26. člena tega zakona sprejme ustrezne začasne ukrepe za zaščito zdravja ljudi, ki vključujejo prepoved prodaje določenega izdelka ali umik določenega izdelka s trga.

(12) Če pristojni inšpekcijski organ ugotovi, da se elektronske cigarete in zeliščni izdelki prodajajo in proizvajajo v nasprotju s 26. in 27. členom tega zakona ali brez veljavnega dovoljenja iz 32. člena tega zakona, z odločbo prepove prodajo in proizvodnjo teh izdelkov ter odredi njihovo odstranitev iz proizvodnje in prodaje.

(13) Če Tržni inšpektorat Republike Slovenije ugotovi, da se tobak, tobačni izdelki in povezani izdelki sponzorirajo in oglašujejo v nasprotju z 29. členom tega zakona, tako sponzoriranje ali oglaševanje z odločbo prepove. Za izvršitev odločbe odredi takojšnjo odstranitev oglasnega materiala na stroške pravne osebe oziroma posameznika, ki stori prekršek v zvezi z 29. členom tega zakona.

(14) Če pristojni inšpekcijski organ ugotovi, da kadielnica ne izpolnjuje pogojev iz 40. člena tega zakona, z odločbo prepove uporabo kadielnice do odprave kršitve.

(15) Pristojni inšpektor lahko pri opravljanju nadzora nad prepovedjo prodaje tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov osebam, mlajšim od 18 let, iz prvega odstavka 30. člena tega zakona sodeluje z osebo, mlajšo od 18 let. Za sodelovanje mladoletne osebe je treba pridobiti predhodno pisno soglasje njenih staršev oziroma skrbnikov.

X. KAZENSKÉ DOLOČBE

43. člen

(kršitve)

(1) Z globo od 4.000 do 33.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba:

1. če daje na trg ali proizvaja cigarete, ki vsebujejo večje vsebnosti katrana, nikotina in ogljikovega monoksida, kot je določeno v 7. členu tega zakona;

2. če daje na trg tobačne izdelke, za katere ni izpolnjena obveznost poročanja o sestavinah in emisijah teh izdelkov (9. in 10. člen);

3. če daje na trg tobačne izdelke z značilno aromo (11. člen) ali z dodatki iz prvega in tretjega odstavka 12. člena tega zakona ali če daje na trg tobačne izdelke, ki vsebujejo aromatične snovi v kateri koli od njihovih komponent (drugi odstavek 12. člena);

4. če daje na trg tobačne izdelke in brezdimne tobačne izdelke, ki ne izpolnjujejo pogojev glede označevanja, embalaže, splošnih opozoril, informativnih sporočil in sestavljenih zdravstvenih opozoril (13., 14., 15. in 16. člen);

5. če daje na trg tobačne izdelke, katerih označevanje ali zunanja embalaža sta v nasprotju z določbami 18. člena tega zakona;
6. če daje na trg cigaretne zavojčke in zunanjo embalažo cigaret, katerih videz in vsebina nasprotujeta določbam 18. člena tega zakona;
7. če daje na trg zavojčke tobaka za zvijanje in zunanjo embalažo tobaka za zvijanje, katerih videz in vsebina nasprotujeta določbam 19. člena tega zakona;
8. če daje na trg cigarete, katerih videz nasprotuje določbam 20. člena tega zakona;
9. če ne omogoča takojšnje dostopnosti do posebne identifikacijske oznake (četrti odstavek 22. člena);
10. če ne evidentira vnosa vseh zavojčkov ter vmesnih gibanj in končnega iznosa zavojčkov iz svoje posesti na način, ki omogoča enoznačno in nedvoumno prepoznavanje ter sledenje vseh zavojčkov (peti odstavek 22. člena);
11. če ne vodi evidenc vseh opravljenih transakcij (šesti odstavek 22. člena);
12. če gospodarskim subjektom, vključenim v trgovino s tobačnimi izdelki od proizvajalca do zadnjega gospodarskega subjekta pred prvo prodajo na prodajnem mestu, vključno z uvozniki, skladišči in prevoznimi podjetji, ne predloži opreme za evidentiranje tobačnih izdelkov ali če predložena oprema ne omogoča elektronskega odčitavanja in nedvoumnega prepoznavanja ter sledenja vseh zavojčkov (sedmi odstavek 22. člena);
13. če spreminja ali briše evidentirane podatke ali jih ne hrani ustrezno za izvajanje učinkovitega nadzora nad tem zakonom (deveti odstavek 22. člena);
14. če daje na trg tobačne izdelke brez identifikacijske oznake ali brez varnostnega elementa, če identifikacijska oznaka ni celovita ali če varnostni element ne izpolnjuje zahtevanih tehničnih standardov (prvi do tretji odstavek 22. člena in 23. člen);
15. če daje na trg tobak za oralno uporabo (24. člen);
16. če NLZOH ne obvesti o novih tobačnih izdelkih (25. člen);
17. če daje na trg elektronske cigarete v nasprotju s 26. členom tega zakona;
18. če proizvajalec, uvoznik in distributer elektronskih cigaret ne izpolnjuje obveznosti iz devetega, desetega in enajstega odstavka 26. člena tega zakona;
19. če daje na trg zeliščni izdelek za kajenje v nasprotju s 27. členom tega zakona;
20. če ne poroča o sestavinah zeliščnih izdelkov za kajenje v skladu z 28. členom tega zakona;
21. če donira ali sponzorira dogodek, dejavnosti ali posameznika ter posredno ali neposredno oglašuje in promovira tobačne izdelke in povezane izdelke (29. člen);
22. če prikazuje ali uporablja tobak, tobačne izdelke in povezane izdelke na televiziji ter v okviru javnih nastopov (sedmi odstavek 29. člena);
23. če prodaja tobak, tobačne izdelke in povezane izdelke osebam, mlajšim od 18 let, ali če prepovedi prodaje v predpisani velikosti ne objavi na vidnem mestu ali če prodaja tobačne izdelke oseba, mlajša od 18 let (prvi in drugi odstavek 30. člena);

24. če daje na trg tobak, tobačne izdelke in povezane izdelke v nasprotju s tretjim odstavkom 30. člena tega zakona;

25. če daje na trg tobak, tobačne izdelke in povezane izdelke zunaj izvirne embalaže proizvajalca (četrti odstavek 30. člena);

26. če daje na trg ali čezmejno prodaja na daljavo tobak, tobačne izdelke in povezane izdelke prek interneta, telekomunikacij in druge razvijajoče se tehnologije (peti odstavek 30. člena);

27. če daje na trg ali čezmejno prodaja na daljavo sladkarije, prigrizke, igrače ali druge predmete v obliki tobačnih izdelkov (šesti odstavek 30. člena);

28. če na prodajnem mestu vidno ne razstavi dovoljenja za prodajo tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov (tretji odstavek 34. člena);

29. če ne zagotovi spoštovanja prepovedi kajenja oziroma uporabe tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, razen tobaka za žvečenje in tobaka za njuhanje, v zaprtih javnih in delovnih prostorih (39. člen);

30. če kadihnice ne ustrezajo pogojem iz 40. člena tega zakona.

(2) Z globo od 800 do 2.000 evrov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost in odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika.

(3) Z globo od 1.600 do 8.000 evrov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(4) Za prekrške iz 1., 3., 4. do 8., 15., 17. in 19. Točke prvega odstavka tega člena se poleg globe izreče tudi varstveni ukrep obveznega odvzema tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, ki so predmet prekrška.

(5) Z globo 50.000 evrov se kaznuje pravna oseba in samostojni podjetnik posameznik, ki prodaja tobačne izdelke in povezane izdelke brez dovoljenja.

(6) Z globo 10.000 evrov se kaznuje odgovorna oseba pravne osebe in odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, ki prodaja tobačne izdelke in povezane izdelke brez dovoljenja.

44. člen

(kršitve posameznikov)

Z globo 125 evrov se kaznuje posameznik:

- če brezplačno ponuja tobak, tobačne izdelke in povezane izdelke na javnem mestu in v javnih prostorih (tretji odstavek 29. člena);
- če kadi oziroma uporablja tobak, tobačne izdelke in povezane izdelke v javnih in delovnih prostorih, kjer je to prepovedano (39. člen);
- če v kadihnice vnaša hrano ali pijačo (prvi odstavek 40. člena).

XI. PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

45. člen

(prehodne določbe)

Ne glede na določbe tega zakona je do 20. maja 2017 na trg dovoljeno dajanje naslednjih izdelkov:

- tobačnih izdelkov, ki so bili proizvedeni ali dani v prosti promet in označeni v skladu z Zakonom o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov (Uradni list RS, št. 57/96, 119/02, 26/03 – uradno prečiščeno besedilo, 101/05, 17/06 – uradno prečiščeno besedilo, 60/07 in 93/07 – uradno prečiščeno besedilo) pred 20. majem 2016;
- elektronskih cigaret ali posodic za ponovno polnjenje, ki so bile proizvedene ali dane v prosti promet pred 20. novembrom 2016;
- zeliščnih izdelkov za kajenje, ki so bili proizvedeni ali dani v prosti promet pred 20. majem 2016.

46. člen

(uskladitev ravnanj)

(1) V zvezi z izdelki, ki so že dani na trg, se podatki iz 9., 25. in 27. člena tega zakona zagotovijo v šestih mesecih po začetku veljavnosti tega zakona.

(2) Ne glede na določbe drugega odstavka 26. člena tega zakona se uradno obvestilo za elektronske cigarete in posodice za ponovno polnjenje, ki so na dan uveljavitve tega zakona že na trgu, predloži v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

(3) Prodajalci tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov zagotovijo izvajanje prepovedi oglaševanja iz prvega odstavka 29. člena tega zakona v in na poslovnih prostorih gospodarskih družb, ki se ukvarjajo s proizvodnjo, distribucijo in prodajo tobačnih izdelkov na debelo ter na zunanjih in notranjih izveskih prodajaln tobačnih izdelkov, v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

(4) Prodajalci tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov pogoje glede vidnosti in dostopnosti navedenih izdelkov iz drugega odstavka 29. člena tega zakona izpolnijo v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

47. člen

(vzpostavitev sistema izdaje dovoljenj za prodajo tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov)

(1) Informacijska podpora za vzpostavitev sistema izdaje dovoljenja za prodajo tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov se vzpostavi v osmih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

(2) Prodajalci tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov lahko za izdajo dovoljenja iz 32. člena tega zakona zaprosijo najpozneje v 14 mesecih po uveljavitvi tega zakona. Navedeni izdelki se lahko brez dovoljenja prodajajo še 20 mesecev po uveljavitvi tega zakona.

48. člen

(prenehanje veljavnosti)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati:

- Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov (Uradni list RS, št. 57/96, 119/02, 26/03 – uradno prečiščeno besedilo, 101/05, 17/06 – uradno prečiščeno besedilo, 60/07 in 93/07 – uradno prečiščeno besedilo)

- Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati kadilnica (Uradni list RS, št. 80/07 in 90/10);
- Pravilnik o delovanju svetovalnega telefona za opuščanje kajenja (Uradni list RS, št. 80/07);
- Pravilnik o rokih in načinu obveščanja iz pristojnosti Inštituta za varovanje zdravja Republike Slovenije v zvezi z meritvami vsebnosti in sestavinami tobačnih izdelkov (Uradni list RS, št. 62/03 in 35/06);
- Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati laboratorij za izvajanje meritev (Uradni list RS, št. 62/03 in 35/06).

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se predpisi iz druge, tretje, četrte in pete alineje uporabljajo do uveljavitve podzakonskih predpisov, izdanih na podlagi tega zakona.

49. člen

(podzakonski predpisi)

(1) Vlada Republike Slovenije sprejme strategijo iz prvega odstavka 4. člena tega zakona najpozneje v enem letu po uveljavitvi tega zakona.

(2) Minister izda predpise iz petega odstavka 8. člena, enajstega odstavka 9. člena, sedmega odstavka 10. člena, tretjega odstavka 11. člena, osmega odstavka 14. člena, tretjega odstavka 15. člena, petega odstavka 18. člena, sedmega odstavka 19. člena, drugega odstavka 20. člena, enajstega odstavka 22. člena, tretjega odstavka 23. člena, tretjega odstavka 25. člena, štirinajstega odstavka 26. člena, tretjega odstavka 28. člena, četrtega odstavka 34. člena in drugega odstavka 40. člena tega zakona najpozneje v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

50. člen

(ustanovitev koordinacijske skupine)

Minister, pristojen za zdravje, ustanovi koordinacijsko skupino iz prvega odstavka 4. člena tega zakona najpozneje v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

51. člen

(začetek uporabe)

(1) Ta zakon se za tobačne izdelke, ki imajo značilno aromo in obseg njihove prodaje predstavlja 3 odstotke ali več v posamezni kategoriji izdelkov v EU, začne uporabljati 20. maja 2020.

(2) Določba 4. točke prvega odstavka 15. člena tega zakona se začne uporabljati 20. maja 2019. Do uveljavitve te določbe je na zavojčkih iz kartona sestavljeno zdravstveno opozorilo, ki se natisne na zadnji površini, neposredno pod davčno znamko. Pri zavojčkih, narejenih iz mehkega materiala, se odobri pravokotna površina, namenjena za davčno znamko, katere višina ne presega 13 mm med gornjim robom zavojčka in gornjim robom sestavljenih zdravstvenih opozoril.

(3) Določbe 18., 19. in 20. člena tega zakona, ki določajo barvo in odtenek, ki se lahko uporabi za embalažo tobačnih izdelkov in posameznih cigaret, ter določbe, ki določajo pravila za navajanje znamke, imena in vrste tobačnih izdelkov, podatkov o proizvajalcu in številu cigaret oziroma masi tobaka za zvijanje, črtni kodi, drugi identifikacijski oznaki ali varnostnem elementu na embalaži se začnejo uporabljati 1. januarja 2020.

(4) Določbe 22. in 23. člena tega zakona se za cigarete in tobak za zvijanje začnejo uporabljati 20. maja 2019, za druge tobačne izdelke pa 20. maja 2024.

52. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

OBRAZLOŽITVE ČLENOV

K 1. členu

Ta splošna določba v naš pravni red prenaša Direktivo 2014/40/EU o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o proizvodnji, predstavitvi in prodaji tobačnih in povezanih izdelkov in razveljavitvi Direktive 2001/37/ES (v nadaljevanju: Direktiva), ki je bila sprejeta 3. aprila 2014 ter v skladu z Direktivo 2003/33/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. maja 2003 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o oglaševanju in sponzorstvu tobačnih izdelkov (UL L 152, 20. 6. 2003, str. 16) določa ukrepe za omejevanje uporabe tobačnih in povezanih izdelkov ter ukrepe za preprečevanje njihovih škodljivih vplivov na zdravje.

K 2. členu

Drugi člen navaja, da je zakon sprejet skladno z Direktivo (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe (kodificirano besedilo), (UL L 241, 17. 9. 2015, str. 1).

K 3. členu

S tem členom se opredeljuje pomen izrazov, uporabljenih v tem zakonu. Definicije pojmov, ki jih podaja Direktiva v 3. členu, so prenesene v zakon dobesedno. V nadaljevanju podajamo podrobnejše obrazložitve pomena pojmov, ki jih Direktiva ne opredeljuje:

- Delovni prostor je prostor, vključno s službenimi vozili, ki je pod nadzorom delodajalca in kjer se zanj opravljajo dela ali storitve. Delovni prostor vključuje ne le prostore, v katerih se delo opravlja, ampak tudi vse z njimi povezane ali podobne prostore, ki jih delavci uporabljajo med delom, vključno z denimo hodniki, dvigali, stopnišnimi jaški, avlami, skupnimi prostori, kavarnami, stranišči, saloni, menzami ter prizidki, kot so lope in barake. Predlog zakona na novo definira delovni prostor in skladno z 20 točko Smernic za izvajanje 8. člena Okvirne konvencije Svetovne zdravstvene organizacije za nadzor nad tobakom (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 2/05; v nadaljnjem besedilu: Okvirna konvencija) podrobneje opredeljuje vsebino tega pojma, ki vključuje tudi prostore, povezane s prostorom, v katerem se opravlja delo ter jih uporabljajo delavci in službena vozila.

- Doniranje ali sponzoriranje dogodka, dejavnosti ali posameznika je vsaka posredna ali neposredna oblika prispevka za dogodek, dejavnost ali posameznika s ciljem, učinkom ali mogočim učinkom promocije ali uporabe tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov. Definicija je skladna z veljavnim ZOUTI, Okvirno konvencijo, ki v točki g 1. člena podaja definicijo pojma »sponzoriranje tobaka«, in Direktivo 2003/33/ES, ki v točki c 2. člena podaja definicijo pojma »sponzorstvo«. Predlog zakona pojmu »sponzoriranje« dodaja tudi pojem »doniranje«, s tem želimo prepoved oglaševanja tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov razširiti tudi na vsa razmerja, v katerih tobačna industrija nastopa kot donator in skladno s tem za svoj prispevek k dogodku, dejavnosti ali posamezniku ne pričakuje povračila. Taka zakonodajna ureditev je skladna z 8. točko Smernic za izvajanje 13. člena Okvirne konvencije, ki navaja, da mora biti v pojmu sponzoriranja zajet vsak prispevek tobačne industrije, finančne ali druge vrste, in sicer ne glede na to, ali je tak prispevek javno objavljen oziroma prepoznan. Definicija je razširjena tudi na povezane izdelke.

- Funkcionalno zemljišče je pripadajoče zunanje zemljišče objekta, na katerem so urejene površine, ki služijo objektu. To so predvsem dostopne poti in dovozi z vhodi, igrišča in zelenice.

- Ime vrste cigaret ali tobaka za zvijanje pomeni ime, ki se uporablja za razlikovanje tega tobačnega izdelka od drugih tobačnih izdelkov iste znamke. Definicija opredeljuje besedilo, ki bo po uvedbi ukrepa enotne embalaže lahko navedeno na zavojčkih in zunanji embalaži cigaret in tobaka za zvijanje. Poleg znamke izdelka bo lahko na embalaži tudi besedilo, ki bo navajalo ime vrste teh izdelkov, ki se uporablja za razlikovanje izdelkov iste blagovne znamke.

- Javni prostor je prostor, ki je dostopen širši javnosti, ali prostor za skupno uporabo, ne glede na lastništvo ali pravico do dostopa. Javni prostori po tem zakonu so prostori, namenjeni dejavnostim na področju zdravstva, otroškega varstva, vzgoje, izobraževanja, socialnega varstva, higienske nege in drugih podobnih dejavnosti, prometa, javnega prevoza, trgovine, gostinstva in turizma, športa in rekreacije ter kulture, katerih raba je namenjena vsem in pod enakimi pogoji. Javni prostori iz prejšnjega odstavka so zlasti čakalnice, sejne sobe, kinodvorane, gledališča, zdravstveni, vzgojno-varstveni, izobraževalni, socialni zavodi, gostinski prostori in trgovine, frizerski, brivski, kozmetični saloni, saloni za nego telesa, pedikure, piercinga, tetoviranja in podobni saloni, javno dostopni prostori društev, športne dvorane, javna prometna sredstva, dvigala, kabinske žičnice, podhodi, prehodi, pasaže, javna stranišča in drugi prostori, v katerih so nekadilci proti svoji volji lahko izpostavljeni cigaretnemu dimu.

- Kadilnica je tisti zaprt prostor, ki je fizično ločen od drugih zaprtih prostorov in posebej urejen izključno za kajenje. Definicija je povzeta po veljavnem ZOUTI.

- Oglaševanje in promocija tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov je vsako posredno ali neposredno sporočilo, priporočilo, dejanje ali druga vrsta komunikacije, ki ima cilj, učinek ali mogoči učinek promocije tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov. Definicija je povzeta po veljavnem ZOUTI, skladna je z definicijo oglaševanja, ki jo podaja Okvirna konvencija v točki c 1. člena in Direktiva 2003/33/ES v točki b 2. člena. Razširjena je tudi na povezane izdelke, ki se izenačujejo s tobakom in tobačnimi izdelki.

- Povezani izdelki so elektronske cigarete in elektronske cigarete brez nikotina, zeliščni izdelki za kajenje in novi tobačni izdelki. Kot je razvidno že iz naslova predloga zakona, ta ureja omejevanje uporabe tobačnih in povezanih izdelkov. Med te spadajo izdelki, ki so sorodni tobačnim, a ne vsebujejo tobaka. Predlog zakona jih izenačuje s tobakom in tobačnimi izdelki, ker ima njihova uporaba lahko škodljive posledice za zdravje, prav tako imajo ti izdelki, tako kot tobačni, zasvojljive učinke.

- Stena oziroma stranica prostora je vsak od delov prostora oziroma vsaka površina, ki omejuje prostor ob straneh, ne glede na vrsto uporabljenega materiala in ne glede na to, ali je ta površina stalna ali začasna. Pripadajoče stene prostora so vse stene, ki so pod streho, ne glede na to, ali se je neposredno dotikajo ali ne. Če so stene odmaknjene od strehe (levo, desno, naprej, nazaj), je najbližja stena pripadajoča stena. Definicija je dodana zaradi učinkovitejšega izvajanja nadzora nad prepovedjo kajenja in uporabe tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov v zaprtih prostorih.

- Storitve informacijske družbe je storitev v smislu 61. točke 3. člena Zakona o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 109/12, 110/13, 40/14 – ZIN-B in 54/14 – odl. US). Ta določa, da je storitev informacijske družbe storitev, ki se navadno zagotavlja za plačilo, na daljavo, z elektronskimi sredstvi in na posamezno zahtevo prejemnika storitev. Pri tem »na daljavo« pomeni, da se storitev zagotavlja, ne da bi bili strani sočasno navzoči. »Z elektronskimi sredstvi« pomeni, da se storitev na začetku pošlje in v namembnem kraju sprejme z elektronsko opremo za obdelavo (vključno z digitalnim stiskanjem) in shranjevanje podatkov ter v celoti pošlje, prenese in sprejme po žici, radiu, optičnih sredstvih ali drugih elektromagnetnih sredstvih. »Na posamezno zahtevo prejemnika storitev« pomeni, da se storitev zagotavlja s prenosom podatkov na posamezno zahtevo. Storitve informacijske družbe vključujejo zlasti storitve prodaje blaga ali storitev, dostopa do podatkov ali oglaševanja na svetovnem spletu in storitve dostopa do komunikacijskega omrežja, prenosa podatkov ali shranjevanja prejemnikovih podatkov v komunikacijskem omrežju.

- Streha oziroma strop je vsak od delov prostora oziroma vsaka površina, ki omejuje oziroma zapira prostor od zgoraj, ne glede na vrsto materiala in ne glede na to, ali je ta površina stalna ali začasna. Definicija je dodana zaradi učinkovitejšega izvajanja nadzora nad prepovedjo kajenja in uporabe tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov v zaprtih prostorih.
- Uvoz tobaka, tobačnih ali povezanih izdelkov je vsak vnos takih izdelkov v EU, ki v skladu s carinskimi predpisi nima statusa blaga EU ali blaga, ki je uvoženo iz tretje države, pa znotraj EU ni sproščeno v prost promet v skladu s carinskimi predpisi.
- Zaprt prostor je prostor, ki ga pokriva streha in ima zaprto več kot polovico površine pripadajočih sten oziroma stranic, ne glede na vrsto materiala, uporabljenega za streho, stene, stranice, in ne glede na to, ali je objekt stalen ali začasen. Okna in vrata štejejo kot del zaprte površine. Če je površina strehe večja od polovice površine prostora, ki ga določajo pripadajoče stene, in je več kot polovica površine teh sten popolnoma zaprtih, gre za zaprt javni prostor. Definicija je dopolnjena zaradi učinkovitejšega izvajanja nadzora nad prepovedjo kajenja in uporabe tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov v zaprtih prostorih.
- Znamka pomeni znamko, kot jo določa Zakon o industrijski lastnini (Uradni list RS št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo).

K 4. členu

Člen daje podlago za ustanovitev koordinacijske skupine, ki bo opravljala določene naloge za uresničevanje celovite družbene skrbi za varstvo zdravja prebivalcev pred škodljivimi vplivi tobačnih in povezanih izdelkov. Skupino bodo sestavljali predstavniki Ministrstva za zdravje, Ministrstva za finance, Ministrstva za javno upravo, organov, pristojnih za izvajanje nadzora nad določbami tega zakona, Nacionalnega inštituta za javno zdravje, Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano ter nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri izvajanju preventivnih programov s področja tega zakona. Skupina bo spremljala vpliv uporabe tobačnih in povezanih izdelkov na zdravje prebivalcev ter predlagala ustrezne ukrepe in koordinirala pripravo Strategije za zmanjševanje posledic rabe tobačnih in povezanih izdelkov in izvedbenih načrtov za preprečevanje uporabe tobačnih in povezanih izdelkov in za zmanjševanje škodljivih posledic uporabe teh izdelkov ter spremljala njihovo izvajanje.

Strategijo, določeno v tem členu, bo na predlog ministra, pristojnega za zdravje, sprejela Vlada Republike Slovenije.

K 5. členu

Člen določa ukrepe za preprečevanje škodljivih vplivov uporabe tobačnih in povezanih izdelkov.

K 6. členu

Člen določa, da se sredstva za uresničevanje nalog koordinacijske skupine iz 4. člena zakona, strategije iz istega člena in izvajanje ukrepov za preprečevanje škodljivih vplivov uporabe tobačnih in povezanih izdelkov zagotavljajo v državnem proračunu. Višina sredstev se določa z letnim proračunom v sorazmerju s predvidenim obsegom potreb in prihodkov iz naslova trošarin za tobačne izdelke.

K 7. členu

Ta člen skladno z Direktivo določa najvišje vrednosti emisij katrana, nikotina, ogljikovega monoksida in drugih snovi, ki jih lahko vsebujejo cigarete.

K 8. členu

Skladno z Direktivo ta člen določa merilne metode, na osnovi katerih se ugotavljajo emisije katrana, nikotina in ogljikovega monoksida iz cigaret. Organ, pristojen za opravljanje teh meritev, je Nacionalni

laboratorij za zdravo okolje in hrano (v nadaljnjem besedilu: NLZOH), ki proizvajalcem in uvoznikom tobačnih izdelkov zaračunava stroške opravljanja te storitve.

K 9. členu

Skladno z Direktivo člen določa, katere informacije o sestavinah in emisijah morajo za vsako znamko in vrsto tobačnega izdelka proizvajalci in uvozniki tobačnih izdelkov predložiti NLZOH. NLZOH morajo proizvajalci in uvozniki obvestiti tudi o vsaki spremembi sestave izdelka, ki vpliva na podatke, predložene na podlagi tega člena. Obvestilo o teh sestavinah se poda elektronsko, do 20. novembra 2016. Za nove ali spremenjene tobačne izdelke se podatki iz tega člena predložijo NLZOH pred dajanjem teh izdelkov na trg.

Seznamu sestavin, ki jih vsebujejo posamezni tobačni izdelki, morajo proizvajalci in uvozniki priložiti izjavo s podrobno obrazloženimi razlogi za vključitev teh sestavin v zadevne tobačne izdelke, navesti status teh sestavin in ustrezne toksikološke podatke o teh sestavinah, ki so jim na voljo, zlasti tiste, ki navajajo učinke na zdravje potrošnikov, pri čemer se upoštevajo kakršni koli zasvojevalni učinki.

Proizvajalci in uvozniki morajo NLZOH predložiti tudi tehnični dokument, v katerem so opisani dodatki, uporabljeni pri proizvodnji posameznih tobačnih izdelkov, in njihove lastnosti. Navesti morajo metode, ki jih uporabljajo za merjenje emisij iz cigaret in drugih tobačnih izdelkov. Posredovani podatki se ob upoštevanju poslovnih skrivnosti objavijo na spletni strani NLZOH.

Proizvajalci in uvozniki tobačnih izdelkov NLZOH predložijo notranje in zunanje študije, ki so jim na voljo v zvezi s tržnimi raziskavami in preferencami različnih potrošniških skupin, vključno z mladimi in trenutnimi kadilci, ki se nanašajo na sestavine oziroma emisije, ter povzetke morebitnih tržnih raziskav, opravljenih ob uvedbi novih izdelkov. Proizvajalci in uvozniki tobačnih izdelkov NIJZ poročajo tudi o obsegu prodaje po posameznih znamkah oziroma vrstah teh izdelkov.

Deseti odstavek člena NLZOH omogoča zaračunavanje pristojbine za prejemanje, shranjevanje, obravnavo, analiziranje in objavljanje informacij, predloženih na podlagi tega člena, proizvajalcem in uvoznikom.

K 10. členu

V tem členu je skladno z Direktivo določena strožja obveznost poročanja proizvajalcev in uvoznikov o dodatkih, ki jih vsebujejo cigarete in tobak za zvijanje ter so vključeni na prednostni seznam, ki ga določi minister, pristojen za zdravje. Proizvajalci in uvozniki izdelkov, ki vsebujejo dodatke s tega seznama, morajo izvesti celovite študije, ki za vsak tak dodatek ugotovijo njegove lastnosti in vpliv na lastnosti tobačnega izdelka, kateremu so dodani, preverijo emisije, ki nastanejo ob izgorevanju tobačnega izdelka z dodatkom, in prikažejo nameravano uporabo zadevnega izdelka. O rezultatih izvedenih študij morajo proizvajalci in uvozniki pripraviti poročilo, ki ga morajo predložiti Evropski komisiji in NLZOH, najpozneje 18 mesecev po tem, ko je določen dodatek uvrščen na prednostni seznam. Mala in srednje velika podjetja, kot so opredeljena v priporočilu Komisije 2003/361/ES (UL L 124, 20. 5. 2003, str. 36), so izvzeta iz obveznosti, določenih v tem členu, če poročilo o dodatku pripravi drug proizvajalec ali uvoznik.

Prvi seznam dodatkov, ki bo vseboval najmanj 15 dodatkov, bo Evropska komisija, skladno s točko b) prvega odstavka 6. člena Direktive, sprejela do 20. maja 2016.

K 11. členu

Na podlagi Direktive ta člen določa prepoved dajanja na trg tobačnih izdelkov z značilno aromo in kateri dodatki, bistveni za proizvodnjo tobačnih izdelkov, so dovoljeni.

Evropska komisija bo z izvedbenimi akti sprejela enotna pravila glede postopkov za določanje, ali ima izdelek značilno aromo. Izdelki, za katere bo ugotovljeno, da imajo značilno aromo, obseg njihove

prodaje pa predstavlja 3 % ali več v posamezni kategoriji izdelkov v celotni Uniji, bodo prepovedani od 20. maja 2020.

K 12. členu

Skladno z Direktivo člen prepoveduje dajanje na trg tobačnih izdelkov, ki vsebujejo dodatke, kot so vitamini, kofein ali taurin, dodatke, ki obarvajo emisije, olajšajo vdihavanje ali povečajo vnos nikotina, ter dodatke, ki imajo v neizgoreli obliki lastnosti CMR. Prepovedani so izdelki, ki v kateri koli od njihovih komponent vsebujejo aromatične snovi, ki omogočajo spreminjanje vonja ali okusa tobačnega izdelka in jakost dima. Filtri, papirji in kapsule ne smejo vsebovati tobaka ali nikotina. Prepovedano je dajanje na trg tobačnih izdelkov, ki na podlagi znanstvenih dognanj vsebujejo dodatke v količinah, ki bistveno ali izmerljivo povečajo toksični ali zasvojevalni učinek ali krepijo lastnosti CMR med uporabo tobačnega izdelka.

Prepoved značilne arome in aromatičnih snovi v kateri koli od komponent tobačnega izdelka velja samo za cigarete in tobak za zvijanje.

Peti odstavek člena NLZOH omogoča zaračunavanje pristojbine za ugotavljanje vsebnosti prepovedanih dodatkov v izdelkih proizvajalcem in uvoznikom.

K 13. členu

Člen na podlagi Direktive določa obveznost navajanja zdravstvenih opozoril v slovenskem jeziku na posameznih zavojčkih tobačnih izdelkov. Ta morajo pokrivati celotno površino zunanje embalaže, ki jim je namenjena, in ne smejo vsebovati nobenih pripomb, razlag ali sklicevanj. Zdravstvena opozorila morajo biti na zunanjo embalažo natisnjena oziroma nalepljena tako, da jih ni mogoče odstraniti, poškodovati ali prikriti z drugimi oznakami (davčni žigi, oznake cene, varnostni elementi). Prav tako pa zdravstvena opozorila ne smejo prekrivati ali prekinjati davčnih žigov, oznak cene, oznak za prepoznavanje in sledenje ali varnostnih elementov na zavojčkih. Zdravstvena opozorila morajo pri odpiranju zavojčkov ostati nepoškodovana, razen pri zavojčkih s pokrovčki, pri katerih se pri odpiranju zdravstvena opozorila lahko prelomijo, vendar samo na način, da se zagotovita grafična celovitost in vidnost besedila, fotografij in informacij glede opuščanja kajenja.

Dimenzije zdravstvenih opozoril iz tega zakona se izračunajo glede na zadevno površino zaprtega zavojčka. Opozorila morajo biti obdana z 1-milimetrskim črnim okvirjem znotraj površine, namenjene tem opozorilom.

K 14. členu

Direktiva v prvem odstavku 9. člena državam članicam daje možnost, da izberejo eno izmed splošnih opozoril, ki bo navedeno na vsakem zavojčku ali kakršni koli zunanji embalaži tobačnih izdelkov za kajenje. Izmed ponujenih opozoril »Kajenje ubija – prenehajte zdaj« ali »Kajenje ubija« je bilo izbrano prvo opozorilo, saj kadilce poleg opozorila o škodljivosti poziva tudi k opustitvi kajenja.

Na vsakem zavojčku in zunanji embalaži tobaka za kajenje se poleg splošnega navede tudi naslednje informativno sporočilo: »Tobačni dim vsebuje več kot 70 snovi, ki povzročajo raka.«. Ta člen določa tudi velikost, obliko in lego teh opozoril na različnih vrstah zavojčkov tobačnih izdelkov za kajenje in tobaka za zvijanje.

Člen določa tudi najmanjšo višino stranskih površin v milimetrih pri zavojčkih v obliki škatlice s pregibnim pokrovom, pri katerih se stranski površini ob odprtju prelomita na dva dela.

Osmi odstavek člena določa, da podrobnejše pogoje glede splošnih opozoril in informativnih sporočil določi minister, pristojen za zdravje.

K 15. členu

Člen skladno z Direktivo določa, da se na vsakem posameznem zavojčku in zunanji embalaži tobačnih izdelkov za kajenje navedejo sestavljena zdravstvena opozorila. Ta vsebujejo eno od ustreznih besedilnih opozoril in ustrezne barvne fotografije, ki so podrobneje določeni s pravilnikom, ki ga sprejme minister, pristojen za zdravje, ter informacije o opuščanju kajenja. Sestavljena zdravstvena opozorila morajo pokrivati 65 % zunanje sprednje in zadnje površine zavojčka in zunanje embalaže. Na cilindričnih zavojčkih morata biti prikazani dve sestavljeni zdravstveni opozorili, ki sta enako oddaljeni druga od druge, pri čemer vsako pokriva 65 % svoje polovice ukrivljene površine. Sestavljena zdravstvena opozorila imajo isto besedilno opozorilo in ustrezno barvno fotografijo na obeh straneh zavojčka in zunanje embalaže ter so prikazana na njenem zgornjem robu, obrnjena v isto smer kot vse druge informacije, navedene na površini embalaže. Člen skladno z Direktivo določa tudi dimenzije teh opozoril na zavojčkih cigaret.

Sestavljena zdravstvena opozorila so razdeljena v tri sklope, pri čemer se vsak sklop uporablja določeno leto in se izmenjuje na vsako leto. Vsako sestavljeno zdravstveno opozorilo, ki je na voljo za uporabo v določenem letu, se v največji možni meri enako pogosto prikaže pri vsaki od znamk tobačnih izdelkov.

K 16. členu

Člen skladno z Direktivo ureja označevanje brezdimnih tobačnih izdelkov, na zunanji embalaži katerih mora biti navedeno naslednje zdravstveno opozorilo: »Ta tobačni izdelek škoduje zdravju in povzroča zasvojenost.«. Zdravstveno opozorilo mora biti natisnjeno v pisavi Helvetica v črnem odebeljenem tisku na beli podlagi, biti mora v središču površine, določene za to, ter je pri kvadratstih zavojčkih ali na zunanji embalaži vzporedno s stranskim robom zavojčka oziroma zunanje embalaže. Prikaže se na dveh največjih površinah zavojčka ali zunanje embalaže in pokriva 30 % površine vsakega zavojčka ali zunanje embalaže brezdimnega tobačnega izdelka.

K 17. členu

Skladno z Direktivo člen določa, da označevanje zavojčkov, zunanja embalaža in sam tobačni izdelek ne smejo vključevati nobenega elementa (besedila, simboli, imena, znamke, figurativni in drugi znaki), ki oglašuje tobačni izdelek ali spodbuja njegovo uporabo z ustvarjanjem napačnih predstav o njegovih lastnostih, učinkih na zdravje, tveganjih ali emisijah. Označke teh izdelkov ne smejo vsebovati informacij o vsebnosti nikotina, katrana ali ogljikovega monoksida. Označevanje zavojčkov, zunanja embalaža in sam tobačni izdelek ne smejo namigovati na to, da je kateri koli izmed teh izdelkov manj škodljiv, zmanjševati učineka nekaterih škodljivih komponent dima ali navajati, da izdelek spodbuja vitalnost, energijo, zdravje, ima pomlajevalne, naravne ali organske lastnosti ali drugače koristi zdravju in življenjskemu slogu. Označke na zavojčkih oziroma zunanji embalaži se ne smejo nanašati na okus, vonj, aromatične snovi ali druge dodatke oziroma odsotnost teh, po videzu izdelki ne smejo biti podobni živilom ali kozmetičnim izdelkom ter namigovati, da ima določen tobačni izdelek izboljšano biološko razgradnjo ali druge okoljske prednosti. Zavojčki in zunanja embalaža tobačnih izdelkov ne smejo namigovati na finančne koristi z vključevanjem tiskanih bonov, ponudb popustov, brezplačne distribucije, ponudbe »dva za enega« ali drugih podobnih ponudb.

Četrty odstavek prepoveduje proizvodnjo in dobavo cigaret ali tobaka, za zvijanje katerih embalaža oziroma njen del proizvaja zvok ali vsebuje vonj ali oddaja vonj, ki običajno ni povezan z embalažo tobačnih izdelkov. Ta prepoved ne obsega vonja v embalaži cigaret ali tobaka za zvijanje, ki izhaja iz proizvodnega procesa oziroma cigaretam ali tobaku za zvijanje daje značilno aromo, ki ni prepovedana s tem zakonom.

Šesti odstavek člena prepoveduje proizvodnjo in dobavo cigaret ali tobaka za zvijanje, katerih embalaža vključuje elemente, ki povzročijo spremembo embalaže po prodaji izdelka. Ti elementi vključujejo predvsem toplotno aktivirana črnila, črnila ali okrasne olepšave, ki s časom postopoma postanejo vidne, črnila, ki so pod določeno lučjo fluorescentne barve, površine, ki po praskanju ali drgnjenju prikažejo sliko oziroma besedilo, ter raztegljive ali razločljive vložke.

K 18. členu

Člen v skladu z Direktivo določa videz in vsebino zavojčkov cigaret ter minimalno število cigaret v teh zavojčkih. Določen je tudi material, iz katerega so lahko izdelani ti zavojčki in način odpiranja ali ponovnega zapiranja ali zapečatenja.

Drugi odstavek člena presega določbe Direktive in za zavojčke cigaret predpisuje tudi barvo, ki se lahko uporabi za zavojček ter zunanjo embalažo cigaret in notranjo površino tovrstne embalaže. Tudi ovoj, ki prekriva zavojček cigaret, trak za odpiranje ali kateri koli drugi del embalaže cigaret mora biti predpisane barve in videza.

Tretji odstavek določa, da je lahko na zavojčkih in zunanji embalaži cigaret natisnjeno besedilo, ki navaja znamko in ime vrste cigaret, vendar se znamka in ime vrste lahko pojavita samo in ne več kot enkrat na sprednji površini zavojčka in zunanje embalaže, na eni od najmanjših površin zavojčka in zunanje embalaže ter na površini, nasprotni najmanjši površini zavojčka in zunanje embalaže. Vendar pod pogojem, da besedilo ne prekriva splošnih in sestavljenih zdravstvenih opozoril ali informativnih sporočil.

Četrti odstavek določa, da so na zavojčkih in zunanji embalaži cigaret lahko natisnjeni besedilo, ki navaja podatke o proizvajalcu, črna koda, druga identifikacijska oznaka ali varnostni element.

Z določbami drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena uvajamo enotno embalažo za cigarete, s katero, poleg obveznih sestavljenih zdravstvenih opozoril, ki jih določa Direktiva, določamo tudi videz preostalega dela embalaže cigaret. Določena je tako barva embalaže, elementi, ki jih embalaža lahko vsebuje in oblika ter velikost pisave, ki se lahko pri navajanju uporabi. Direktiva v 2. točki 24. člena državam izrecno dopušča uvedbo dodatnih zahtev v zvezi s standardizacijo embalaže tobačnih izdelkov, če za to obstajajo upravičeni razlogi z vidika javnega zdravja prav tako je tovrsten ukrep del priporočil, ki jih določa Okvirna konvencija.

Okvirna konvencija navaja, naj vsaka država pogodbenica v skladu s svojo zakonodajo sprejme in izvaja učinkovite ukrepe, s katerimi bo zagotovila, da embalaža in označevanje tobačnih izdelkov ne bosta predstavljala tobačnega izdelka tako, da bi bil na kakršen koli način lažno, zavajajoče, varljivo ali podobno drugače ustvarjen zmoten vtis o njegovih lastnostih. Smernice za izvajanje Okvirne konvencije navajajo, da je enotna embalaža eden od načinov, kako to doseči.

Skladno z določbami tega člena, proizvajalci na embalaži cigaret ne bodo smeli več prikazovati znamk, dovoljeno bo le navajanje imena znamke cigaret in imena vrste cigaret. Določene so površine, na katerih se takšen zapis lahko pojavi, v podzakonskem predpisu pa bo podrobneje določen tudi videz samega zapisa (velikost in tip pisave) in videz ostalih oznak, ki se lahko pojavijo na zavojčkih.

Enotna embalaža pomeni dodatno omejitev za proizvajalce cigaret in tobaka za zvijanje, s katero želimo zmanjšati privlačnost teh izdelkov in na ta način vplivati na začetke kajenja, predvsem med mladostniki, olajšati opuščanje kajenja in zmanjšati impulzivne nakupe med kadilci ter povečati učinkovitost sestavljenih zdravstvenih opozoril na embalaži teh izdelkov. S poenotenjem videza vse embalaže želimo onemogočiti zavajanje potrošnikov o škodljivih učinkih uporabe cigaret in tobaka za zvijanje, saj so z vidika zdravja prav si tovrstni izdelki nevarni.

Na zavojčkih bo še vedno dovoljeno navajanje imena znamke in imena vrste cigaret, s čimer bo omogočena razlikovalna funkcija znamke. Potrošniki ob nakupu cigaret in tobaka za zvijanje vedno povedo, katero znamko oziroma vrsto izdelka želijo in imena bodo še vedno napisana na embalaži, le da v poenoteni obliki. Prav tako bodo na embalaži navedeni podatki o proizvajalcu, s čimer bo potrošniku omogočena pravica do informiranja in ohranjena funkcija označevanja izvora, ki jo ima znamka.

Peti odstavek določa, da podrobnejše pogoje glede videza cigaretnih zavojčkov in zunanje embalaže cigaret določi minister, pristojen za zdravje.

K 19. členu

Prvi odstavek člena določa obliko in vsebino zavojčkov tobaka za zvijanje.

Drugi odstavek člena presega določbe Direktive in za zavojčke tobaka za zvijanje predpisuje barvo, ki se lahko uporablja za zavojček in zunanjo embalažo tobaka za zvijanje in notranjo površino tovrstne embalaže. Tudi ovoj, ki prekriva zavojček tobaka za zvijanje, trak za odpiranje ali kateri koli drugi del embalaže cigaret mora biti predpisane barve in videza.

Tretji odstavek določa, da se lahko na zavojčku in zunanji embalaži tobaka za zvijanje v primeru zavojčka kvadraste oblike ali zunanjega paketa, ki ni cilindrične oblike, znamka in ime vrste tobaka za zvijanje pojavita samo in ne več kot enkrat na vsaki od naslednjih površin: sprednji površini zavojčka in zunanje embalaže, eni od najmanjših površin zavojčka in zunanje embalaže ter na površini, nasprotni najmanjši površini zavojčka in zunanje embalaže.

Če gre za zavojček ali zavojček cilindrične oblike, se lahko znamka in ime vrste pojavita samo in ne več kot enkrat na vsaki od naslednjih površin: sprednji površini zavojčka in zunanje embalaže, zadnji površini zavojčka in zunanje embalaže ter na pokrovu zavojčka.

Če gre za zavojček v obliki vrečke, se lahko znamka in ime vrste pojavita samo in ne več kot enkrat na vsaki od naslednjih površin: sprednji površini zavojčka in zunanje embalaže, zadnji površini zavojčka in zunanje embalaže, vendar pod pogojem, da besedilo ne prekriva splošnih in sestavljenih zdravstvenih opozoril ali informativnih sporočil.

Šesti odstavek določa, da je na zavojčkih in zunanji embalaži tobaka za zvijanje lahko natisnjeno besedilo, ki navaja podatke o proizvajalcu, črtna koda, druga identifikacijska oznaka ali varnostni element.

Določbe drugega, tretjega, četrtega, petega in šestega odstavka tudi za zavojčke in zunanjo embalažo tobaka za zvijanje določajo enotno embalažo.

Sedmi odstavek določa, da so lahko zavojčku ali zunanji embalaži tobaka za ročno zvijanje priloženi cigaretni papirčki in filtri, ki pa ne smejo biti vidni, preden se embalaža odpre.

Zadnji odstavek določa, da podrobnejše pogoje glede videza zavojčkov tobaka za zvijanje in zunanje embalaže tobaka za zvijanje določi minister, pristojen za zdravje.

K 20. členu

Prvi odstavek določa barvo in odtenek, ki sta dovoljena na ali za papirček, ohišje, filter ali drug material, ki tvori del cigarete (razen vsebovanega tobaka). Vsi ti deli cigarete morajo biti navadne bele barve s končnim slojem brez sijaja. Papirček ali ovoj, ki obdaja konec cigarete, ki ni namenjen prižiganju, je lahko obarvan v odtenku plute.

Na cigareti je lahko natisnjeno besedilo, ki opredeljuje znamko in naziv vrste cigarete, vendar le, če so izpolnjeni vsi podrobnejši pogoji, ki jih predpiše minister, pristojen za zdravje.

S temi določbami, v okviru določitve enotne embalaže cigaret in tobaka za zvijanje, določamo tudi videz posamezne cigarete in elemente, ki so lahko na njej navedeni.

K 21. členu

Člen pojasnjuje, da določbe 17., 18. in 19. člena zakona ne prepovedujejo registracije znamke v skladu z zakonom, ki ureja pravice industrijske lastnine, in so upravičen razlog za neuporabo znamke.

Navedene določbe določajo posebna pravila za uporabo znamke na embalaži cigaret in tobaka za zvijanje, vendar s tem ne posegajo v pravico do registracije znamke. Prav tako je neuporaba znamk, ki je posledica določb tega zakona, upravičen razlog za neuporabo in ne pomeni podlage za tožbo na razveljavitev znamke zaradi neuporabe.

K 22. členu

Ta člen na podlagi Direktive uvaja obveznost označevanja zavojčkov tobačnih izdelkov s posebnimi identifikacijskimi oznakami in dejstva, ki jih bo mogoče na podlagi te oznake določiti. Vzpostavil se bo celovit sistem sledljivosti tobačnih izdelkov, v katerega bodo vključeni vsi gospodarski subjekti, vključeni v trgovino s tobačnimi izdelki, od proizvajalca do zadnjega gospodarskega subjekta pred prvo prodajo na prodajnem mestu, vključno z uvozniki, skladišči in prevoznimi podjetji. Določbe tega člena se bodo za cigarete in tobak za zvijanje začele uporabljati 20. maja 2019, za druge tobačne izdelke pa 20. maja 2024.

Podrobnejše pogoje glede sledljivosti zavojčkov in embalaže tobačnih izdelkov določi minister, pristojen za zdravje, skupaj z ministrom, pristojnim za finance.

K 23. členu

Poleg posebne identifikacijske oznake iz prejšnjega člena bodo morali imeti zavojčki tobačnih izdelkov tudi varnostni element, zaščiten pred nedovoljenimi posegi ter sestavljen iz vidnih in nevidnih elementov. Natisnjen ali pritrjen bo moral biti tako, da se ne da odstraniti, izbrisati, prekriti ali prekiniti z davčnimi znamkami, oznakami cene ali drugimi elementi, določenimi v zakonodaji. Določbe tega člena se bodo za cigarete in tobak za zvijanje začele uporabljati 20. maja 2019, za druge tobačne izdelke pa 20. maja 2024.

Podrobnejše pogoje glede varnostnega elementa na zavojčkih in embalaži tobačnih izdelkov določi minister, pristojen za zdravje, skupaj z ministrom, pristojnim za finance.

K 24. členu

Člen prepoveduje dajanje tobaka za oralno uporabo na trg.

K 25. členu

Proizvajalci in uvozniki novih tobačnih izdelkov morajo na podlagi tega člena 6 mesecev pred nameranim dajanjem na trg NLZOH v elektronski obliki obvestiti o vsakem takem izdelku, ki ga nameravajo dati na trg. Člen določa podrobnejšo vsebino obvestila in drugih podatkov, ki jih morajo proizvajalci in uvozniki predložiti o novem tobačnem izdelku, ter obveznost pošiljanja posodobljenih informacij o teh izdelkih.

K 26. členu

Skladno z določbami Direktive člen ureja elektronske cigarete, njihovo dajanje na trg, pogoje, ki jih morajo izdelki te vrste ob tem izpolnjevati, ter druge obveznosti proizvajalcev in uvoznikov tovrstnih izdelkov.

Prvi odstavek tega člena določa obveznost proizvajalcev in uvoznikov elektronskih cigaret in posodic za ponovno polnjenje, da NLZOH predložijo obvestilo o kakršnih koli tovrstnih izdelkih, ki jih nameravajo dati na trg. Obvestilo se predloži elektronsko šest mesecev pred nameranim dajanjem na trg in mora vsebovati sestavine, ki jih podrobneje predpisuje zakon. Za izdelke, ki so že na trgu, je tovrstno obvestilo treba predložiti do 20. novembra 2016.

V drugem in tretjem odstavku so skladno z Direktivo določeni pogoji, ki jih morajo izpolnjevati elektronske cigarete in posodice za polnjenje.

Četrty odstavek določa, da morajo zavojčki elektronskih cigaret in posodice za ponovno polnjenje vključevati navodilo za uporabo, ki mora vsebovati z zakonom določene informacije o izdelku.

Zavojčki in kakršna koli zunanja embalaža elektronskih cigaret in posodic za ponovno polnjenje morata izpolnjevati pogoje, določene v petem odstavku tega člena. Ti pogoji se nanašajo na sestavine izdelka in zdravstvena opozorila, ki jih mora vsebovati zunanja embalaža teh izdelkov.

V šestem odstavku je določena obveznost proizvajalcev in uvoznikov elektronskih cigaret, da NLZOH vsako leto predložijo celovite podatke o obsegu prodaje posameznih znamk oziroma vrst izdelkov, informacije o preferencah različnih skupin potrošnikov, načine prodaje izdelka in povzetek raziskav trga, izvedenih v zvezi z navedenim.

Informacije, prejete na podlagi drugega odstavka tega člena, NLZOH objavi na svoji spletni strani, pri tem ustrezno upošteva potrebo po varovanju poslovnih skrivnosti proizvajalcev in uvoznikov elektronskih cigaret.

Devety odstavek skladno z Direktivo določa, da morajo proizvajalci in uvozniki elektronskih cigaret in posodic za ponovno polnjenje vzpostaviti in vzdrževati sistem zbiranja informacij o vseh domnevnih škodljivih učinkih teh izdelkov na zdravje ljudi ter zbrane informacije posredovati zdravstvenemu inšpektoratu. Gospodarski subjekti morajo na zahtevo zdravstvenega inšpektorata posredovati dodatne informacije, npr. o varnostnih in kakovostnih vidikih ali kakršnih koli škodljivih učinkih elektronskih cigaret ali posodic za ponovno polnjenje.

Če kateri koli od teh gospodarskih subjektov meni ali lahko upravičeno sumi, da elektronske cigarete ali posodice za ponovno polnjenje v njegovi posesti, ki naj bi se dale na trg ali so dane na trg, niso varne ali kakovostne ali so kakor koli drugače neskladne s tem zakonom, nemudoma sprejme ukrepe, potrebne, da bi zadevni izdelek ustrezno uskladili s tem zakonom ali ga po potrebi umaknili oziroma odpoklicali. V tem primeru mora gospodarski subjekt tudi nemudoma obvestiti organe za nadzor trga v državi, kjer je izdelek dan na voljo ali naj bi bil dan na voljo, pri čemer navede zlasti podrobnosti o tveganjih za zdravje ljudi in varnost ter vseh sprejetih korektivnih ukrepov in njihove rezultate.

Če elektronske cigarete in posodice za ponovno polnjenje izpolnjujejo zahteve iz tega člena in NLZOH ugotovi ali lahko upravičeno sumi, da bi določena elektronska cigareta ali posodica za ponovno polnjenje ali vrsta teh lahko pomenila resno tveganje za zdravje ljudi, o tem nemudoma obvesti Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije.

Inšpektorat na podlagi prejetega obvestila iz prejšnjega odstavka sprejme ustrezne začasne ukrepe za zaščito zdravja ljudi, ki lahko vključujejo prepoved prodaje določenega izdelka in umik določenega izdelka iz trga.

Trinajsti odstavek NLZOH omogoča zaračunavanje pristojbine za prejemanje, obravnavo in analiziranje informacij, predloženih na podlagi tega člena.

Štirinajsti odstavek določa, da podrobnejše pogoje glede uradnega obvestila za elektronske cigarete in posodice za ponovno polnjenje in ostale pogoje, ki jih morajo izpolnjevati tovrstni izdelki določi minister, pristojen za zdravje.

K 27. členu

Člen ureja zeliščne izdelke za kajenje in skladno z Direktivo določa, da mora biti na vsakem zavojčku in zunanji embalaži zeliščnega izdelka za kajenje navedeno naslednje zdravstveno opozorilo: »Kajenje tega izdelka škoduje zdravju.«.

Zdravstveno opozorilo iz prejšnjega odstavka se prikaže na sprednji in zadnji površini zavojčka oziroma zunanje embalaže. Biti mora skladno z zahtevami osmega odstavka 12. člena tega zakona, pokrivati mora 30 % ustrezne površine zavojčka oziroma zunanje embalaže.

Četrty odstavek tega člena določa, da zavojčki in zunanja embalaža zeliščnih izdelkov za kajenje ne smejo vsebovati elementov ali značilnosti iz prve, druge in četrte alineje prvega odstavka 15. člena tega zakona ter navedb, da izdelek ne vsebuje dodatkov in aromatičnih snovi.

K 28. členu

Člen skladno z določili Direktive uvaja obveznost poročanja o sestavinah zeliščnih izdelkov za kajenje. Izdelovalci in uvozniki teh izdelkov pristojnim organom predložijo seznam vseh sestavin in njihove količine, uporabljene pri izdelavi zeliščnih izdelkov za kajenje, posebej za vsako znamko in za vsako vrsto. Proizvajalci ali uvozniki obvestijo pristojne organe, če se sestava izdelka tako spremeni, da vpliva na informacije, predložene na podlagi tega člena. Informacije iz tega člena se predložijo pred dajanjem na trg novega ali spremenjenega zeliščnega izdelka za kajenje.

Podatki iz prvega odstavka tega člena se objavijo na spletni strani NLZOH.

Podrobnejše pogoje glede poročanja o sestavinah zeliščnih izdelkov za kajenje določi minister, pristojen za zdravje.

K 29. členu

Člen prepoveduje vsako sponzoriranje dogodka, dejavnosti ali posameznika ter kakršno koli posredno in neposredno oglaševanje in promocijo tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, vključno prek storitev informacijske družbe. Popolno prepoved oglaševanja, promocije in sponzoriranja tobačnih in povezanih izdelkov uvajamo na podlagi prvega in drugega odstavka 13. člena Okvirne konvencije, ki pogodbenicam nalaga, da v skladu s svojo ustavo ali ustavnimi načeli sprejmejo popolno prepoved vsakršnega oglaševanja, promocije in sponzoriranja tobačnih izdelkov.

Drugi odstavek tega člena podrobneje opredeljuje neposredno oglaševanje, za katerega štejejo razstavljanje posameznih izdelkov na prodajnih mestih, promocijska darila, darilni boni, znamkice in kuponi za popust ali kakršne koli druge podobne ponudbe (npr. nižje cene, brezplačni izdelki, nagrade, večja pakiranja, dva izdelka za enega, programi lojalnosti) v povezavi z nakupom tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov. Prepovedano je spodbujane prodaje tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov. Prodajalci morajo vse te izdelke hraniti tako, da javnosti niso niti vidni niti dostopni. Na vsakem prodajnem mestu mora biti na vidnem mestu objavljena informacija, da se na tem mestu prodajajo izdelki iz prvega odstavka tega člena. Predpisana je tudi največja dovoljena velikost objave tovrstne informacije.

Člen opredeljuje, kaj obsega posredno oglaševanje, in skladno s Smernicami za izvajanje 13. člena Okvirne konvencije določa podrobnejšo vsebino posameznih oblik posrednega oglaševanja. Za posredno oglaševanje tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov se šteje prikazovanje zaščitenih znamk in drugih znakov za označevanje teh izdelkov na predmetih, ki po tem zakonu niso tobak, tobačni izdelki ali povezani izdelki (npr. na pepelnikih, gostinski opremi, dežnikih, oblačilih). Za posredno oglaševanje se šteje tudi brezplačno ponujanje tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov na javnih mestih in v javnih prostorih. Navedeni prepovedi sta bili uvedeni že na podlagi ZOUTI.

Skladno s Smernicami za izvajanje 13. člena Okvirne konvencije predlog zakona za posredno oglaševanje šteje, kadar se znamka, znak, logotip, trgovska oznaka ali katera koli druga posebnost, vključno s posebnimi barvnimi kombinacijami tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, povezuje z drugim izdelkom ali storitvijo na tak način, da se utegneta izdelek ali storitev povezati s tobakom, tobačnimi in povezanimi izdelki. Za posredno oglaševanje se šteje tudi, kadar se znamka, znak, logotip, trgovske oznake ali kakršna koli druga posebnost, vključno s posebnimi barvnimi

kombinacijami drugega izdelka ali storitve, povezuje s tobakom, tobačnim izdelkom ali povezanim izdelkom ter družbo, ki te izdelke proizvaja. Predlog zakona skladno z ZOUTI ohranja tudi prepoved oglaševanja izdelkov, ki bi s svojim videzom in namenom uporabe lahko spodbujali k potrošnji tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov (npr. sladkarije, prigrizki, igrače ali drugi predmeti v obliki tobačnih izdelkov).

Skladno s Smernicami za izvajanje 13. člena Okvirne konvencije je prepovedano prikazovanje in uporaba tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov na televiziji ter v okviru javnih nastopov, razen v filmih, nadaljevankeh in nanizankah.

Objavljanje podatkov o kakovosti in drugih lastnostih tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov v strokovnih knjigah ter revijah in publikacijah, ki so namenjene izključno obveščanju proizvajalcev in prodajalcev teh izdelkov in je njihovo razširjanje omejeno na te osebe ali podjetja, se ne šteje za oglaševanje po določbah tega člena. Ta določba je skladna s Smernicami za izvajanje 13. člena Okvirne konvencije, ki v 34. točki določajo, da se lahko popolne prepovedi oglaševanja, promocije in sponzoriranja tobačnih izdelkov oprostijo glasila proizvajalcev tobačnih izdelkov, vendar samo, če so namenjena izključno zaposlenim, pogodbenikom, dobaviteljem in drugim poslovnim partnerjem ter če je njihovo razširjanje omejeno na te osebe ali podjetja.

K 30. členu

Skladno z veljavnim zakonom in Okvirno konvencijo ta člen ohranja prepoved prodaje tobaka in tobačnih izdelkov osebam, mlajšim od 18 let, in jo širi tudi na povezane izdelke. Prepoved prodaje povezanih izdelkov je predlagana zaradi vedno večjega pojavljanja s tobakom povezanih izdelkov (npr. elektronske cigarete, zeliščni izdelki, novi tobačni izdelki) na tržišču. Ti izdelki so zdravju škodljivi in zasvojljivi, hkrati pa bi lahko mladoletnik iz uporabe takih povezanih izdelkov prešel na uporabo tobaka in tobačnih izdelkov. Ta prepoved mora biti na prodajnih mestih objavljena na vidnem mestu.

Tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov ne smejo prodajati osebe, mlajše od 18 let. Predlog zakona ohranja prepoved prodaje tobaka in tobačnih izdelkov iz avtomatskih naprav ter jo širi tudi na povezane izdelke.

Skladno s točko b prvega odstavka 16. člena Okvirne konvencije predlog zakona uvaja prepoved prodaje tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov na način, ki omogoča neposredno dostopnost teh izdelkov (npr. na prodajnih policah). Hkrati člen prepoveduje prodajo tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov z začasnih prodajnih mest, ki se lahko premikajo, pri čemer med tovrstna prodajna mesta ne spadajo kioski, ki so na javne površine postavljeni skladno z določbami predpisov lokalnih skupnosti.

Prepovedana je prodaja posameznih cigaret oziroma drugih tobačnih in povezanih izdelkov zunaj izvorne embalaže proizvajalca.

Skladno z 18. členom Direktive, 18. točko Smernic in 2. točko 11. člena Protokola o odpravi nezakonite trgovine s tobačnimi izdelki, ki ga je Slovenija podpisala dne 6. 1. 2014, predlog zakona prepoveduje dajanje na trg ali čezmejno prodajo na daljavo tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov prek interneta, telekomunikacij ali katere koli druge razvijajoče se tehnologije.

Skladno s točko c) prvega odstavka 16. člena Okvirne konvencije predlog zakona prepoveduje proizvodnjo, dajanje na trg in čezmejno prodajo na daljavo sladkarij, prigrizkov, igrač ali drugih predmetov v obliki tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, namenjenih otrokom in mladostnikom.

K 31. členu

Na podlagi tega člena predlog zakona prodajalca zavezuje, da od vsake osebe, ki kupuje tobačne izdelke in za katero domneva, da še ni stara 18 let, zahteva, da izkaže svojo starost z javno listino. Če oseba to odkloni, se ji tobačni izdelek ne sme prodati. ZOUTI prodajalcev ni obvezoval, ampak jim je le dajal možnost za identifikacijo teh oseb.

K 32. členu

Člen določa obvezno pridobitev dovoljenja za prodajo tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov. Dovoljenje za posamezno prodajno mesto izda oziroma podaljša Ministrstvo za zdravje. Dovoljenje se podeli za 5 let, za posamezni poslovni prostor, v katerem se stalno, občasno ali začasno izdajajo računi za dobave tobačnih in povezanih izdelkov, ter je vezano na posameznika, ki ima registrirano dejavnost prodaje tovrstnih izdelkov v tem poslovnem prostoru. Poslovni prostor je definiran skladno z Zakonom o davčnem potrjevanju računov (Uradni list RS, št. 57/15).

Člen določa, da je dovoljenje označeno z identifikacijsko številko, datumom veljavnosti, imenom samostojnega podjetnika posameznika oziroma firmo pravne osebe in naslovom poslovnega prostora za katerega je bilo izdano.

K 33. členu

Prvi odstavek člena določa, da mora vlogo za pridobitev ali podaljšanje dovoljenja poslovni subjekt vložiti za vsak poslovni prostor na elektronski način, pri ministrstvu.

Drugi odstavek določa podatke, ki jih vsebuje vloga za izdajo dovoljenja.

Za vodenje upravnega postopka in izdajo odločbe se vlagatelju zaračuna upravna taksa.

K 34. členu

Prvi odstavek člena določa, da se dovoljenje za prodajo tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov izda na posebnem obrazcu in za vsak posamezni poslovni prostor posebej.

V drugem odstavku je zoper odločbo, s katero se ne dovoli prodaje tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov predviden upravni spor.

Tretji odstavek določa, da mora biti dovoljenje za prodajo tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov na prodajnem mestu vidno razstavljeno.

Četrty odstavek določa, da podrobnejše pogoje glede postopka in načina elektronske oddaje vloge ter izdaje dovoljenja določi minister, pristojen za zdravje.

K 35. členu

Člen določa register poslovnih prostorov, v katerih se prodaja tobak, tobačne izdelke in povezane izdelke, ki ga Ministrstvo za zdravje vzpostavi, vodi in upravlja za namene nadzora nad prodajalci tovrstnih izdelkov.

V register se vpisujejo naslednji podatki: ime samostojnega podjetnika posameznika oziroma firma pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika oziroma pravne osebe in poslovnega prostora, za katerega se izdaja dovoljenje, naslov poslovnega prostora, identifikacijska številka dovoljenja, datum veljavnosti dovoljenja, kršitve prodaje tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov v skladu s tem zakonom in drugi podatki, ki so potrebni za nadzor in statistične namene.

Drugi odstavek določa kateri podatki iz registra niso javni, mednje spadajo ime samostojnega podjetnika oziroma firma pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika oziroma pravne osebe in poslovnega prostora, za katerega se izda dovoljenje. Javni niso tudi podatki iz zadnje alineje prvega odstavka, ki so potrebni za nadzor in statistične namene.

Tretji odstavek določa, da Tržni inšpektorat Republike Slovenije in Finančna uprava Republike Slovenije za namene inšpekcijskega nadzora po tem zakonu dostopata do registra iz prvega odstavka tega člena.

Register je v delu, ki se nanaša na javno dostopne podatke, objavljen na spletni strani Ministrstva za zdravje.

Peti odstavek določa, da za namene vzpostavitve in delovanja registra poslovnih prostorov, v katerih se prodaja tobak, tobačne izdelke in povezane izdelke, Ministrstvo za zdravje brezplačno dostopa do podatkov v evidenci Poslovnega registra Republike Slovenije in Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve.

K 36. členu

Člen določa, da dovoljenje za prodajo tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov ni prenosljivo.

Če pride do spremembe podatkov o naslovu poslovnega prostora, za katerega je bilo izdano dovoljenje, mora tovrstne spremembe poslovni subjekt sporočiti pristojnemu organu v roku 15 dni od nastanka spremembe. Tovrstne spremembe se vpišejo v register in veljajo do izteka veljavnosti dokumenta.

K 37. členu

Člen določa pogoje za podaljšanje dovoljenja, ki jih mora organ preveriti. Organ preveri, če je imetnik dovoljenja ali odgovorna oseba imetnika s pravnomočno odločbo sankcionirana zaradi kršitev določb 29. ali 30. člena tega zakona, ki so bile storjene v poslovnem prostoru, za katerega je vložena vloga za podaljšane dovoljenja. Preveri tudi, če je v trenutku vložitve imetniku dovoljenja za poslovni prostor, za katerega je vložena vloga za podaljšanje, izrečena prepoved prodaje tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov.

K 38. členu

Člen določa pogoje za odvzem dovoljenja. Pristojni organ odvzame dovoljenje imetniku, ko je ta ali njegova odgovorna oseba s pravnomočno odločbo sankcionirana zaradi kršitev določb 29. ali 30. člena zakona ali ko je bilo dovoljenje izdano ali podaljšano na podlagi nepravilnih ali zavajajočih podatkov, ki jih je imetnik dovoljenja navedel v svoji prijavi.

Tržni inšpektorat Republike Slovenije po pravnomočnosti odločbe iz prve alineje prejšnjega odstavka podatek o kršitelju in kršitvi posreduje Ministrstvu za zdravje, ki je pristojen za vnos teh podatkov v register prodajalcev tobačnih in povezanih izdelkov.

Dovoljenje se lahko glede na ugotovljene kršitve odvzame za določen čas. Začasna prepoved prodaje traja šest mesecev v primeru ugotovljenih kršitev določb 29. in 30. člena. Če je bila prodajalcu za določen poslovni prostor že izrečena prepoved prodaje, se mu ob ugotovljeni ponovni kršitvi določb 29. in 30. člena dovoljenje odvzame za 3 leta.

Če je bila poslovnemu subjektu za določen poslovni prostor že dvakrat izrečena prepoved prodaje, se mu ob ugotovljeni ponovni kršitvi določb 29. in 30. člena prodaja tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov prepove trajno.

Šesti odstavek člena določa, da v času trajanja prepovedi prodaje tobačnih in povezanih izdelkov poslovni subjekt ne more podaljšati veljavnosti ali podati vloge za izdajo novega dovoljenja za poslovni prostor, za katerega je bila izrečena prepoved prodaje.

Sedmi odstavek določa, da poslovni subjekt, ki prodaja tobačne in povezane izdelke v poslovnem prostoru brez veljavnega dovoljenja, trajno izgubi pravico do pridobitve dovoljenja za ta poslovni prostor.

Osmi odstavek določa, da Tržni inšpektorat Republike Slovenije in Finančna uprava Republike Slovenije po pravnomočnosti odločbe o kršitvah določbe 32 člena (prodaja tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov brez dovoljenja) posreduje podatke o kršitvi in kršitelju Ministrstvu za zdravje, ki je pristojno za vnos teh podatkov v register prodajalcev tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov.

K 39. členu

Predlog zakona ohranja prepoved kajenja oziroma uporabe tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov, razen tobaka za žvečenje in tobaka za njuhanje, v vseh zaprtih javnih in delovnih prostorih, ki je veljala že do zdaj. Na novo uvaja prepoved kajenja oziroma uporabe tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov v zasebnih vozilih v navzočnosti mladoletnih oseb. Prepoved kajenja v zasebnih vozilih v navzočnosti oseb, mlajših od 18 let, je namenjena zaščititi mladoletnikov pred tobačnim dimom iz okolja in tudi izboljšanju prometne varnosti.

Pomembno je, da zaščito otrok pred tobačnim dimom umestimo med prednostne dejavnosti, k čemur poziva tudi 8. člen Okvirne konvencije. Z vidika zaščite zdravja in blaginje otrok in mladostnikov je omejitev izpostavljenosti tobačnemu dimu v zasebnih prevoznih sredstvih utemeljena in upravičljiva ter podobna drugim ukrepom za zaščito otrok, kot so določbe glede varnostnih sedežev oziroma varnostnih pasov. Drugi odstavek člena ohranja prepoved kajenja v prostorih, ki po tem zakonu ne štejejo za zaprte prostore, če so del pripadajočih funkcionalnih zemljišč prostorov, v katerih se opravlja dejavnost vzgoje, izobraževanja ali zdravstvena dejavnost.

V tretjem odstavku člen določa izjeme od prepovedi kajenja in uporabe tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov s tem, da dovoljuje kajenje v posebej za kadilce določenih prostorih v nastanitvenih obratih in pri drugih ponudnikih nočitev, domovih za ostarele in zaporih v prostorih, ki niso namenjeni skupni rabi, kadar v njih bivajo samo kadilci, v posebej za kadilce določenih prostorih v psihiatričnih bolnišnicah ter v posebej za kadilce določenih prostorih drugih izvajalcev zdravstvene obravnave duševnih bolnikov in v kadilnicah.

Četrty odstavek prepoveduje kadilnice v prostorih, v katerih se opravlja zdravstvena, vzgojna ali izobraževalna dejavnost.

V petem odstavku je določena dolžnost lastnikov, najemnikov in upraviteljev prostorov, v katerih je kajenje oziroma uporaba tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov prepovedana, da zagotovijo upoštevanje te prepovedi.

K 40. členu

Člen določa pogoje, ki jih mora izpolnjevati kadilnica, ti so enaki pogojem, ki jih je določal že prej veljavni zakon.

K 41. členu

Člen določa ustanovitev tobačnega sklada, ki se bo ustanovil za nedoločen čas, kot proračunski sklad. Viri tobačnega sklada so 50 centov od vsakega prodanega zavočka cigaret in 50 centov od vsakih 30 gramov prodanega tobaka za zvijanje. Sredstva, zbrana na ta način, se bodo lahko porabljala le namensko, za financiranje preventivnih programov varovanja in krepitev zdravja ter spodbujanja zdravega načina življenja, plač in nadomestil zdravnikov pripravnikov in sekundarijev, ki so državljani držav članic EU, plač in nadomestil pripravnikov zdravstvenih poklicev ter za izobraževanje izvajalcev preventivnih programov in programov opuščanja kajenja.

K 42. členu

Prvi odstavek člena določa organe, ki opravljajo nadzor nad določbami tega zakona. Ti organi so Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije, Inšpektorat Republike Slovenije za delo, Tržni inšpektorat Republike Slovenije in Finančna uprava Republike Slovenije.

V drugem, tretjem, četrtem in petem odstavku so določene nadzorne naloge Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

V šestem odstavku so določene nadzorne naloge Inšpektorata Republike Slovenije za delo.

V sedmem odstavku so določene nadzorne naloge Tržnega inšpektorata Republike Slovenije.

V osmem odstavku so določene nadzorne naloge Finančne uprave Republike Slovenije.

Deveti, deseti, enajsti, dvanajsti, trinajsti in štirinajsti odstavek člena določajo ukrepe posameznih inšpekcijskih organov ob ugotovitvi določenih kršitev zakona.

Petnajsti odstavek člena pristojnim inšpekcijskim organom pri opravljanju nadzora nad prepovedjo prodaje tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov osebam, mlajšim od 18 let, iz prvega odstavka 27. člena tega zakona omogoča sodelovanje z osebo, mlajšo od 18 let. Za sodelovanje mladoletne osebe mora inšpekcijski organ pridobiti predhodno pisno soglasje njenih staršev oziroma skrbnikov.

K 43. členu

Člen določa globe in prekrške, za katere se kaznujejo pravne osebe, odgovorne osebe pravnih oseb in samostojni podjetniki posamezniki. Višina glob za vse kršitelje je določena v višjih razponih kot v prej veljavnem zakonu.

Za določene prekrške je v drugem odstavku poleg globe določen tudi varstveni ukrep obveznega odvzema tobačnih izdelkov, ki so predmet prekrška.

Tretji in četrti odstavek določata globo za prodajo tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov brez dovoljenja. Prekršek je določen na novo. Kazen zanj je visoka, s čimer se želi doseči upoštevanje določb zakona, ki urejajo dovoljenja za prodajo teh izdelkov.

K 44. členu

Člen določa globe za prekrške, ki jih storijo posamezniki, višina globe ostaja nespremenjena, dodan pa je prekršek vnašanja hrane in pijače v prostor kadičnice. K 45. členu

Člen določa prehodne določbe ter omogoča prodajo določenih tobačnih in povezanih izdelkov, ki niso označeni oziroma proizvedeni v skladu z določbami tega zakona, do 20. maja 2017.

K 46. členu

Prvi odstavek določa rok za predložitev podatkov, predpisanih v 9., 25. in 27. členu tega zakona. Te je treba predložiti v šestih mesecih po začetku veljavnosti tega zakona.

Drugi odstavek določa, da se, ne glede na določbe 26. člena tega zakona, uradno obvestilo za elektronske cigarete in posodice za ponovno polnjenje, ki so na dan uveljavitve tega zakona že na trgu, predloži v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona. Tretji odstavek določa prehodno obdobje treh mesecev, v katerem morajo trgovci zagotoviti izvajanje prepovedi oglaševanja iz prvega odstavka 29. člena tega zakona. Prehodno obdobje je določeno za odstranitev oglasov v obliki in podobi zaščitene blagovne znamke tobaka in tobačnih izdelkov, ki jih je dopuščal prej veljavni Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov.

Četrti odstavek določa prehodno obdobje šestih mesecev, v katerem morajo prodajalci zagotoviti, da tobak, tobačni in povezani izdelki v poslovnem prostoru niso vidni in dostopni kupcem.

K 47. členu

Člen določa, da se register prodajalcev tobačnih in povezanih izdelkov iz 35. člena zakona vzpostavi v osmih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

Prodajalci tobačnih in povezanih izdelkov lahko tovrstne izdelke brez dovoljenja prodajajo še 14 mesecev po uveljavitvi tega zakona.

K 48. členu

Člen določa predpise, ki prenehajo veljati z njegovo uveljavitvijo.

K 49. členu

Člen določa roke za sprejem Strategije za zmanjšanje posledic rabe tobaka in za sprejem podzakonskih predpisov.

K 50. členu

Člen določa rok za ustanovitev koordinacijske skupine.

K 51. členu

Člen določa začetek uporabe nekaterih posameznih določb. V prvem odstavku navaja, da se zakon za tobačne izdelke, ki imajo značilno aromo in obseg njihove prodaje predstavlja 3 odstotke ali več v posamezni kategoriji izdelkov v vsej Evropski Uniji, začne uporabljati 20. maja 2020.

V drugem odstavku določa, se določba 5. točke prvega odstavka 15. člen tega zakona začne uporabljati 20. maja 2019. V tretjem odstavku določa, da se določbe 18., 19. in 20. člena tega zakona, ki določajo barvo in odtenek, ki se lahko uporabi za embalažo tobačnih izdelkov in posameznih cigaret, ter določbe, ki določajo pravila za navajanje znamke, imena in vrste tobačnih izdelkov, se začnejo uporabljati 1. januarja 2020.

V četrtem odstavku določa, da se določbe 22. in 23. člena tega zakona se za cigarete in tobak za zvijanje začnejo uporabljati 20. maja 2019, za druge tobačne izdelke, razen cigaret in tobaka za zvijanje, pa 20. maja 2024.

K 52. členu

Člen določa začetek veljavnosti zakona.

Na podlagi enajstega odstavka 9. člena, sedmega odstavka 10. člena, tretjega odstavka 11. člena, štirinajstega odstavka 26. člena in prvega odstavka 28. člena Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov (Uradni list RS, št. XX/YY) izdaja ministrica za zdravje

P R A V I L N I K

o poročanju o tobačnih in povezanih izdelkih

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina pravilnika)

(1) Ta pravilnik natančneje določa stroške preverjanja meritev emisij iz cigaret, skupno obliko za poročanje in dajanje na voljo podatkov o sestavinah in emisijah tobačnih izdelkov in obsegu prodaje, prednostni seznam dodatkov, ki se uporabljajo v cigaretah in tobaku za zvijanje ter za katere veljajo strožje obveznosti poročanja, podrobnejše pogoje glede postopkov za določanje tobačnih izdelkov z značilno aromo, skupno obliko za poročanje o elektronskih cigaretah in posodicah za ponovno polnjenje ter poročanje o sestavinah zeliščnih izdelkov za kajenje.

(2) Posamezni izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, imajo enak pomen, kot je določeno v predpisu, ki ureja omejevanje uporabe tobačnih in povezanih izdelkov.

2. člen

(namen poročanja)

Namen poročanja je zagotavljanje visoke ravni zaščite na področju varovanja zdravja, zaščite, varstva okolja in varstva potrošnikov.

3. člen

(neustrezno poročanje)

Če proizvajalec ali uvoznik tobačnih izdelkov ne poroča skladno z določbami tega pravilnika, to pomeni kršitev predpisa, ki ureja omejevanje uporabe tobačnih in povezanih izdelkov in kaznuje za prekršek.

4. člen

(shranjevanje podatkov)

Z namenom hrambe in dostopa do predloženih informacij v elektronski obliki se uporabljajo storitve shranjevanja podatkov, ki jih ponuja Evropska komisija v skladu s podpisanim sporazumom o ravni storitve.

5. člen

(identifikacijska številka predlagatelja podatkov)

(1) Proizvajalec ali uvoznik, ki je predlagatelj podatkov, pred prvo predložitvijo informacij zaprosi za identifikacijsko številko predlagatelja, ki jo pripravi upravljavec skupnega portala.

(2) Proizvajalec ali uvoznik na zahtevo predloži dokument o identifikaciji podjetja in avtorizaciji dejavnosti v skladu z nacionalno zakonodajo države, kjer ima podjetje sedež.

(3) Identifikacijska številka iz prvega odstavka tega člena se uporablja za vse poznejše predložitve in v vseh nadaljnjih dopisih.

6. člen

(zaupni podatki in razkritje podatkov)

Pri predložitvi proizvajalci in uvozniki označijo vse informacije, ki so po njihovem mnenju poslovna skrivnost ali sicer zaupni, in svoje trditve na zahtevo ustrezno utemeljijo.

II. POROČANJE O SESTAVINAH IN EMISIJAH TOBAČNIH IZDELKOV

7. člen

(poročevalsko obdobje)

(1) Proizvajalec ali uvoznik poroča o obsegu prodaje za znamko in vrsto, ki se navede v številu posameznih enot ali v kilogramih za vsako leto, enkrat letno, najpozneje do 31. marca za preteklo leto.

(2) O rezultatih opravljenih meritev za katran, nikotin in ogljikov monoksid v cigaretah, mora Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano (v nadaljnjem besedilu: NLZOH) enkrat letno, najpozneje do 30. junija za preteklo leto, pisno obvestiti Evropsko komisijo in Ministrstvo za zdravje ter poročilo objaviti na svoji spletni strani.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek tega člena NLZOH v primerih, ko ugotovi, da vsebuje cigareta več kot 10 mg katrana, 1mg nikotina oziroma 10 mg ogljikovega monoksida, o tem v 14 delovnih dneh pisno obvestiti Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije in podatek objavi na svoji spletni strani.

(4) Enkrat letno, najpozneje do 30. junija, NLZOH pošlje Evropski komisiji naslednje podatke, zbrane na podlagi poročil proizvajalcev in uvoznikov tobačnih izdelkov:

- seznam sestavin in količine sestavin, ki so bile uporabljene pri proizvodnji posameznih tobačnih izdelkov, in sicer po znamkah in vrstah, tako da se te razvrstijo po teži, začenši z največjo,

- navedbo delovanja sestavin iz prejšnje alineje in

- toksikološke podatke sestavin v zgoreli in nezgoreli obliki, ki se nanašajo na njihove vplive na zdravje ljudi ter podatke o vseh učinkih sestavin, ki povzročajo zasvojenost.

(5) Podatke iz prejšnjega odstavka proizvajalec ali uvoznik tobačnih izdelkov pošlje NLZOH najpozneje do 31. marca za preteklo leto.

8. člen

(način poročanja)

(1) Proizvajalec ali uvoznik tobačnih izdelkov NLZOH predloži podatke o sestavinah, emisijah in obsegu prodaje tobačnih izdelkov, vključno s spremembami in umikom s trga v skladu z obliko, določeno v Prilogi I, ki je sestavni del tega pravilnika.

(2) Proizvajalec ali uvoznik tobačnih izdelkov predloži informacije iz prejšnjega odstavka z uporabo skupnega elektronskega portala za predložitve podatkov.

9. člen

(identifikacijska številka tobačnega izdelka)

(1) Na podlagi identifikacijske številke predlagatelja iz prejšnjega člena tega pravilnika proizvajalec ali uvoznik določi identifikacijsko številko tobačnega izdelka (TP-ID) za vsak izdelek, o katerem je treba poročati.

(2) Pri predložitvi informacij o izdelkih z enako sestavo in zasnovo proizvajalci in uvozniki, kolikor je to mogoče, uporabijo isto identifikacijsko številko tobačnega izdelka, kadar podatke predložijo različni člani skupine podjetij. To velja ne glede na znamko, podznamko in število trgov, na katere se dajejo izdelki.

(3) Če proizvajalec ali uvoznik ne more zagotoviti, da se ista identifikacijska številka tobačnega izdelka uporablja za izdelke z enako sestavo in zasnovo, zagotovi, kolikor je mogoče, različne identifikacijske številke tobačnega izdelka, ki so bile dodeljene takšnim izdelkom.

(4) Identifikacijska številka vsakega izdelka blagovne znamke in vrste tobačnega izdelka je osnova za zaračunavanje pristojbin na letni ravni, kot določeno v 11. členu tega pravilnika. Pristojbina se zaračuna ob prijavi v sistem poročanja.

10. člen

(izjema zaupnosti podatkov tobačnih izdelkov)

Ne glede na 6. člen tega pravilnika se naslednjih informacij pri uporabi posredovanih informacij ne šteje za zaupne ali poslovno skrivnost:

- za vse tobačne izdelke prisotnosti in količine dodatkov razen arom;
- za vse tobačne izdelke prisotnosti in količine sestavin, razen dodatkov, ki se uporabljajo v količinah nad 0,5% skupne mase enote tobačnega izdelka;
- za vse cigarete in tobak za zvijanje prisotnosti in količine posameznih arom, ki se uporabljajo v količinah nad 0,1% skupne mase enote tobačnega izdelka;
- za tobak za pipe, cigarete, cigarilose, brezdimne tobačne izdelke in vse druge tobačne izdelke prisotnosti in količine posameznih arom, ki se uporabljajo v količinah nad 0,5% skupne mase enote tobačnega izdelka;
- študij in podatkov, predloženih v skladu s predpisom, ki ureja omejevanje uporabe tobačnih in povezanih izdelkov o toksičnosti in zasvojljivosti. Kjer so te študije povezane s posameznimi znamkami, bodo izrecna in prikrita sklicevanja na znamko odstranjena in dostopna bo redigirana različica.

11. člen

(stroški preverjanja meritev emisij)

NLZOH za preverjanje meritev emisij katrana, nikotina in ogljikovega monoksida iz cigaret proizvajalcem in uvoznikom tobačnih izdelkov zaračuna 549,90 eurov. Strošek ne upošteva DDV.

12. člen

(pristojbine za tobačne izdelke)

NLZOH proizvajalcem in uvoznikom tobačnih izdelkov zaračunava pristojbine v višini 200,00 evrov za shranjevanje, obravnavo, analiziranje in objavljanje informacij, predloženih na podlagi predpisa, ki ureja omejevanje uporabe tobačnih in povezanih izdelkov.

III. PREDNOSTNI SEZNAM DODATKOV

13. člen

(prednostni seznam dodatkov cigaret in tobaka za zvijanje)

Prednostni seznam dodatkov, ki jih vsebujejo cigarete in tobak za zvijanje ter za katere veljajo strožje obveznosti poročanja, je v Prilogi II, ki je sestavni del tega pravilnika.

IV. TOBAČNI IZDELKI Z ZNAČILNO AROMO

14. člen

(postopek določanja tobačnih izdelkov z značilno aromo)

V. POROČANJE O ELEKTRONSKIH CIGARETAH IN POSODICAH ZA PONOVO POLNENJE

15. člen

(uradno obvestilo)

(1) Proizvajalci in uvozniki elektronskih cigaret in posodic za ponovno polnjenje predložijo informacije v skladu s predpisom, ki ureja omejevanje uporabe tobačnih in povezanih izdelkov, vključno s spremembami in umikom s trga na obrazcu iz Priloge III, ki je sestavni del tega pravilnika.

(2) Informacije iz prejšnjega odstavka predložijo z uporabo skupnega elektronskega portala za predložitev podatkov.

16. člen

(identifikacijska številka elektronske cigarete)

(1) Na podlagi identifikacijske številke predlagatelja iz 5. člena tega pravilnika proizvajalec ali uvoznik določi identifikacijsko številko elektronske cigarete (EC-ID) za vsak izdelek, o katerem je treba obveščati.

(2) Pri predložitvi informacij o izdelkih z enako sestavo in zasnovo proizvajalci in uvozniki, kolikor je to mogoče, uporabijo isto identifikacijsko številko elektronske cigarete, kadar podatke predložijo različni člani skupine podjetij. To velja ne glede na znamko, podznamko in število trgov, na katere se dajejo izdelki.

(3) Če proizvajalec ali uvoznik ne more zagotoviti, da se ista identifikacijska številka elektronske cigarete uporablja za izdelke z enako sestavo in zasnovo, zagotovi, kolikor je mogoče, različne identifikacijske številke tobačnega izdelka, ki so bile dodeljene takšnim izdelkom.

17. člen

(izjema zaupnosti podatkov elektronskih cigaret)

Ne glede na 6. člen tega pravilnika se naslednjih informacij pri uporabi posredovanih informacij ne šteje za zaupne ali poslovno skrivnost:

- sestavin, uporabljenih v količinah nad 0,1 odstotkov končne sestave tekočine;
- študij in podatkov, predloženih v skladu s predpisom, ki ureja omejevanje uporabe tobačnih in povezanih izdelkov, o toksičnosti in zasvojljivosti. Kjer so te študije povezane s posameznimi

znamkami, bodo izrecna in prikrita sklicevanja na znamko odstranjena in dostopna bo redigirana različica.

18. člen

(pristojbine za elektronske cigarete)

NLZOH proizvajalcem in uvoznikom elektronskih cigaret in posodic za ponovno polnjenje zaračunava pristojbine v višini 200,00 eurov za shranjevanje, obravnavo, analiziranje in objavljanje informacij, predloženih na podlagi predpisa, ki ureja omejevanje uporabe tobačnih in povezanih izdelkov.

VI. POROČANJE O SESTAVINAH ZELIŠČNIH IZDELKOV ZA KAJENJE

19. člen

(pristojbine za poročanje o sestavinah zeliščnih izdelkov za kajenje)

NLZOH proizvajalcem in uvoznikom za poročanje o sestavinah zeliščnih izdelkov za kajenje v skladu s predpisom, ki ureja omejevanje uporabe tobačnih in povezanih izdelkov zaračunava 120,00 eurov.

VII. PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

20. člen

(prvo poročevalsko obdobje)

Prvo poročevalsko obdobje, za katerega proizvajalci in uvozniki tobačnih izdelkov pripravijo poročilo v skladu s tem pravilnikom, je 31. marca 2018 za leto 2017.

21. člen

(začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.
Ljubljana, dne
EVA

Milojka Kolar Celarc I.r.
ministrica za zdravje

Na podlagi drugega odstavka 42. člena Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov (Uradni list RS, št. XX/XY) izdaja ministrica za zdravje

P R A V I L N I K
o pogojih, ki jih mora izpolnjevati kadilnica

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen
(vsebina)

(1) Ta pravilnik določa podrobnejše pogoje, ki jih mora, poleg pogojev iz predpisa, ki ureja omejevanje uporabe tobačnih in povezanih izdelkov, izpolnjevati kadilnica.

(2) Izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, pomenijo enako kot izrazi, opredeljeni v predpisu, ki ureja omejevanje uporabe tobačnih in povezanih izdelkov.

II. POGOJI ZA KADILNICO

2. člen
(kadilnica)

(1) Kadilnica je zaprt prostor v celotni površini vseh pripadajočih sten in stropa, z vrati, ki se samodejno zapirajo in so običajno v zaprtem položaju. Zaprta okna in vrata se štejejo kot del stene.

(2) Nad ali ob vratih kadilnice je označba z dobro vidnim napisom »kadilnica« in z navedbo števila oseb, ki jih kadilnica lahko istočasno sprejme.

3. člen
(prezračevalni sistem kadilnice)

(1) Kadilnica je opremljena s prezračevalnim sistemom, ki je njen sestavni del, in je fizično ločen od drugega prezračevalnega sistema zaprtega javnega ali delovnega prostora, v katerem je kadilnica.

(2) S tobačnim dimom onesnažen zrak iz kadilnice ne sme prehajati v druge zaprte prostore zaprtega javnega ali delovnega prostora.

(3) Prezračevalni sistem kadilnice deluje avtomatsko in zagotavlja, da ni uhajanja tobačnega dima v prostore iz prejšnjega odstavka tudi po tem, ko je zadnja oseba zapustila kadilnico.

4. člen
(podtlak v kadilnici)

(1) Prezračevalni sistem kadilnice mora glede na zaprt prostor, iz katerega je vhod v kadilnico, v sami kadilnici zagotavljati podtlak najmanj 5 Pa pri zaprtih vratih kadilnice.

(2) Kadilnica je opremljena z napravo, ki meri in prikazuje stanje podtlaka.

5. člen
(filtriranje zraka)

- (1) Prezračevalni sistem kadilnice vključuje najmanj dovod vtočnega, odvod odtočnega zraka in izpust zavrženega zraka v atmosfero v skladu s standardom SIST EN 13779.
- (2) Kot vtočni zrak v kadilnico se lahko uporabi zunanji zrak ali zrak iz prostorov z nizko stopnjo onesnaženosti zraka po standardu iz prejšnjega odstavka.
- (3) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se lahko dodatno kot vtočni zrak v kadilnico uporabi tudi obtočni zrak iz kadilnice, če je ustrezno filtriran.
- (4) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena se lahko odtočni zrak iz kadilnice odvaja v zaprt javni ali delovni prostor, če je ustrezno filtriran.
- (5) Obtočni in odtočni zrak sta ustrezno filtrirana, če prezračevalni sistem vsebuje plinski filter in filter lebdečih delcev po standardu SIST EN 1822, ki ves čas uporabe kadilnice filtrirata najmanj 99,9 odstotkov tobačnemu dimu specifičnih sestavin.
- (6) Vtok zraka v kadilnico znaša vsaj 35 l/s na osebo ob učinkovitosti prezračevanja 1,0 in ob upoštevanju zasedenosti površine poda kadilnice 0,7 m²/osebo.
- (7) Če se s tobačnim dimom onesnažen zrak iz kadilnice po prezračevalnem sistemu odvaja skozi druge prostore, mora biti odveden podtlačno.
- (8) Prvi preskus pravilnosti prezračevalnega sistema delovanja kadilnice se izvede skladno s standardom SIST EN 12599.

6. člen
(vzdrževanje kadilnice)

Lastnik, najemnik ali upravitelj zaprtega javnega ali delovnega prostora, v katerem je kadilnica, zagotovi, da je kadilnica skupaj s prezračevalnim sistemom vzdrževana v skladu z navodili proizvajalca in da ves čas uporabe ustreza določbam tega pravilnika.

7. člen
(tehnična dokumentacija)

- (1) Lastnik, najemnik ali upravitelj zaprtega javnega ali delovnega prostora skladnost kadilnice s pogoji iz tega pravilnika dokazuje s tehnično dokumentacijo kadilnice in prezračevalnega sistema, ki vsebuje tudi roke, na koliko časa se opravi posamezne vzdrževalne postopke.
- (2) Tehnična dokumentacija kadilnice in prezračevalnega sistema vsebuje podatke o koncentracijah nikotina, CO, kadmija in alveolarnega prahu ob polni obremenitvi kadilnice, ki se lahko pojavljajo v zaprtem javnem ali delovnem prostoru, kjer se nahaja kadilnica, ali v sosednjih zaprtih javnih ali delovnih prostorih.
- (3) Vrednosti snovi iz prejšnjega odstavka tega člena ne smejo presegati vrednosti, določenih v predpisih s področja varnosti in zdravja pri delu.

8. člen
(čiščenje kadilnice)

Čiščenje kadilnice se lahko izvaja samo takrat, ko se v kadilnici ne kadi.

III. KONČNI DOLOČBI

9. člen

(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati kadilnica (Uradni list RS, št. 80/07 in 90/10).

10. člen
(uveljavitev)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.
Ljubljana,
EVA

Milojka KOLAR CELARC l.r.
ministrica za zdravje

Na podlagi četrte alineje 23. člena Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov (Uradni list RS, št. XX/YY) izdaja ministrica za zdravje

PRAVILNIK O

enotni embalaži tobačnih izdelkov

1. člen

(vsebina pravilnika)

Ta pravilnik v skladu z določbami 17., 18., in 19. člena Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov določa videz embalaže cigaret in embalaže tobaka za zvijanje ter videz posameznih cigaret.

I. SKUPNE DOLOČBE ZA EMBALAŽO CIGARET IN TOBAKA ZA ZVIJANJE

2. člen

(barva zavojčkov in zunanje embalaže)

Zavojčki in zunanja embalaža cigaret in tobaka za zvijanje so v odtenku oziroma barvi XXXX. Zavojčki in zunanja embalaža ne smejo vsebovati barvnih ali neprosojnih lepil.

3. člen

(dovoljene oznake na zavojčkih in zunanji embalaži)

Na zunanji embalaži cigaret in tobaka za zvijanje je dovoljeno navajati ime znamke in vrste cigaret ali tobaka za zvijanje, število vsebovanih cigaret oziroma maso vsebovanega tobaka za zvijanje v gramih, podatke o proizvajalcu, črtno kodo in kalibracijsko oznako.

4. člen

(notranjost zavojčkov in zunanje embalaže)

Notranjost zavojčkov in zunanje embalaže cigaret in tobaka za zvijanje so v odtenku oziroma barvi XXX.

5. člen

(ovoj zavojčka in zunanje embalaže)

(1) Ovoj zavojčka ali zunanje embalaže cigaret ali tobaka za zvijanje je jasen in prozoren, ni obarvan in je brez kakršnih koli oznak.

(2) Ovoj je lahko opremljen s trakom za odpiranje, ki mora biti jasen, prozoren, ni obarvan ali označen ali pa je črne barve. Trak za odpiranje tvori neprekinjeno ravno linijo enakomerne širine, ki ne presega 3 milimetrov in poteka vzporedno s katerikoli ravnim robom zavojčka, obdanega z ovitkom.

(3) Kadar je to potrebno, je lahko na traku za odpiranje z enotno črno črto, ki ni dolga več kot 15 milimetrov, označen začetek traku za odpiranje.

II. DOLOČBE, KI VELJAJO SAMO ZA CIGARETE

6. člen

(besedilo, ki navaja ime znamke in vrste cigaret)

(1) Na zavojčku ali zunanji embalaži cigaret je lahko natisnjeno besedilo, ki navaja blagovno znamko in ime vrste cigaret, vendar le, če so izpolnjeni vsi od naslednjih pogojev:

- besedilo ne vsebuje nobenega znaka, ki ni abecedni, številski ali znak »&«,
- prva črka katere koli besede je velika tiskana črka ali mala tiskana črka,
- preostale črke katere koli besede so male tiskane črke,
- besedilo je natisnjeno v pisavi,
- barva besedila je s končnim slojem brez sijaja,
- besedilo je v običajni, tiskani, standardni pisavi,
- besedilo blagovne znamke ne zajema več kot ene vrstice,
- besedilo imena vrste ne zajema več kot ene vrstice,
- ime vrste je prikazano neposredno pod blagovno znamko in je napisano v isti smeri kot besedilo blagovne znamke,
- velikost blagovne znamke ni večja od točk,
- velikost imena vrste ni večja od točk,
- blagovna znamka in ime vrste se lahko pojavita samo, in ne več kot enkrat, na naslednjih površinah:
 - sprednji površini zavojčka ali zunanjega paketa,
 - eni od najmanjših površin zavojčka in
 - nasprotni najmanjši površini zavojčka,
- blagovna znamka in ime vrste se nahajata na sredini vsake take površine ali, če taka površina vsebuje zdravstveno opozorilo, na sredini območja površine, na kateri ni zdravstvenega opozorila, ter
- besedilo na kateri koli površini, ki vsebuje zdravstveno opozorilo, poteka v smeri besedila opozorila.

7. člen

(besedilo, ki navaja število cigaret)

(1) Zavojček ali zunanja embalaža cigaret lahko vsebuje natisnjeno besedilo, ki navaja število cigaret, vsebovanih v zavojčku in ki mu lahko sledi beseda „cigaret“, vendar le, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- število je izraženo z numeričnimi znaki,
- v primeru zunanjega paketa z več zavojčki je tako število izraženo kot:
 - skupno število cigaret v zunanjem paketu ali
 - število zavojčkov v zunanjem paketu, pomnoženo s številom cigaret posameznega zavojčka, s simbolom za množenje v obliki »x«,
- prva črka besede »cigaret« je velika tiskana črka ali mala tiskana črka,
- preostale črke besede so male tiskane črke,
- besedilo je natisnjeno v pisavi,
- barva besedila je s končnim slojem brez sijaja,
- besedilo je v običajni, tiskani, standardni pisavi,
- v primeru zavojčka velikost besedila ni večja od točk,
- v primeru zunanjega paketa velikost besedila ni večja od točk,
- besedilo se pojavi le enkrat in
- besedilo na kateri koli površini, ki vsebuje zdravstveno opozorilo, poteka v smeri besedila opozorila.

8. člen

(besedilo, ki navaja podatke o proizvajalcu)

(1) Zavojček ali zunanja embalaža cigaret lahko vsebuje natisnjeno besedilo na svoji zunanji ali notranji embalaži (vendar ne na obeh), ki navaja vse ali kar koli od naslednjega:

- besedilo »kontaktni podatki proizvajalca:«,
- ime proizvajalca,
- naslov proizvajalca,
- e-poštni naslov proizvajalca in
- telefonska številka proizvajalca.

(2) Besedilo iz prvega odstavka mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- besedilo ne vsebuje nobenega znaka, ki ni abecedni, številski znak ali znak »&«, ali, v primeru e-poštnega naslova, znak »@«,
- prva črka katere koli besede je velika tiskana črka ali mala tiskana črka,
- preostale črke katere koli besede so male tiskane črke,
- besedilo je natisnjeno v pisavi ,
- barva besedila je ,
- besedilo je v običajni, tiskani, standardni pisavi,

velikost besedila ni večja od 10 točk,

- besedilo se pojavi le enkrat in

besedilo ni natisnjeno na sprednji površini zavojčka ali zunanjega paketa.

9. člen

(črtna koda)

(1) Zunanja embalaža zavojčka ali zunanjega paketa cigaret lahko vsebuje črtno kodo, vendar le, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- edini namen črtne kode je lažje evidentiranje pri prodaji, distribuciji in nadzoru zalog tobačnega izdelka,

- barva črtne kode je ,

- črtna koda ne tvori slike, vzorca, podobe ali simbola, ki se lahko zazna drugače kot črtna koda,

- črtna koda se pojavi le enkrat in

- črtna koda ni natisnjena na sprednji površini zavojčka ali zunanjega paketa.

10. člen

(kalibracijska oznaka)

(1) Zavojček ali zunanja embalaža cigaret lahko vsebuje kalibracijsko oznako, vendar le, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- kalibracijska oznaka se pojavi le, v kolikor je to potrebno za avtomatizirano proizvodnjo embalaže cigaret, in

- kalibracijska oznaka mora biti, če je vidna oziroma drugače zaznavna, kar se da neopazna, do mere, ko še izpolnjuje svojo funkcijo v povezavi s to avtomatizirano proizvodnjo.

11. člen

(površine zavojčka)

Vse površine zunanje ali notranje embalaže zavojčka ali zunanjega paketa cigaret morajo biti gladke in ravne ter ne smejo vsebovati izboklin, reliefov ali drugih nepravilnih oblik ali teksture.

12. člen

(ovoji in obloge)

(1) Zavojčki in zunanja embalaža cigaret so lahko obdani z ovojem, ki je jasen in prozoren, ni obarvan ali označen, na ovoju ni ničesar nameščenega, vse površine ovoja pa so gladke in ravne ter ne vsebujejo izboklin, reliefov ali drugih nepravilnih oblik ali tekstur, ki niso posledica proizvodnega procesa, in

(2) Če zavojček cigaret vsebuje oblogo kot del notranje embalaže mora biti le ta v obliki srebrne folije z belo papirnato podlago in ne sme vsebovati razlik v niansi ali odtenku barve folije.

III. DOLOČBE, KI VELJAJO SAMO ZA TOBAK ZA ZVIJANJE

13. člen

(besedilo, ki navaja ime znamke in vrste tobaka za zvijanje)

Na zavojčku ali zunanji embalaži tobaka za zvijanje je lahko natisnjeno besedilo, ki navaja blagovno znamko in ime vrste tobaka za zvijanje, vendar le, če so izpolnjeni vsi od naslednjih pogojev:

- besedilo ne vsebuje nobenega znaka, ki ni abecedni, številski ali znak »&«,
- prva črka katere koli besede je velika tiskana črka ali mala tiskana črka,
- preostale črke katere koli besede so male tiskane črke,
- besedilo je natisnjeno v pisavi,
- barva besedila je s končnim slojem brez sijaja,
- besedilo je v običajni, tiskani, standardni pisavi,
- besedilo blagovne znamke ne zajema več kot ene vrstice,
- besedilo imena vrste ne zajema več kot ene vrstice,
- ime vrste je prikazano neposredno pod blagovno znamko in je napisano v isti smeri kot besedilo blagovne znamke,
- velikost blagovne znamke ni večja od točk,
- velikost imena vrste ni večja od točk,
- blagovna znamka in ime vrste se lahko pojavita samo, in ne več kot enkrat, na naslednjih površinah:
 - sprednji površini zavojčka ali zunanjega paketa,
 - eni od najmanjših površin zavojčka in
 - nasprotni najmanjši površini zavojčka,
- blagovna znamka in ime vrste se nahajata na sredini vsake take površine ali, če taka površina vsebuje zdravstveno opozorilo, na sredini območja površine, na kateri ni zdravstvenega opozorila, ter
- besedilo na kateri koli površini, ki vsebuje zdravstveno opozorilo, poteka v smeri besedila opozorila.

14. člen

(besedilo, ki navaja maso tobaka)

Zavojček ali zunanja embalaža tobaka za zvijanje lahko vsebuje natisnjeno besedilo, ki navaja maso tobaka za zvijanje, vsebovanega v zavojčku in ki mu lahko sledijo besede „tobaka za zvijanje“ ali "ročnega tobaka za zvijanje", vendar le, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- teža tobaka za zvijanje je izražena v numeričnih znakih, ki jim sledi črka "g",
- v primeru zunanjega paketa z več zavojčki je masa izražena kot skupna masa tobaka v zunanjem paketu ali število zavojčkov v zunanjem paketu, pomnoženo z maso tobaka v posameznem zavojčku, s simbolom za množenje v obliki „x“, prva črka katere koli besede je velika tiskana črka ali mala tiskana črka,
- preostale črke katere koli besede so male tiskane črke,
- besedilo je natisnjeno v pisavi ,
- barva besedila je ,
- besedilo je v običajni, tiskani, standardni pisavi,
- v primeru zavojčka velikost besedila ni večja od 10 točk,
- v primeru zunanjega paketa velikost besedila ni večja od 14 točk,
- besedilo se pojavi le enkrat in
- besedilo na kateri koli površini, ki vsebuje zdravstveno opozorilo, poteka v smeri besedila opozorila.

15. člen

(besedilo, ki navaja podatke o proizvajalcu)

Zavojček ali zunanja embalaža tobaka za ročno zvijanje lahko na svoji zunanji ali notranji embalaži (vendar ne na obeh) vsebuje natisnjeno besedilo, ki navaja „kontaktni podatki proizvajalca:“, ime proizvajalca, naslov proizvajalca, e-poštni naslov proizvajalca in telefonska številka proizvajalca, vendar le, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- besedilo ne vsebuje nobenega znaka, ki ni abecedni, številski ali znak „&“ ali, v primeru e-poštnega naslova, znak „@“,
- prva črka katere koli besede je velika tiskana črka ali mala tiskana črka,
- preostale črke katere koli besede so male tiskane črke,
- besedilo je natisnjeno v pisavi ,
- če je besedilo natisnjeno na zunanji embalaži je njegova barva,
- če je natisnjeno na notranji embalaži je njegova barva ,
- besedilo je v običajni, tiskani, standardni pisavi,
- velikost besedila ni večja od ,
- besedilo se pojavi le enkrat in
- besedilo ni natisnjeno na sprednji površini zavojčka ali zunanjega paketa.

16. člen

(besedilo, ki opisuje cigaretne papirčke in filtre)

Če zavojček ali zunanja embalaža tobaka za ročno zvijanje vključuje cigaretne papirčke in filtre oziroma cigaretne papirčke ali filtre, je lahko na embalaži zavojčka, in katerem koli zunanji embalaži, v kateri je vsebovan tobak za zvijanje, lahko natisnjeno naslednje besedilo "vključuje cigaretne papirčke in filtre", "vključuje cigaretne papirčke" ali "vključuje filtre", vendar le, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- besedilo je natisnjeno v malih tiskanih črkah,
- besedilo je natisnjeno v pisavi ,
- barva besedila je ,
- besedilo je v običajni, tiskani, standardni pisavi,
- besedilo se nahaja pod imenom vrste (ali, če ni navedenega imena vrste, pod blagovno znamko),
- velikost besedila ni večja od in
- besedilo se pojavi le enkrat.

17. člen

(črtna koda)

Zavoječek ali zunanja embalaža tobaka za zvijanje lahko vsebuje črtno kodo, vendar le, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- edini namen črtna koda je lažje evidentiranje pri prodaji, distribuciji in nadzoru zalog tobačnega izdelka,
- barva črtna koda je ,
- črtna koda ne tvori slike, vzorca, podobe ali simbola, ki se lahko zazna drugače kot črtna koda,
- črtna koda se pojavi le enkrat in
- črtna koda ni natisnjena na sprednji površini zavoječka ali zunanje embalaže.

18. člen

(kalibracijska oznaka)

Zavoječek ali zunanja embalaža tobaka za zvijanje lahko vsebuje kalibracijsko oznako, vendar le, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- kalibracijska oznaka se pojavi le, v kolikor je to potrebno za avtomatizirano proizvodnjo embalaže tobaka za zvijanje, in
- kalibracijska oznaka mora biti, če je vidna oziroma drugače zaznavna, kar se da neopazna, do mere, ko še izpolnjuje svojo funkcijo v povezavi s to avtomatizirano proizvodnjo.

19. člen

(površine)

(1) Vse površine zunanje ali notranje embalaže zavoječka ali zunanje embalaže tobaka za zvijanje morajo biti gladke in ravne ter ne smejo vsebovati izboklin, reliefov ali drugih nepravilnih oblik ali teksture.

(2) V primeru zavoječka tobaka za zvijanje v obliki vrečke, lahko zavoječek vsebuje elemente, ki so potrebni za postopek tesnjenja vrečke med njegovo izdelavo.

(3) V primeru zavoječka ali zunanje embalaže tobaka za zvijanje valjaste oblike, lahko zavoječek vsebuje elemente, ki jih je potrebno pritrditi na dno valja ali ki omogočajo odpiranje in zapiranje pokrova valja.

20. člen

(ovoji in obloge)

(1) Zavojčki in zunanja embalaža tobaka za zvijanje so lahko obdani z ovojem, ki je jasen in prozoren, ni obarvan ali označen, na ovoju ni ničesar nameščenega, vse površine ovoja pa so gladke in ravne ter ne vsebujejo izboklin, reliefov ali drugih nepravilnih oblik ali tekstur, ki niso posledica proizvodnega procesa.

IV. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

21. člen

(uskladitev embalaže)

Zavojčki in zunanja embalaža cigaret in tobaka za zvijanje mora biti od 1. januarja 2020 skladna z določbami tega pravilnika.

22. člen

(veljavnost)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.
Ljubljana,
EVA

Milojka KOLAR CELARC l.r.
ministrica za zdravje

Na podlagi četrte alineje 23. člena Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov (Uradni list RS, št. XX/YY) izdaja ministrica za zdravje

P R A V I L N I K

o sestavljenih zdravstvenih opozorilih za tobačne izdelke

1. člen (vsebina pravilnika)

Ta pravilnik v skladu z Delegirano direktivo Komisije 2014/109/EU z dne 10. oktobra 2014 o spremembi Priloge II k Direktivi 2014/40/EU Evropskega parlamenta in Sveta z vzpostavitvijo knjižnice slikovnih opozoril, ki se uporabljajo za tobačne izdelke (UL L št. 360 z dne 17. 12. 2014, str. 22) določa knjižico slik, ki se uporablja za sestavljena zdravstvena opozorila na vsakem zavojčku in zunanji embalaži tobačnih izdelkov za kajenje.

2. člen (začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.
Ljubljana,
EVA 2016-2711-0036

Milojka KOLAR CELARC l.r.
ministrica za zdravje

Na podlagi tretje alineje 5. Člena Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov (Uradni list RS, št. XX/YY) izdaja ministrica za zdravje

P R A V I L N I K

o delovanju svetovalnega telefona za opuščanje kajenja

1. člen

Ta pravilnik določa telefonsko številko svetovalne službe za opuščanje kajenja (v nadaljnjem besedilu: svetovalna služba) ter vsebino in način delovanja svetovalne službe.

2. člen

Telefonska številka, ki se vzpostavi, skladno z določbo tretje alineje 5. člena Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov (Uradni list RS, št. xxxx) je 080 2777.

3. člen

Svetovalno službo organizira in vodi upravitelj telefonske številke, ki opravlja dejavnost svetovanja odvajanja od kajenja in ga določi minister, pristojen za zdravje, v roku 60 dni od uveljavitve tega pravilnika.

4. člen

Svetovalna služba zagotavlja pomoč in svetuje osebam, ki:

- iščejo strokovne informacije v zvezi z opuščanjem kajenja;
- želijo začeti ali so v procesu opuščanja kajenja;
- potrebujejo podporo v času vzdrževanja abstinence.

5. člen

Izvajalci storitev svetovanja iz prejšnjega člena, ki izvajajo storitev svetovanja prek telefona, morajo zagotoviti:

- obratovalni čas prejemanja klicev in aktivnega svetovanja ob delavnikih med 17. in 20. uro;
- avtomatski odzivnik, ki sporoča obratovalni čas telefonske številke izven obratovalnega časa;
- gradivo za samopomoč, ki ga na željo klicatelja pošljejo po pošti;
- poročilo upravitelja telefonske številke o izvedenih svetovanjih enkrat letno (do 1. marca za predhodno leto);
- usposobljene svetovalce;
- enoten pristop k svetovanju.

6. člen

Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o delovanju svetovalnega telefona za opuščanje kajenja (Uradni list RS, št. 80/07).

7. člen Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.
Ljubljana,
EVA 2016-2711-0036

Milojka KOLAR CELARC I.r.
ministrica za zdravje